

Grundskolan

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande ca 160 motionsyrkanden om grundskolan från den allmänna motionstiden 2010.

Motionsyrkandena avser bl.a. övergripande frågor om grundskolan, fristående skolor, valfrihet inom den kommunala skolan, elevers utveckling mot målen, elever med funktionsnedsättning, skolans personal, skolbibliotek, elevers hälsa, elevers skolmiljö och inflytande, fritidshem och särskilda ämnen såsom matematik, naturvetenskap, teknik, idrott och hälsa och sex och samlevnad.

Utskottet föreslår två tillkännagivanden till regeringen: dels att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att utvärdera de senaste årens stora skolreformer i syfte att stärka möjligheterna till en likvärdig utbildning, ökad kvalitet och en sammanhållen skola, dels att regeringen ska se till att det görs en nationell översyn av tillgängligheten till och kvaliteten på elevhälsan. Utskottet bifaller två motionsyrkanden med den nämnda innebörden. Övriga motionsyrkanden avstyrks av utskottet.

I betänkandet finns reservationer från företrädare för samtliga riksdagspartier och ett särskilt yttrande från Socialdemokraterna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	9
Bakgrund	9
Utskottets överväganden	10
Övergripande frågor	10
Kvalitet, huvudmannaskap och resurser	10
Skolplikt	14
Jämställdhet i skolan	17
Diskriminering och kränkande behandling	19
Skolans värdegrund	23
Avgifter	26
IT i skolan	27
Skolbibliotek	29
Fristående skolor	30
Frågor om huvudmannaskap	30
Etablering av fristående skolor	32
Vinstutdelning i fristående skolor	35
Entreprenad	37
Valfrihet inom den kommunala skolan	38
Elevers utveckling mot målen	40
Kunskapsmål	40
Särskilt stöd	41
Betyg	42
Elever med funktionsnedsättning	43
Teckenspråk	43
Punktskrift	45
Övriga frågor om elever med funktionsnedsättning	46
Skolans personal	48
Studie- och yrkesvägledning	48
Kompetensutveckling av lärare m.fl.	49
Elevers hälsa	52
Elevhälsan	52
Kost och motion	55
ANDT-kunskap	57
Elevernas skolmiljö och inflytande	58
Skolans arbetsmiljö	58
Elevinflytande	59
Utbildningens innehåll – särskilda ämnen och läromedelsfrågor	61
Särskilda ämnen	61
Kultur- och musikskolan	65
Matematik, naturvetenskap och teknik	66
Läromedel	67
Fritidshem	68
Reservationer	70
1. Kvalitet, huvudmannaskap och resurser, punkt 1 (S)	70

2. Kvalitet, huvudmannaskap och resurser, punkt 1 (V)	71
3. Kvalitet, huvudmannaskap och resurser, punkt 1 (SD)	72
4. Utvärdering av skolreformer, punkt 2 (M, FP, C, KD)	73
5. Kameraövervakning, punkt 3 (MP, V)	74
6. Jämställdhet i skolan, punkt 5 (S)	75
7. Jämställdhet i skolan, punkt 5 (MP)	75
8. Likabehandlingsplaner, punkt 6 (MP)	76
9. Kränkande behandling, punkt 7 (S)	77
10. Kränkande behandling, punkt 7 (MP)	78
11. Kränkande behandling, punkt 7 (SD)	79
12. Skolans värdegrund, punkt 8 (MP)	80
13. Avgifter, punkt 9 (S, V)	80
14. IT i skolan, punkt 10 (S)	81
15. Skolbibliotek, punkt 11 (S, MP, V)	82
16. Frågor om huvudmannaskap, punkt 12 (S)	83
17. Etablering av fristående skolor, punkt 13 (S)	84
18. Etablering av fristående skolor, punkt 13 (V)	85
19. Kommuners inflytande vid etablering av fristående skolor, punkt 14 (S, SD)	86
20. Anmälan om ägarbyte vid fristående skolor, punkt 15 (MP, SD)	87
21. Vinstutdelning i fristående skolor, punkt 16 (S)	87
22. Vinstutdelning i fristående skolor, punkt 16 (MP)	88
23. Vinstutdelning i fristående skolor, punkt 16 (V)	89
24. Valfrihet inom den kommunala skolan, punkt 18 (S, SD)	89
25. Kunskapsmål, punkt 19 (S)	90
26. Teckenspråk, punkt 22 (MP, V)	91
27. Studie- och yrkesvägledning, punkt 25 (S, SD)	92
28. Studie- och yrkesvägledning, punkt 25 (MP)	92
29. Kompetensutveckling av lärare m.fl., punkt 26 (V)	93
30. Elevhälsan, punkt 27 (S)	94
31. Elevhälsan, punkt 27 (MP)	95
32. Elevhälsan, punkt 27 (SD)	96
33. Kost och motion, punkt 29 (S)	96
34. Elevinflytande, punkt 32 (S)	97
35. Elevinflytande, punkt 32 (MP, V)	98
36. Särskilda ämnen, punkt 33 (MP)	99
37. Särskilda ämnen, punkt 33 (V)	100
38. Kultur- och musikskolan, punkt 34 (S, MP, V)	101
39. Fritidshem, punkt 37 (MP)	102
40. Fritidshem, punkt 37 (V)	103
Särskilda yttranden	104
Skolplikt, punkt 4 (S)	104
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	106
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	106

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Kvalitet, huvudmannaskap och resurser**

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ub244, 2010/11:Ub245, 2010/11:Ub275 yrkande 3, 2010/11:Ub287, 2010/11:Ub324, 2010/11:Ub372, 2010/11:Ub400, 2010/11:Ub464, 2010/11:Ub471 yrkandena 1 och 2 samt 2010/11:Ub482 yrkandena 1, 2 och 5.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (SD)

2. **Utvärdering av skolreformer**

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att utvärdera de senaste årens stora skolreformer i syfte att stärka möjligheterna till en likvärdig utbildning, ökad kvalitet och en sammanhållen skola. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub283.

Reservation 4 (M, FP, C, KD)

3. **Kameraövervakning**

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ub285 yrkande 5.

Reservation 5 (MP, V)

4. **Skolplikt**

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C311 yrkande 17, 2010/11:Ub239, 2010/11:Ub243 och 2010/11:Ub309 yrkandena 1 och 3.

5. **Jämställdhet i skolan**

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ub482 yrkande 8 och 2010/11:A402 yrkande 6.

Reservation 6 (S)

Reservation 7 (MP)

6. **Likabehandlingsplaner**

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:So543 yrkande 23, 2010/11:Ub344 yrkande 3 och 2010/11:Ub381.

Reservation 8 (MP)

7. **Kränkande behandling**

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:So543 yrkande 22, 2010/11:Ub340, 2010/11:Ub447 och 2010/11:Ub482 yrkandena 10 och 15.

Reservation 9 (S)

Reservation 10 (MP)

Reservation 11 (SD)

8. Skolans värdegrund

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:K424 yrkandena 3 och 4, 2010/11:Ub279, 2010/11:Ub344 yrkandena 4 och 5, 2010/11:Ub349 yrkandena 1 och 2 samt 2010/11:Ub352.

Reservation 12 (MP)

9. Avgifter

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ub442.

Reservation 13 (S, V)

10. IT i skolan

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ub242, 2010/11:Ub248, 2010/11:Ub296, 2010/11:Ub329 och 2010/11:Ub331.

Reservation 14 (S)

11. Skolbibliotek

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ub232.

Reservation 15 (S, MP, V)

12. Frågor om huvudmannaskap

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ub224 och 2010/11:Ub482 yrkande 6.

Reservation 16 (S)

13. Etablering av fristående skolor

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C311 yrkande 16, 2010/11:Ub270, 2010/11:Ub275 yrkande 2, 2010/11:Ub290, 2010/11:Ub361, 2010/11:Ub404 och 2010/11:Ub482 yrkande 16.

Reservation 17 (S)

Reservation 18 (V)

14. Kommuners inflytande vid etablering av fristående skolor

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ub482 yrkande 18.

Reservation 19 (S, SD)

15. Anmälan om ägarbyte vid fristående skolor

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ub266 yrkande 3.

Reservation 20 (MP, SD)

16. Vinstutdelning i fristående skolor

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ub229, 2010/11:Ub266 yrkandena 1 och 2, 2010/11:Ub275 yrkande 1 och 2010/11:Ub482 yrkande 19.

Reservation 21 (S)

Reservation 22 (MP)

Reservation 23 (V)

17. Entreprenad

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ub288.

18. Valfrihet inom den kommunala skolan

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ub268, 2010/11:Ub309 yrkande 2 och 2010/11:Ub482 yrkande 13.

Reservation 24 (S, SD)

19. Kunskapsmål

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ub337, 2010/11:Ub435 och 2010/11:Ub482 yrkandena 3 och 4.

Reservation 25 (S)

20. Särskilt stöd

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ub226 och 2010/11:Ub343.

21. Betyg

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ub264 och 2010/11:Ub379.

22. Teckenspråk

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ub237, 2010/11:Ub291, 2010/11:Ub305, 2010/11:Ub310, 2010/11:Ub321 och 2010/11:Ub388.

Reservation 26 (MP, V)

23. Punktskrift

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ub236 yrkandena 1 och 2 samt 2010/11:Ub376.

24. Övriga frågor om elever med funktionsnedsättning

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ub223, 2010/11:Ub350, 2010/11:Ub389 och 2010/11:Ub468.

25. Studie- och yrkesvägledning

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ub251, 2010/11:Ub482 yrkande 9 och 2010/11:A402 yrkande 7.

Reservation 27 (S, SD)

Reservation 28 (MP)

26. Kompetensutveckling av lärare m.fl.

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ju401 yrkande 14, 2010/11:C371 yrkande 7, 2010/11:Kr335 yrkande 5, 2010/11:Ub241, 2010/11:Ub298, 2010/11:Ub302, 2010/11:Ub341, 2010/11:Ub344 yrkande 2, 2010/11:Ub357 yrkande 2, 2010/11:Ub438 yrkande 1 och 2010/11:Ub451.

Reservation 29 (V)

27. Elevhälsan

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:So543 yrkande 17, 2010/11:So573 yrkande 25, 2010/11:Ub335, 2010/11:Ub377, 2010/11:Ub401, 2010/11:Ub417, 2010/11:Ub429 och 2010/11:Ub482 yrkande 17.

Reservation 30 (S)

Reservation 31 (MP)

Reservation 32 (SD)

28. Översyn av elevhälsans kvalitet

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att regeringen ska se till att det görs en nationell översyn av tillgängligheten till och kvaliteten på elevhälsan. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:So543 yrkande 18.

29. Kost och motion

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ub294, 2010/11:Ub420, 2010/11:Ub427, 2010/11:Ub448, 2010/11:Ub466 och 2010/11:Ub482 yrkande 12.

Reservation 33 (S)

30. ANDT-kunskap

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ub374.

31. Skolans arbetsmiljö

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ub383 och 2010/11:Ub390.

32. Elevinflytande

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ub285 yrkande 2, 2010/11:Ub402 och 2010/11:Ub482 yrkande 14.

Reservation 34 (S)

Reservation 35 (MP, V)

33. Särskilda ämnen

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ju401 yrkande 15, 2010/11:Ub202, 2010/11:Ub217, 2010/11:Ub221, 2010/11:Ub225, 2010/11:Ub228, 2010/11:Ub240, 2010/11:Ub247, 2010/11:Ub261, 2010/11:Ub265, 2010/11:Ub267, 2010/11:Ub271, 2010/11:Ub277 yrkande 1, 2010/11:Ub295, 2010/11:Ub297, 2010/11:Ub299, 2010/11:Ub311 yrkande 1, 2010/11:Ub314, 2010/11:Ub357 yrkande 5, 2010/11:Ub373, 2010/11:Ub407, 2010/11:Ub437, 2010/11:Ub440, 2010/11:Ub444, 2010/11:Ub453, 2010/11:Ub488 och 2010/11:N421 yrkande 9.

Reservation 36 (MP)

Reservation 37 (V)

34. Kultur- och musikskolan

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Kr331 yrkande 6, 2010/11:Kr338 yrkande 7 och 2010/11:Ub323.

Reservation 38 (S, MP, V)

35. Matematik, naturvetenskap och teknik

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ub215 och 2010/11:Ub304.

36. Läromedel

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ub357 yrkande 4, 2010/11:Ub438 yrkande 2 och 2010/11:Ub487.

37. Fritidshem

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:So543 yrkande 21, 2010/11:Ub250 och 2010/11:Ub285 yrkande 3.

Reservation 39 (MP)

Reservation 40 (V)

Stockholm den 8 mars 2011

På utbildningsutskottets vägnar

Margareta Pålsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Margareta Pålsson (M), Mikael Damberg (S), Betty Malmberg (M), Thomas Strand (S), Jan Ericson (M), Caroline Helmersson Olsson (S), Tina Acketoft (FP), Håkan Bergman (S), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Gunilla Svantorp (S), Jabar Amin (MP), Richard Jomshof (SD), Rossana Dinamarca (V), Camilla Waltersson Grönvall (M), Adnan Dibrani (S), Roger Haddad (FP) och Annika Eclund (KD).

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010 och ska tillämpas på utbildning fr.o.m. höstterminen 2011 (prop. 2009/10:165, bet. 2009/10:UbU21, rskr. 2009/10:370). I fråga om vuxenutbildningen tillämpas skollagen (2010:800) på utbildning först fr.o.m. den 1 juli 2012. Utgångspunkten i skollagen är en tydlig och enkel struktur, som i så stor utsträckning som möjligt är gemensam för alla skol- och verksamhetsformer och alla huvudmän. Genom lagen blir förskolan en egen skolform, och de fristående skolorna och förskolorna blir en del av skolväsendet.

Utskottets överväganden

Övergripande frågor

Kvalitet, huvudmannaskap och resurser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ger regeringen till känna att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att utvärdera de senaste årens stora skolreformer i syfte att stärka möjligheterna till en likvärdig utbildning, ökad kvalitet och en sammanhållen skola. Riksdagen bifaller ett motionsyrkande med denna innebörd och avslår övriga motionsyrkanden om kvalitet, huvudmannaskap och resurser.

Jämför reservationerna 1 (S), 2 (V), 3 (SD), 4 (M, FP, C, KD) och 5 (MP, V).

Motionerna

Socialdemokraterna anser i motion 2010/11:Ub482 yrkande 1 att det krävs ett nationellt ansvar för kunskapsuppföljning och resursfördelning och att det bör tas fram ett program för att kvalitetssäkra skolan med tydliga kvalitetskrav som alla skolor måste uppfylla. Det måste också tas fram system för uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i varje årskurs från första klass och stödåtgärder till alla skolor så att de ges reella möjligheter att uppfylla kraven. Skolornas resultat bör också utvärderas. Socialdemokraterna anser även att regeringens brist på långsiktiga besked om statsbidragen till kommunerna riskerar att leda till fortsatta uppsägningar av lärare och större klasser. Personaltätheten bör öka och klasstorlekarna minska (yrkande 2). I motionens yrkande 5 begärs en förändrad resursfördelning efter behov mellan skolor och elever. Skolan ska arbeta för att utjämna barns olika förutsättningar så att varje barn får likvärdiga möjligheter till kunskap.

Vänsterpartiet anser i motion 2010/11:Ub275 yrkande 3 att det bör införas nationella regler för fördelningen av resurser till skolan. Det behövs för att skapa en likvärdig skola som ger alla elever en så bra utbildning som möjligt och som tillgodoser deras rätt till kunskap. Hänsyn ska tas till elevernas klassbakgrund, föräldrarnas utbildningsnivå, utländsk bakgrund m.m.

Vänsterpartiet anser i motion 2010/11:Ub283 att det bör tillsättas en utredning med uppdrag att utvärdera de senaste årens stora skolreformer i syfte att stärka möjligheterna till en likvärdig utbildning, ökad kvalitet och en sammanhållen skola. Det är enligt Vänsterpartiet uppenbart att det finns

många problem och oklarheter med den nuvarande styrningen av och ansvarsfördelningen inom skolan. Bland annat finns det oroväckande tendenser till att bristande likvärdighet leder till att de sociala skillnaderna i skolan ökar. De orsakssamband som ligger bakom denna negativa utveckling är inte helt klarlagda. Därför behövs det en total utvärdering av det svenska skolväsendet. Uppdraget är att analysera och utvärdera skolans styrning och finansiering. De stora skolreformer som ska utredas är kommunaliseringen, det fria skolvalet och frågan om fristående skolors etablering.

Vänsterpartiet begär även i motion 2010/11:Ub285 yrkande 5 ett förbud mot kameraövervakning i skolor under dagtid. Kameraövervakning kan skapa en känsla av trygghet men innebär för många ett intrång i den personliga integriteten.

I motion 2010/11:Ub244 (S) anser motionären att skolor finansierade med skattemedel måste underställas god insyn i verksamheten, att skollagens läroplan ska följas och att lika regler och kvalitetskrav ska ställas på alla skolor oavsett huvudman. Skolornas resultat ska utvärderas varje år.

I motion 2010/11:Ub245 (S) begärs att regeringen ska utreda möjligheten att inrätta ett skolpolitiskt råd med uppgift att utvärdera regeringens reformer och skollagen inom skolpolitiken gentemot vetenskapen. Det är viktigt att skolpolitiken präglas av en långsiktighet och kontinuitet.

Motion 2010/11:Ub324 behandlar frågan om resurser i skolan och att de måste styras till de skolor som har sämst förutsättningar.

I motion 2010/11:Ub400 (S) konstateras att det behövs fler vuxna i skolan som inte är pressade av lärarens yrkeskrav och som fungerar som ett komplement till skolans övriga personal.

I motion 2010/11:Ub471 (SD) yrkande 1 anser motionären att svenska grundskolan, gymnasieskolan och komvux bör få ett statligt huvudmannaskap för att ge barn och ungdomar rätt till en likvärdig och rättvis skolgång. Motionären yrkar även att formerna för hur övergången till ett statligt huvudmannaskap ska ske bör utredas (yrkande 2).

Motion 2010/11:Ub287 (M) behandlar möjligheten för skolor att införa skoluniform. Det regelverk som reglerar frågan om skoluniformer bör ses över, enligt motionärerna, och varje skola – kommunal som fri – bör få avgöra frågan i samverkan med elever, föräldrar och lärare.

I motion 2010/11:Ub464 (M) anförs att kommunernas användning av riktade medel för utbildning bör ses över. En erfarenhet är enligt motionären att bidragen i många fall går in i skolans budget och att eleverna inte får ta del av dessa. Motionären anser att bidragen bör gå till personalförstärkningar, kompetenshöjande insatser, läromedel m.m.

I motion 2010/11:Ub372 (KD) anser motionären att man måste säkerställa en likvärdig kvalitet inom skolan. För att garantera eleverna en likvärdig utbildning bör det enligt motionären övervägas om det ska införas miniminivåer för ett visst antal lärarledda lektioner i skolan, krav på läromedel, tillgång till skolbibliotek m.m.

Utskottets ställningstagande

I regeringens proposition *Ansvaret för skolan* (prop. 1990/91:18) lades riktlinjerna för ansvarsfördelningen mellan stat och kommun fast. Där angavs att riksdag och regering lägger fast mål och ramar samt står för en omfattande uppföljning och utvärdering av utbildningens resultat samt för tillsyn. Kommunerna och enskilda huvudmän ansvarar för driften av verksamheten, anställer personal och fördelar resurser, följer upp och utvärderar resultaten och åtgärdar eventuella brister. Skolledare och lärare svarar för den pedagogiska och organisatoriska planeringen på skolenhetsnivå och för genomförandet och uppföljningen av undervisningen. En utgångspunkt i arbetet för en ny skollag har varit att ansvarsfördelningen såväl mellan stat och kommun som mellan beslutsfattare och pedagogisk profession ska ligga fast.

Propositionen om den nya skollagen (prop. 2009/10:165) är ett av de största lagstiftningsarbetena i modern svensk rättshistoria. Beredningsarbetet pågick i över ett decennium. Den nya skollagen innebär en modern, sammanhållen och överskådlig lagstiftning som är anpassad till utvecklingen på skolans område. Den utgör en viktig del av och ett viktigt stöd för det reformarbete som regeringen bedriver på skolområdet.

Utskottet vill understryka att i ett system där ansvaret för verksamheten är decentraliserat till kommuner och enskilda huvudmän och som bygger på principen om mål- och resultatstyrning krävs en tydlig och effektiv uppföljning, utvärdering, granskning och tillsyn. En likvärdig skola kräver att rättssäkerheten och kvaliteten i verksamheten kan säkerställas. För elevernas skull är det av yttersta vikt att man tidigt uppmärksammar och påpekar brister i en skola. De krav som ställs i skollagen och andra föreskrifter måste hävdas aktivt, och staten måste kräva att åtgärder vidtas när kraven inte är uppfyllda (se prop. 2009/10:165 s. 538).

Statens skolinspektion har tillsyn över och svarar för kvalitetsgranskningen inom skolväsendet m.m. I den nya skollagen har Statens skolinspektion fått ett tydligt lagstöd för sin verksamhet. Gemensamma bestämmelser om tillsynsmyndigheternas befogenheter vid tillsyn har förts in i lagen. Nya sanktioner mot både enskilda och offentliga huvudmän, t.ex. i form av vite, har införts. Kvalitetsgranskningen ska avse kvaliteten i den granskade utbildningen eller verksamheten i förhållande till mål och andra riktlinjer.

Statens skolverk har ansvaret att på nationell nivå följa upp och utvärdera skolväsendet samt övriga utbildningar och verksamheter som står under Statens skolinspektionens tillsyn. I Skolverkets instruktion (SFS 2009:1214) anges det att skolverket har i uppgift att genom sin verksamhet främja att alla barn, elever och vuxenstuderande får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö. Myndigheten ska bidra till goda förutsättningar för barns utveckling och lärande samt förbättrade kunskapsresultat för elever och vuxenstuderande.

Utskottet kan i sammanhanget konstatera att regeringen aviserat att arbetet med att förbättra utvärderingen av beslut, reformer, resultat och målfyllelse inom utbildningsområdet måste fortsätta. Regeringen avser därför att inrätta en utvärderingsfunktion inom utbildningsområdet fr.o.m. den 1 januari 2012.

Utskottet vill upplysa om att det i budgetpropositionen för 2011 inom utgiftsområde 16 finns ett antal särskilda satsningar på skolområdet. Bland annat avsätts 826 miljoner kronor för Lärarlyftet 2011. Regeringen föreslår också att 400 miljoner kronor avsätts för att förlänga det särskilda stimulansbidraget för att stärka basfärdigheterna läsa, skriva och räkna. Den nu pågående satsningen på matematik, naturvetenskap och teknik (MNT) förlängs ett år. För detta ändamål har regeringen avsatt 200 miljoner kronor 2011. Anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* ökar med 20 miljoner kronor 2011 för en förlängd satsning på sommarskolor. För att finansiera en bonus till skolor i utsatta områden beräknas anslaget öka med 20 miljoner kronor årligen 2012–2014.

Utskottet har tidigare uttalat i fråga om en motsvarande motion om möjligheten för skolor att införa skoluniform att klädsel normalt är något som bestäms av eleverna själva men att det dock i vissa situationer kan ses som en ordningsfråga som det är skolans sak att hantera (se bet. 2008/09: UbU17 Grundskolan s. 29).

Utskottet vill uppmärksamma att Kammarrätten i Stockholm avgjorde två domar som rör kameraövervakning inomhus i två gymnasieskolor den 25 januari 2011 (målnummer 6807-09 och 6808-09). Kammarrätten tillåter kameraövervakning av elevskåp men anser att kameraövervakning av lektionssalar, korridorer och liknande utrymmen generellt måste betraktas som ett intrång i elevers och skolpersonals personliga integritet.

Utskottet anser dock att det vid en analys av mål- och resultatstyrningen av skolan är uppenbart att det finns många problem och oklarheter med den nuvarande styrningen av och ansvarsfördelningen inom skolan. Bland annat finns det oroväckande tendenser att bristande likvärdighet leder till att de sociala skillnaderna i skolan ökar. De orsakssamband som ligger bakom denna negativa utveckling är inte helt klarlagda även om det finns såväl hypoteser som empiriska studier som tyder på att några av de stora skolreformerna under de senaste decennierna har haft en stor inverkan på utvecklingen. Det behövs därför en utvärdering av det svenska skolväsendet. Utskottet anser att det bör tillsättas en utredning med uppdrag att analysera och utvärdera skolans styrning och finansiering. Utredningen ska utvärdera och analysera de stora skolreformerna – alltså kommunaliseringen, det fria skolvalet och fristående skolors etablering – och dessas effekter på integration, jämlikhet, utbildningens kvalitet och alla elevers rätt till en likvärdig undervisning. Syftet med utvärderingen är att ta fram förslag för att stärka elevernas rätt till likvärdig utbildning, ökad kvalitet och en sammanhållen skola. Utskottet föreslår därför att riksdagen ger regeringen till känna vad som nu anförts om en utvärdering av skolans

styrning och finansiering. Vi välkomnar vidare att regeringen i budgetpropositionen aviserat att det under 2012 ska bildas ett utvärderingsinstitut. Syftet med institutet är bl.a. att utvärdera reformers effekter. Institutet ska genomföra utvärderingar, såväl egeninitierade som på regeringens uppdrag, som kan ligga till grund för framtida policybeslut.

Detta innebär att utskottet tillstyrker motion 2010/11:Ub283 (V) och avstyrker motionerna 2010/11:Ub244, 2010/11:Ub245, 2010/11:Ub275 yrkande 3, 2010/11:Ub285 yrkande 5, 2010/11:Ub287, 2010/11:Ub324, 2010/11:Ub372, 2010/11:Ub400, 2010/11:Ub464, 2010/11:Ub471 yrkandena 1 och 2 och 2010/11:Ub482 yrkandena 1, 2 och 5.

Skolplikt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om 10-årig grundskola, skolplikt och flexibel skolstart.

Jämför särskilt yttrande (S).

Motionerna

I motion 2010/11:Ub243 (M) begärs ett tillkännagivande om att en 10-årig grundskola – som ger mer undervisningstid – kan öka måluppfyllelsen i grundskolan. Motionären anser att det ger bättre förutsättningar för barn som inte kan förvänta sig hjälp hemifrån. Det enklaste och naturligaste sättet att göra grundskolan obligatorisk är enligt motionären att göra förskoleklassen obligatorisk. Det skulle innebära att skolplikten tidigareläggs med ett år och gäller från det år då barnet fyller sex år.

I motion 2010/11:Ub239 (KD) anser motionären att man i skollagen åter bör ge en möjlighet att fullgöra skolplikten ”på annat sätt”, t.ex. genom hemundervisning. Motionären påpekar att kommunernas möjlighet att ge tillstånd för hemundervisning begränsas i den nya skollagen, vilket är en skärpning som inte är förenlig med föräldrars rätt att uppfostra sina barn enligt Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna.

Yrkanden om möjligheten till flexibel skolstart återges nedan. I motion 2010/11:Ub309 (KD) yrkande 1 framför motionären att skolgången behöver vara flexibel så att utbildningens mål kan nås under både kortare och längre tid än nio skolår. Motionären ifrågasätter om svenska elever är så lika att i princip alla behöver nio år på sig att uppnå kunskapsmålen och anser att elever ska få stöd att utvecklas och nå kunskapsmålen i sin egen takt. I yrkande 3 i samma motion yrkar motionären att det bör inrättas en försöksverksamhet där skolstart i årskurs 1 ska erbjudas både vår och höst. Motionären påpekar att genom skolstart både höst och vår behöver föräldrars beslut att låta sitt barn vänta med att börja skolan inte gälla ett helt läsår, utan endast en termin. I motion 2010/11:C311 (KD) yrkande 17

anförs att kommunerna bör ges ökade möjligheter att skapa flexibla lösningar för att uppfylla skolplikten, exempelvis skolundervisning fyra dagar i veckan för mindre barn med lång resväg. Motionären framhåller att det finns behov av att i vissa fall kunna ordna skolundervisning som överskrider nationsgränserna i gränsområdena mot Finland och Norge.

Utskottets ställningstagande

I den nya skollagen har reglerna om skolplikt och rätt till utbildning samlats i ett kapitel (7 kap.) för att göra dem mer överblickbara och lättare att tillämpa. Reglerna i 1985 års skollag om när skolplikten inträder, uppskjuten skolplikt och tidigare skolstart har förts in oförändrade. Det innebär följande. Skolplikten inträder höstterminen det kalenderår då barnet fyller sju år. När det gäller uppskjuten skolplikt sägs det att barnet får börja att fullgöra sin skolplikt först höstterminen det kalenderår då barnet fyller åtta år om det finns särskilda skäl. Frågan om uppskjuten skolplikt prövas av hemkommunen efter begäran av barnets vårdnadshavare. Kommunens beslut i denna fråga kan överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd. Enligt bestämmelsen om tidigare skolstart ska – om ett barns vårdnadshavare begär det hos hemkommunen – barnet redan höstterminen det kalenderår då det fyller sex år jämföras med skolpliktiga barn i fråga om rätt att börja skolan.

Ett barn får också tas emot i en förskoleklass fr.o.m. höstterminen det år det fyller sex år (se 9 kap. 5 § den nya skollagen). Det anges uttryckligen i lagen att en huvudman får ta emot ett barn tidigare. Kommunen har dock inte någon sådan skyldighet, även om föräldrarna önskar detta. Utskottet avstyrkte ett motionsyrkande om att förskoleklassen bör bli en del av en tioårig obligatorisk grundskola i sitt betänkande *Ny skollag* (bet. 2009/10: UbU21, rskr. 2009/10:370). Utskottet hänvisade i det sammanhanget till att regeringen tagit ställning till att huvudprinciperna för utbildning i förskoleklass även bör gälla i den nya skollagen och att den ska utgöra en egen skolform och ingå i skolväsendet. Utskottet lyfte även fram att utbildningen fortfarande ska vara frivillig och betraktas som undervisning i samma mening som övriga skolformer. Utskottet har fortfarande samma uppfattning.

Ett flertal motioner behandlar frågan om flexibel skolstart. Frågan har behandlats av utskottet vid ett flertal tillfällen under den föregående mandatperioden. Utskottet har då uttalat sig i positiva ordalag om flexibel skolstart men även hänvisat till att konsekvenserna av ett beslut om detta inte har utretts tillräckligt.

År 2004 redovisade Skolverket ett uppdrag från regeringen att utreda konsekvenserna av flexibel skolstart. Skolverket avrådde regeringen från att starta en försöksverksamhet med flexibel skolstart bl.a. med hänvisning

till att konsekvenserna för elevernas övergång till gymnasieskolan inte var tillräckligt utredda. Ett annat skäl som angavs var lågt intresse från föräldrar, elever och skolpersonal.

I oktober 2009 tillsatte regeringen en särskild utredare för att analysera och föreslå hur en försöksverksamhet med flexibel skolstart i grundskolan ska kunna införas (dir. 2009:98). Utredningen föreslår i betänkandet *I rättan tid? Om ålder och skolstart* (SOU 2010:67) en försöksverksamhet med möjlighet att börja grundskolan vid höst- och vårterminernas början. Förslaget innebär att ett barn i försöksverksamheten kan börja skolan på höstterminen det kalenderår barnet fyller sex år, på vårterminen det kalenderår barnet fyller sju år, på höstterminen det kalenderår barnet fyller sju år (reguljär start) och på vårterminen det kalenderår barnet fyller åtta år. Det är föräldrarnas val som styr tidpunkten för barnets skolstart, efter samtal med personal i förskolan eller förskoleklassen. I betänkandet redovisas några målkonflikter och dilemman vid utformningen av en försöksverksamhet. Bland annat konstateras det att det saknas kunskap om effekterna av en flexibel skolstart i den svenska obligatoriska skolan och att en försöksverksamhet skulle kunna bidra med kunskap. Detta ska enligt utredningen vägas mot att barn inom ramen för ett försök kommer att delta i en verksamhet som till vissa delar, enligt refererade studier, snarast tycks ge försämrade förutsättningar för barnets kognitiva och sociala utveckling.

Utskottet kan konstatera att betänkandet för närvarande remissbehandlas av regeringen. Eftersom utskottet inte vill föregå den fortsatta beredningen av ärendet avstyrks motionerna 2010/11:Ub309 yrkandena 1 och 3 och 2010/11:C311 yrkande 17.

Villkoren för att få fullgöra skolplikten på annat sätt skärps i den nya skollagen genom att det ska finnas synnerliga skäl för att ett medgivande ska lämnas (24 kap. 23 §). Utskottet instämmer i regeringens uppfattning i propositionen Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet (prop. 2009/10:165 s. 523 f.) att det i dag inte finns något behov av en bestämmelse i skollagen som ger utrymme för hemundervisning på grund av en religiös eller filosofisk uppfattning hos familjen. Skälet till detta är att det av gällande skolförfattningar framgår tydligt att undervisningen i skolan ska vara allsidig och saklig och därigenom utformas så att alla elever kan delta, oberoende av vilken religiös eller filosofisk uppfattning som eleven och elevens vårdnadshavare har. Utskottet instämmer även i regeringens bedömning att den nu föreslagna ändringen inte kan anses stå i strid med Sveriges internationella förpliktelser, bl.a. den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen). Därmed avstyrks motion 2010/11:Ub239.

Utskottet vill i sammanhanget understryka att enligt den nya skollagen ska alla barn och elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att utifrån sina behov och förutsättningar kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens

mål. Utgångspunkten för att alla elever ska få möjlighet att nå målen för utbildningen är att särskilt stöd ges till de elever som av olika anledningar har svårt att nå dem. För grundskolan innebär detta att eleverna ska ges särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som behövs för att de ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås för grundskolan. Därmed avstyrks motion 2010/11:Ub243.

Jämställdhet i skolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om jämställdhet i skolan och om att införa jämställdhetsintegrering i utbildningsmetodikerna och pedagogikerna.

Jämför reservationerna 6 (S) och 7 (MP).

Motionerna

Socialdemokraterna anser i motion 2010/11:Ub482 yrkande 8 i fråga om jämställdhet i skolan att det behöver uppmärksammas att skillnaderna i resultat mellan pojkar och flickor har ökat de senaste åren. Det behövs mer kunskap om orsakerna och mer handfasta insatser som kan förbättra pojkars resultat. Även effekterna av flickors stress och pressade skolsituation måste uppmärksammas. Socialdemokraterna menar att de kunskaper som främjar barns inläring med utgångspunkt i ett genusperspektiv ska användas i högre utsträckning än vad som görs i dag. Läroplanens mål om jämställdhet behöver i högre grad än i dag omsättas i kommuner, på skolor och i klassrum.

Miljöpartiet begär i motion 2010/11:A402 yrkande 6 att det ska införas en jämställdhetsintegrering i utbildningsmetodikerna och pedagogikerna. Unga kvinnor söker sig i högre utsträckning till traditionellt mansdominerade branscher än vad unga män gör till traditionellt kvinnodominerade branscher. Mot bakgrund av detta bör det göras särskilda insatser redan i grundskolan för att få fler pojkar att intressera sig för vård och omsorg när det är dags att välja inriktning till gymnasiet. Skolan har ett ansvar för att tillhandahålla pedagogik som stimulerar både flickor och pojkar att göra otraditionella utbildningsval.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis betona vikten av att alla elever i skolan ska få möjlighet att pröva och utveckla sina förmågor och intressen utan att hindras av traditionella könsroller. Utskottet anser att man för att uppnå ett

jämställt samhälle måste göra insatser för att bryta traditionella könsmönster och den struktur som bl.a. visar sig genom könsuppdelningen inom utbildningssystemet.

I den nya skollagens inledande bestämmelser sägs det bl.a. att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet och solidaritet mellan människor.

I den nya läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), som börjar gälla den 1 juli 2011, anges att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att i undervisningen i olika ämnen integrera ämnesövergripande kunskapsområden, exempelvis jämställdhet, konsumentfrågor och sex och samlevnad. Motsvarande bestämmelser finns i den nu gällande läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94.

Utskottet kan konstatera att regeringens särskilda jämställdhetsatsning under den förra mandatperioden innebar en kraftig resursförstärkning för jämställdhetspolitiken och att regeringen fortsätter reformarbetet under innevarande mandatperiod (se bet. 2010/11:AU1 s. 42). Utskottet vill uppmärksamma att bl.a. följande arbete pågår inom jämställdhetsområdet.

I regeringens skrivelse 2009/10:234 *Redovisning av den särskilda jämställdhetsatsningen* framkommer att regeringen under den innevarande mandatperioden har genomfört en omfattande satsning på att utveckla och förstärka jämställdheten inom alla samhällsområden. Inom det andra delmålet för jämställdhetspolitiken – ekonomisk jämställdhet – har regeringen tagit ett samlat grepp om jämställdhet i utbildningssystemet, från grundskolan till gymnasiet och den högre utbildningen. Inom ramen för jämställdhetsåtgärder i skolan har flera utbildningsinsatser gjorts, riktade till såväl lärare som rektorer, i syfte att bl.a. öka kunskapen om jämställdhet generellt men även för att fortbilda i sex- och samlevnadsundervisning och hedersrelaterat våld och förtryck. (Skr. 2009/10:234, bet. 2010/11:AU1, rskr. 2010/11:96.)

Skolverket har fr.o.m. den 1 oktober 2008 t.o.m. den 31 december 2010 på regeringens uppdrag planerat och genomfört insatser i syfte att främja jämställdhet. Skolverket redovisade sitt uppdrag i december 2010 (dnr 2008:3458). De insatser som har genomförts består främst av fortbildning i olika former och erbjudande av utvecklingsmedel till skolor och huvudmän som då fått möjlighet att utveckla jämställdhetsarbetet i olika projekt. Fortbildning har erbjudits i form av högskolekurser om 7,5 hp där totalt 1 500 personer har deltagit och i form av 14 olika konferenser där totalt 3 500 personer har deltagit. Utvecklingsmedel har beviljats till 244 projekt. I november 2009 anordnade Skolverket och Utbildningsdepartementet konferensen "Gender Differences in Educational Achievement" i Uppsala med syfte att öka medvetenheten om konsekvenserna av könsskillnader i utbildningsresultat. Skolverket har även inför 2011 tillhandahållit pedagogiskt

material om jämställdhet till samtliga grund- och gymnasieskolor. Skolverket har identifierat flera områden som angelägna att arbeta vidare med, bl.a. fortsatt kompetensutveckling för att öka medvetenheten om jämställdhet samt stöd för att utveckla organiseringen och innehållet av sex- och samlevnadsundervisning i de olika ämnena och för att arbeta vidare med könsskillnader i utbildningsresultat.

Delegationen för jämställdhet i skolan (Deja) lämnade sitt slutbetänkande Flickor, pojkar, individer – om betydelsen av jämställdhet för kunskap och utveckling i skolan (SOU:2010:99) till regeringen den 10 januari 2011. Deja konstaterar bl.a. sammanfattningsvis att det finns betydande skillnader i prestationer, upplevelser och preferenser mellan grupperna flickor respektive pojkar. Pojkar presterar i genomsnitt sämre än flickor och får därför sämre betyg. Programvalen till gymnasiet är könsstereotypa – särskilt valen till de yrkesförberedande programmen. Flickor är mer stressade i skolan och mår generellt sämre i tonåren, medan pojkar framstår som mer aktiva än flickor när det gäller att behandla andra illa. Deja har ett antal förslag till insatser för att långsiktigt stärka jämställdheten i skolan. Bland annat konstaterar delegationen att en satsning på läsning kan minska könsskillnaden i skolprestationer och ge stöd åt både flickor och pojkar med läs- och skrivsvårigheter. Delegationen anser även att det behövs forskningsbaserad kunskap om hur olika undervisningsmetoder fungerar för olika grupper av elever. Betänkandet bereds för närvarande av regeringen.

Därmed avstyrks motionerna 2010/11:Ub482 yrkande 8 och 2010/11:A402 yrkande 6.

Diskriminering och kränkande behandling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. likabehandlingsplaner, mobbning och kränkande behandling.

Jämför reservationerna 8 (MP), 9 (S), 10 (MP) och 11 (SD).

Motionerna

Flera motioner behandlar skolans likabehandlingsplaner.

Miljöpartiet konstaterar i motion 2010/11:So543 yrkande 23 att en kartläggning som Skolinspektionen gjort visar att det finns brister när det gäller att involvera eleverna i att ta fram likabehandlingsplaner. Miljöpartiet anser att det behövs mer kunskap i skolorna om och utbildning i hur man jobbar med de fem diskrimineringsgrunderna och ett engagemang och en pågående process i dessa frågor. Arbetet med likabehandlingsplanerna behöver följas upp så att alla skolor arbetar aktivt med att upprätta planer och involvera elever i arbetet.

I motion 2010/11:Ub344 (KD) yrkande 3 anförs att arbetet med likabehandlingsplaner måste prioriteras. Enligt motionären saknar många skolor likabehandlingsplaner eller så finns det brister i utformandet eller upprättandet av planerna. Motionären anser att Skolinspektionen inom ramen för skollagen bör ges sanktionsmöjligheter för att exempelvis utdela vite om en skola inte förmår att inom rimlig tid åtgärda påtalade brister.

Även i motion 2010/11:Ub381 (KD) behandlas frågan om likabehandlingsplaner och vikten av att stärka deras roll i den svenska skolan. Motionären anser att likabehandlingsplanerna är ett viktigt redskap för att implementera värdegrundsarbetet i skolan. Motionären pekar på att en granskning av Skolinspektionen av 1 700 skolor visar att tre av fyra skolor som har inspekterats sedan januari 2007 antingen saknar en likabehandlingsplan eller har brister i planen. En förklaring till detta är bristen på information. Enligt motionären bör därför regeringen ge Skolverket och andra berörda myndigheter i uppdrag att gemensamt ta fram tydliga informations- och stödmaterial om diskriminering och kränkande behandling utifrån innehållet i diskrimineringslagen och skollagen.

Socialdemokraterna behandlar i motion 2010/11:Ub482 yrkande 10 arbetet mot mobbning och kränkande behandling och understryker att alla politiska partier bör enas om ett mål om en nolltolerans mot mobbning. Ett nationellt system behövs för att i varje skola följa upp lagen om förbud mot mobbning, diskriminering och kränkande behandling. Socialdemokraterna anser att Barn- och elevombudet (BEO) bör få fler befogenheter att ingripa mot skolor som inte lever upp till lagens krav på förebyggande insatser. Antalet elever som anser sig vara utsatta för kränkningar och mobbning ska följas regelbundet, på varje skola och i varje kommun. Socialdemokraterna föreslår dessutom i motionens yrkande 15 att en "lex Sarah" ska införas i skolan som innebär att all skolpersonal oavsett huvudman ska vara skyldig att rapportera missförhållanden i skolan eller om läroplanen eller värdegrunden inte följs.

I motion 2010/11:So543 yrkande 22 begär Miljöpartiet en uppföljning av den lagstiftning som reglerar kommunernas skyldighet att agera när ett barn utsätts för mobbning i skolan. Andelen elever som uppger att de känner sig mobbade i skolan minskar inte. I årskurs 7–9 är det 3 % av eleverna och i årskurs 4–6 är det 4 % av eleverna som rapporterar att de känner sig mobbade av andra elever minst en gång i veckan.

I motion 2010/11:Ub340 (C) yrkar motionären att en översyn bör göras i syfte att höja ersättningsnivåerna då skadestånd utdöms till s.k. mobbningsoffer i skolan. Motionären anser att pressen på skolledningar och kommuner att vidta åtgärder mot mobbningen skulle öka med höjda skadeståndsnivåer.

Motion 2010/11:Ub447 (M) behandlar ett tillkännagivande om en översyn av skolors mobbningsprogram. Motionären pekar på att forskning från Brå visar att antimobbningsprogram fungerar och anser att det finns skäl att se över möjligheterna att lägga till ett självmordspreventivt program till antimobbningsprogrammen.

Utskottets ställningstagande

Lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphävdes den 1 januari 2009 samtidigt som diskrimineringslagen (2008:567) trädde i kraft. Sedan dess regleras arbetet mot diskriminering och kränkande behandling i både diskrimineringslagen och skollagen.

Diskrimineringslagen innehåller förbud mot diskriminering på sju olika grunder: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning samt ålder. Enligt 3 kap. 16 § diskrimineringslagen ska en utbildningsanordnare som bl.a. bedriver utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen varje år upprätta en likabehandlingsplan. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja lika rättigheter och möjligheter för de barn, elever eller studenter som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning, dels förebygga och förhindra trakasserier som har samband med diskrimineringsgrunderna. Dessutom ska planen innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som utbildningsanordnaren avser att påbörja eller genomföra under det kommande året.

Med kränkande behandling avses ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet. Huvudprinciperna i 1985 års skollag om åtgärder mot kränkande behandling har förts in i den nya skollagen. Skolan eller förskolan ska varje år upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. (Se 6 kap. 8 § den nya skollagen.)

Utskottet vill i sammanhanget uppmärksamma att diskrimineringsombudsmannen (DO) i samarbete med andra tillsynsmyndigheter på området har tagit fram handledningar och utbildningar om det främjande och förebyggande arbetet. För att ge mer kunskap och metodstöd har DO i samarbete med Barn- och elevombudet (BEO) vid Skolinspektionen och Skolverket tagit fram ett gratis webbverktyg (www.planforskolan.se) som ska hjälpa skolorna att utforma planer för ett effektivare arbete mot diskriminering och kränkande behandling. Verktyget, som lanserades i november 2010, vänder sig främst till den som är skolledare eller förskolechef eller på annat sätt ansvarar för att skolan eller förskolan har en plan mot

diskriminering och en mot kränkande behandling. Med verktyget som hjälp förs de två planerna samman till en. Utskottet vill understryka att det är viktigt att involvera personal, elever/barn och föräldrar i arbetet med planen för att den verkligen ska kunna bidra till en positiv utveckling för likabehandling och mot trakasserier och kränkande behandling. Utskottet ser att det finns många fördelar med att föra ihop planerna eftersom arbetet mot diskriminering och trakasserier och arbetet mot kränkande behandling har många beröringspunkter och likheter. Det handlar i båda fallen om att arbeta för alla barns lika värde. Därmed avstyrks motionerna 2010/11: Ub344 yrkande 3, 2010/11:Ub381 och 2010/11:So543 yrkande 23.

När det gäller åtgärder mot barn som utsätts för mobbning och kränkande behandling har det tillkommit bestämmelser i den nya skollagen jämfört med 1985 års skollag som förtydligar en anmälningsskyldighet för lärare, förskollärare och övrig personal samt för rektorn och förskolechefen. Lärare, förskollärare och övrig personal ska göra en anmälan till förskolechefen eller rektorn, som i sin tur ska göra en anmälan till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Skyldigheterna i fråga om anmälan gäller också i förhållande till trakasserier eller sexuella trakasserier på det sätt som avses i diskrimineringslagen.

Regeringen tillsatte den 20 april 2010 en särskild utredare som ska föreslå hur en skyldighet att anmäla missförhållanden inom skolväsendet, förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen kan utformas (dir. 2010:44). I direktiven anges det att det i utredningsarbetet är viktigt att beakta utformningen av regleringen av och det pågående arbetet med förändringarna i lex Sarah-bestämmelserna. Utredaren ska bl.a.

- analysera och föreslå vad som kan anses utgöra ett missförhållande inom skolväsendet och övriga verksamheter
- föreslå till vilken person, instans eller liknande en anmälan om missförhållanden ska göras
- föreslå hur en anmälan ska hanteras av den som mottar en sådan
- ta ställning till frågan om anmälningsskyldigheten bör förenas med någon sanktion samt utreda förutsättningarna för och ta ställning till möjligheten att lämna en anonym anmälan.

Utredningen ska bl.a. omfatta alla skolformer inom det offentliga skolväsendet och motsvarande fristående skolor. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2011.

Att skolan ger alla barn en trygg arbetsmiljö är enligt utskottet angeläget. Inget barn ska kunna kränkas i skolan. Därför, anser utskottet, är det en självklarhet att skolans vuxna noterar och följer upp den mobbning som förekommer. Utskottet ser även med tillfredsställelse på att det i den nya skollagen har införts bestämmelser om att elever ska tillförsäkras en skol-

miljö som präglas av trygghet och studiero. Som ett led i att upprätthålla trygghet och studiero ska det finnas ordningsregler som rektorn beslutar om. Rektorn eller en lärare får även vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. Det kan exempelvis handla om tillrättavisningar eller omflyttningar i klassrummet för att sära på elever. Det finns även en möjlighet att från elever omhändertagna föremål som används på ett störande sätt eller som kan utgöra en fara för verksamheten i skolan.

Delegationen för jämställdhet i skolan (Deja) lämnade sitt slutbetänkande Flickor, pojkar, individer – om betydelsen av jämställdhet för kunskap och utveckling i skolan (SOU 2010:99) till regeringen den 10 januari 2011. Deja anser att det förebyggande arbetet för att motverka kränkande behandling i skolorna behöver förstärkas. Enligt Deja försvåras arbetet av den nuvarande ansvarsuppdelningen för kränkande behandling eller diskriminering i skolan på två myndigheter. Deja föreslår bl.a. att ansvaret för att utreda och beivra kränkningar och diskriminering när det gäller barn och ungdomar i skolan ska ligga hos Skolinspektionens barn- och elevombud, i stället för att som i dag delas mellan inspektionen och Diskrimineringsombudsmannen. Betänkandet bereds av regeringen.

Utskottet vill även framhålla att regeringen i 2010 års budgetproposition har föreslagit en fortsatt satsning på åtgärdsprogrammet mot mobbning genom en ökning av anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* med 10 miljoner kronor 2011. Anslaget beräknas öka med samma belopp 2012–2014.

Därmed avstyrks motionerna 2010/11:Ub340, 2010/11:Ub447, 2010/11:Ub482 yrkandena 10 och 15 och 2010/11:So543 yrkande 22.

Skolans värdegrund

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om skolans värdegrundsarbete m.m. Jämför reservation 12 (MP).

Motionerna

I motion 2010/11:Ub352 (S) föreslås att skolans styrdokument ska stärkas så att elever under sin skoltid utbildas om barnkonventionen.

I motion 2010/11:K424 (MP) anser motionären att skolor bör spela en självklar roll för att sprida kunskap om och skapa förståelse för de mänskliga rättigheterna, däribland religions- och övertygelsefriheten (yrkande 3). Motionären poängterar att samhällets förmåga att värna om de mänskliga rättigheterna är avhängig av en bred allmän kunskap om vad rättigheterna innebär och förståelse för hur de bidrar till det goda samhället. Motionen

behandlar även frågan om att kunskap om religions- och övertygelsefrihetens innebörd bör ingå i läroplanen och kursplaner för religionsundervisning i svenska skolor samt att lärare bör ha tillgång till läromaterial som berör ämnet (yrkande 4).

I motion 2010/11:Ub279 (M) betonar motionären vikten av att lära sig de sociala koderna tidigt och att de sociala värdegrunderna handlar om att visa hänsyn och att respektera varandra. En översyn av möjligheten att betona den sociala värdegrunden i skolarbetet vore enligt motionären önskvärd.

Motion 2010/11:Ub344 (KD) yrkande 5 behandlar civilsamhällets engagemang i skolan. Motionären konstaterar att skolan är en del av samhället och anser att det därför är viktigt att lyfta fram insatser från det civila samhället och den ideella sektorn som ett sätt att stärka värdegrundsarbetet.

I motionens yrkande 4 anser motionären att ett tätare nätverk i föräldragrupper kan vara ett sätt att skapa ökad trygghet och harmoni bland eleverna och konstaterar att föräldracirklar kan vara ett sätt att dela erfarenheter med andra föräldrar.

I motion 2010/11:Ub349 (KD) yrkande 1 behandlas varje skolas möjlighet att utforma värdegrundsarbete i praktiken. Olika skolor har elever med olika behov. Det är därför enligt motionären viktigt att den nya skollagen kan tillämpas så att varje skola har befogenheter och möjligheter att utforma satsningar som kan falla väl ut i praktiken. I motionens yrkande 2 vill motionären att man ska undersöka hur goda exempel, såsom "Mullsjömodellen", kan tjäna som inspiration för andra skolors värdegrundsarbete. I Mullsjö har sedan hösten 2000 ämnet livsstil funnits på schemat för elever i årskurs sex till nio.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis upplysa om att det i den nya skollagen finns en bestämmelse om syftet med utbildningen som ersätter portalparagrafen i 1985 års skollag. I bestämmelsen sägs det bl.a. att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Det har gjorts ett förtydligande i bestämmelsen om att utbildningen också ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Utbildningen ska också syfta till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsökande individer och medborgare. (Se 1 kap. 4 §.)

I bestämmelsen finns de viktigaste fundamenten för skolverksamheten fastlagda, såsom lika tillgång till utbildning, likvärdighet och utbildningens syfte och värdegrund. Formuleringarna är allmänt hållna och utgör i första hand en grundval för tolkningen av andra mer konkret utformade bestäm-

meler. Utskottet vill understryka att med värden avses förskolans och skolans värdegrund som ska utgå från grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna. Det närmare innehållet i dessa rättigheter uttrycks i flera internationella konventioner som Sverige anslutit sig till. Bestämmelser om utbildningens syfte finns bl.a. i artikel 29 i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) samt i artikel 13 i FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Utskottet anser i likhet med regeringen att utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar och att detta innebär att det måste finnas kunskap hos såväl förskollärare, lärare och annan personal som hos barn och elever om vad dessa värderingar och rättigheter innebär och hur de kan förverkligas (se prop. 2009/10:165 s. 634).

Den nya skollagen innehåller vissa grundläggande bestämmelser om hur utbildningen ska utformas för att de övergripande målen i 1 kap. 4 § ska nås. Bland annat slås det fast i ett tillägg som inte har motsvarighet i 1985 års skollag att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna (se 1 kap. 5 §).

För varje skolform och för fritidshemmet ska en läroplan gälla som utgår från bestämmelserna i skollagen. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag och dessutom ange mål och riktlinjer för utbildningen (1 kap. 11 §). Genom bestämmelsen finns det nu en tydligare lagfäst värdegrund för alla skolformer.

Den 1 juli 2011 börjar den nya läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) att gälla och ersätter 1994 års läroplan (Lpo 94). Utskottet kan konstatera att det i den nya läroplanen tydligare framgår att skolans värdegrund baseras på de mänskliga rättigheterna. Det framgår även i de kursplaner som är knutna till läroplanen att undervisningen i de samhällsorienterande ämnena bl.a. ska behandla

- livsfrågor med betydelse för eleven, t.ex. frågor om gott och ont, rätt och orätt, kamratskap, könsroller, jämställdhet och relationer
- normer och regler i elevens livsmiljö, t.ex. i skolan och i sportsammanhang
- kristendomens roll i skolan och på hemorten förr i tiden
- religioner och platser för religionsutövning i närområdet
- grundläggande mänskliga rättigheter såsom alla människors lika värde samt barnets rättigheter i enlighet med konventionen om barnets rättigheter (barnkonventionen).

När det gäller frågan om att skapa ökad trygghet och harmoni bland eleverna anser utskottet att det även hänger ihop med hur skolans kvalitetsarbete genomförs på enhetsnivå. Barn, elever och föräldrar ska kunna ställa höga krav på kvalitet och insyn i utbildningen. Detta arbete ska alltså ske under medverkan av bl.a. lärare, övrig personal och elever. Elevernas vård-

nadshavare ska ges en möjlighet att delta i arbetet, och det är upp till varje skola att bestämma formerna för deltagandet. Utskottet anser även att föräldrar i sin roll som just vårdnadshavare och ansvariga för barnets fostran ska ha en självklar möjlighet till inflytande och insyn i skolans verksamhet. En väl fungerande samverkan mellan eleverna, skolan och föräldrarna, både på individ- och gruppnivå, har stor betydelse för verksamheten.

Därmed avstyrks motionerna 2010/11:Ub279, 2010/11:Ub344 yrkandena 4 och 5, 2010/11:Ub349 yrkande 1 och 2, 2010/11:Ub352 och 2010/11:K424 yrkandena 3 och 4.

Avgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om avgifter i skolan för utflykter och skolresor.

Jämför reservation 13 (S, V).

Motionen

I motion 2010/11:Ub442 (S) anser motionären att skollagen ska följas när det gäller otillåtna avgifter för utflykter och skolresor. Motionären konstaterar att många skolor i dag har en policy att ta avgifter för utflykter och skolresor och att det för familjer som har en dålig ekonomi kan vara omöjligt att betala dessa avgifter. Att genom sådana avgifter utsätta dem för press försämrar barnens framtidsmöjligheter och skapar djupa klyftor i samhället.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att skolresor och utflykter sedan länge är en naturlig del av utbildningen som många gånger ger värdefulla kunskaper, erfarenheter och upplevelser för eleverna (se även bet. 2009/10:UbU21 s. 125, rskr. 2009/10:370 och 371). Utgångspunkten måste dock vara att finansieringen av skolresor ska ske genom kommunala medel eller genom att elever helt frivilligt samlar in pengar till kostnaden om resan innebär mer än en obetydlig kostnad, som t.ex. kostnaden för en färdbiljett med allmänna kommunikationsmedel. Utskottet vill dock förtydliga att det inte är förbjudet att låta kostnader för skolresor, utflykter eller liknande aktiviteter ersättas av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska emellertid vara öppna för alla elever, oavsett om en elevs vårdnadshavare väljer att bidra eller inte. Med hänsyn härtill och i enlighet med dagens praxis är det därför inte godtagbart att skolan erbjuder en kostnadsfri alternativ verksamhet för de elever vars vårdnadshavare inte vill betala dessa aktiviteter.

Är den kostnadsbelagda aktiviteten att betrakta som en del av utbildningen ska alla elever få delta. I linje med detta resonemang gäller också att om elever på en skola gemensamt genomför en aktivitet för att samla in pengar till en skolresa eller liknande, som är en del av utbildningen, får det inte förekomma någon koppling mellan hur mycket en enskild elev bidrar med och elevens möjligheter att få delta i aktiviteten.

Därmed avstyrks motion 2010/11:Ub442.

IT i skolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om behovet av en nationell IT-strategi i skolan m.m.

Jämför reservation 14 (S).

Motionerna

Ett antal motioner behandlar behovet av en nationell IT-strategi i skolan.

I motion 2010/11:248 (S) framhåller motionären att en modern IT-strategi skulle gynna våra barn och ungdomar. Motionären konstaterar att många familjer inte har råd med en dator till barnen.

Enligt motion 2010/11:Ub296 (S) finns det behov av en förbättrad tillgång till digitala hjälpmedel i skolorna. Motionären anser att ett stort skäl till att skolan inte har tagit till sig nyttan av modern teknik är bristande tillgänglighet. En strategi måste innefatta tillgång till digitala hjälpmedel för alla elever och lärare samt kompetensutveckling för lärare.

Enligt motion 2010/11:242 (M) behövs det en nationell strategi för modern teknik i skolan. Det handlar enligt motionären om datortäthet, om kvalitet på skolans IT-utrustning och om att förändra attityder.

I motion 2010/11:Ub329 (M) anser motionären att det behövs ett helhetsgrepp för att integrera IT i skolan. Lärarnas kunskaper och tillgång till datorer, IT:s potential för att utveckla pedagogiken och elevernas IT-användning ska sättas i centrum.

I motion 2010/11:Ub331 (M) menar motionären att det behövs mer IT i skolan. Regeringen bör enligt motionären se över möjligheten att införa en nationell elevdatapeng, som ska gå till en dator till varje elev, och att införa dataslöjd som ett nytt ämne eller inkludera IT i alla skolämnen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att den snabba utvecklingen av informationsteknologin under de senaste decennierna har inneburit stora förändringar avseende hur undervisningen bedrivs och vilken utrustning som eleverna använder. Den nya skollagen har därför anpassats till den moderna under-

visningssituationen. Det framgår i lagen att eleverna utan kostnad ska ha tillgång till böcker och nu även till sådana lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning. Med lärverktyg avses den utrustning och materiel, förutom böcker, som eleverna behöver för att kunna nå målen för utbildningen. Även den nya läroplanen för grundskolan (Lgr 11) lyfter fram att användningen av modern teknik som redskap för skapande, kommunikation och lärande är ett kunskapsmål.

Skolverket ska kontinuerligt följa upp barns, elevers och lärares IT-användning och IT-kompetens i förskola, skola och vuxenutbildning. Den senaste uppföljningen från april 2010 (dnr 75-2007:3775) visar att de flesta eleverna använder datorer i skolan men att användningen i många ämnen är begränsad. Yngre elever använder datorer i mindre utsträckning än äldre. I årskurs 7–9 använder i princip alla elever datorer i skolan. Det vanligaste användningsområdet är att söka information och skriva texter. Eleverna använder datorer oftast under lektioner i svenska och samhällskunskap. Enligt uppföljningen har eleverna i det svenska utbildningssystemet ett gott självförtroende när det gäller datoranvändning. Nio av tio elever i årskurs 4–9 och nästan samtliga elever i gymnasieskolan tycker att de är mycket eller ganska bra på att använda datorer. Det finns ingen könsskillnad i andelen elever som tycker att de är bra på datoranvändning. Nästa uppföljning ska redovisas till regeringen den 15 april 2013, i enlighet med regleringsbrevet för budgetåret 2011 avseende Statens skolverk.

Utskottet instämmer i det som Skolverket tidigare har konstaterat att det inte är något mål i sig att öka elevernas datoranvändning i klassrummet men att det finns en stor pedagogisk potential i att använda IT i skolan. (Se Skolverket 2009 *Redovisning av uppdraget att bedöma verksamhetens och huvudmäns utvecklingsbehov avseende IT-användningen inom förskola, skola och vuxenutbildning*, dnr 2008:37805.) I Skolverkets lägesbedömning 2010 *Del 2 – Bedömningar och slutsatser* konstaterar Skolverket att man har intrycket av att Sverige nu är inne i en period då mycket sker inom området digital kompetens och IT-användning. Skolverket upplyser om att uppföljningen av IT-användandet och IT-kompetensen genomförs löpande med tre års intervall och att tendenser såsom den s.k. 1 till 1-trenden (dvs. varsin dator till alla lärare och elever) vad gäller satsningar på att öka tillgängligheten till digitala verktyg därför ännu inte har dokumenterats. Enligt Skolverket indikerar andra, mer informella, källor att antalet kommuner som börjat eller beslutat om att förse såväl lärare som elever med varsin dator ökar kraftigt och att detta inte längre bara utgör pilotprojekt i enskilda skolor, utan nu i ökad utsträckning avser hela verksamheten. För att stärka lärarnas och annan skolpersonals kompetens ges från statens sida stöd till kompetensutveckling, t.ex. i form av PIM-programmet som syftar till att vidareutbilda pedagoger och skolledare för att utveckla deras kompetens inom IT-området. Det är cirka fyra år sedan Skolverkets

satsning på praktisk IT- och mediakompetens (PIM) startade, och i dag deltar nästan 90 000 pedagoger och skolledare från 135 kommuner över hela landet.

Därmed avstyrks motionerna 2010/11:Ub242, 2010/11:Ub248, 2010/11:Ub296, 2010/11:Ub329 och 2010/11:Ub331.

Skolbibliotek

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om elevers tillgång till skolbibliotek.

Jämför reservation 15 (S, MP, V).

Motionen

I motion 2010/11:Ub232 (S) anser motionären att staten har ett ansvar för att följa upp att alla elever har tillgång till skolbibliotek. Det är viktigt att skollagen och bibliotekslagen fungerar väl gentemot varandra och att frågan om tillgång till bibliotek ingår när kommunala och fristående skolor inspekteras.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill upplysa om att det i 2 kap. 36 § den nya skollagen har införts en bestämmelse som saknar motsvarighet i 1985 års skollag om att eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. Bestämmelsen innebär en skyldighet för alla skolhuvudmän för de uppräknade skolformerna att anordna sin verksamhet så att eleverna har tillgång till skolbibliotek för att stimulera skolelevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material för utbildningen.

I bibliotekslagen (1996:1596) sägs det att det ska finnas lämpligt fördelade skolbibliotek inom grundskolan för att stimulera skolelevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material för utbildningen. Skolbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt funktionshindrade, invandrare och andra minoriteter genom att erbjuda litteratur på andra språk än svenska och i former särskilt anpassade till dessa gruppers behov. Skolbiblioteken ska även ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar genom att erbjuda böcker, informationsteknik och andra medier anpassade till deras behov för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning. I lagen har det införts en hänvisning till att det i den nya skollagen finns bestämmelser om skolbibliotek. Lagändringen träder i kraft den 1 juli 2011.

Utskottet instämmer i vad som anförs av motionären om vikten av skolbibliotek för alla elever. Utskottet anser att skolbiblioteken spelar en så viktig roll för att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material för utbildningen att det är motiverat med en egen bestämmelse i skollagen. Som en följd av att kommunala och fristående skolor i så stor utsträckning som möjligt har en gemensam reglering i den nya skollagen omfattas även fristående huvudmän av regleringen. Utskottet kan konstatera att de flesta skolor i samtliga skolformer redan i dag har tillgång till skolbibliotek på ett eller annat sätt. Utskottet menar att tillgången till skolbibliotek måste kunna anordnas på olika sätt beroende på de lokala förhållandena vid varje skola. En liten skola på landsbygden kan ha behov av andra lösningar än en stor skola i en stor stad. Därför måste anordnandet av skolbibliotek enligt utskottets mening kunna se olika ut utifrån varje skolas eller elevernas olika behov och förutsättningar. Utskottet vill upplysa om att regeringen i proposition 2009/10:165 föreslår att eleverna ska ha tillgång till skolbibliotek men anser att organiseringen av skolbiblioteksverksamheten ska vara flexibel.

I budgetpropositionen för 2008 (prop. 2007/08:1 utg.omr. 17) aviserade regeringen att den avsåg att utvärdera bibliotekslagen för att stärka bibliotekens roll och säkerställa tillgängligheten i framtiden. I april 2010 redovisades en utvärdering som bl.a. visade att stora omvärldsförändringar skett sedan lagens tillkomst, vilket kan motivera en revidering av lagen. I ett svar på en skriftlig fråga till kulturministern (2010/11:206) om några initiativ ska tas till nationella mål för biblioteken uttalade ministern att frågan om förändrade nationella mål är högst aktuell och att frågan om en reviderad bibliotekslag för närvarande bereds i Regeringskansliet.

Därmed avstyrks motion 2010/11:Ub232.

Fristående skolor

Frågor om huvudmannaskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. lika villkor för kommunala och fristående skolor m.m.

Jämför reservation 16 (S).

Motionerna

Socialdemokraterna behandlar i motion 2010/11:Ub482 yrkande 6 frågan om lika villkor för kommunala och fristående skolor. Socialdemokraterna anser att det viktigaste inte är skolans driftsformer och huvudmannaskap – utan elevernas rätt till en skola med en bra kvalitet. Elever och föräldrar

ska ha rätt till allsidig och saklig information som ger en rättvis jämförelse mellan skolor. Alla barn och ungdomar ska ha tillgång till likvärdig utbildning med hög kvalitet.

I motion 2010/11:Ub224 (S) anser motionärerna att kommunernas roll och insyn bör stärkas även vad gäller elever som går i skolor med en annan huvudman. Granskningen, insynen och kvalitetskraven måste vara likvärdiga för alla skolor oavsett huvudman. Alla skolor oavsett huvudman ska tillhöra vårt gemensamma nationella svenska skolsystem.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis betona att de fristående skolorna och förskolorna i den nya skollagen ingår som en integrerad del i respektive skolform och inte längre kan sägas vara fristående från resten av skolväsendet. Detta visar sig främst genom att alla verksamhets- och skolformer ska ha en i så stor utsträckning som möjligt gemensam reglering där detta är lämpligt, oavsett om huvudmannen är en kommun, ett landsting, staten eller en enskild. Även läroplaner och övriga styrdokument riktar sig i fortsättningen både till offentliga och enskilda huvudmän utan att detta behöver anges. Utgångspunkten i den nya skollagen är således att samma regelsystem i så stor utsträckning som möjligt ska gälla för alla skolor.

Även om regleringen i princip ska vara densamma oavsett huvudman, måste det finnas vissa bestämmelser som är specifika för skolor med en offentlig huvudman, liksom vissa bestämmelser som är specifika för fristående skolor, t.ex. att fristående skolor ska vara öppna för alla och regler om kommunala bidrag.

Fristående skolor är i dag en självklar del av det svenska skolväsendet, och genom den nya skollagen kommer fristående skolor att få avsevärt stärkta förutsättningar att existera på lika villkor. Utskottet har den uppfattningen att detta kommer att förbättra skolväsendet och stimulera till ökad konkurrens mellan olika huvudmän. Genom de nya reglerna om bidrag till fristående skolor som beslutats med anledning av förslagen i proposition 2008/09:171 säkerställs också att fristående skolor blir ekonomiskt kompenserade för de utökade krav på verksamheten som principen om gemensam reglering oavsett huvudman innebär för fristående skolor.

Utskottet kan konstatera att utbildningen i fristående skolor i fortsättningen inte bara *väsentligen ska svara mot* utan även ska vara *likvärdig* med den som ges i det offentliga skolväsendet. Begreppet innebär att kvaliteten i verksamheten ska vara så hög att de fastställda målen kan uppnås oavsett var i landet verksamheten bedrivs. Som huvudregel ska alla skolor arbeta i enlighet med de mål och riktlinjer som finns i läroplanen och kursplanerna, vilket de flesta fristående skolor redan gör.

När det gäller frågor om granskning, insyn och kvalitetskrav kan utskottet konstatera följande. Alla huvudmän ska ha ett systematiskt kvalitetsarbete som innebär ett ansvar för att planera, följa upp och utveckla

utbildningen. I den nya skollagen har det förtydligats att huvudmannen har en skyldighet att vidta nödvändiga åtgärder om det vid en uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten; se 4 kap. 7 § skollagen (2010:800). De fristående skolorna står även under statlig tillsyn och omfattas av Statens skolverks nationella uppföljning och utvärdering. Den kommun där den fristående skolan är belägen har rätt till insyn i verksamheten. Detta innebär att kommunen fort-löpande ska kunna hålla sig informerad om hur verksamheten vid den fristående skolan utvecklas.

Därmed avstyrks motionerna 2009/19:Ub224 och 2010/11:Ub482 (S) yrkande 6.

Etablering av fristående skolor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om s.k. avknoppningar av skolor och om villkor för godkännande av friskolor m.m.

Jämför reservationerna 17 (S), 18 (V), 19 (S, SD) och 20 (MP, SD).

Motionerna

Socialdemokraterna anser i motion 2010/11:Ub482 yrkande 16 att det behövs tydligare regler som begränsar kommuners möjlighet att sälja ut kommunala skolor. I motionens yrkande 18 behandlas kommunernas inflytande vid etablering av fristående skolor. Socialdemokraterna uttalar att skolsystemet ska vila på tre bärande element. Friskolor ska kunna startas och verka på samma villkor som kommunala skolor, föräldrar och elever ska ha rätt att välja mellan olika alternativ och politiken, nationellt och/eller kommunalt, måste kunna påverka så att resurser inte slösas bort på överetablering. Kommunernas roll vid etablering av fristående skolor behöver således stärkas.

Miljöpartiet anser i motion 2010/11:Ub266 yrkande 3 att man bör införa en plikt att anmäla ägarbyte till Skolinspektionen vid överlåtelse av företag eller koncernbildningar som inbegriper friskolor. Enligt Miljöpartiet är det viktigt att friskolors ägarförhållanden är klarlagda. Skolinspektionen ska kunna vidta åtgärder vid misstanke om att något sker som kan minska kvaliteten i verksamheten.

Vänsterpartiet anser i motion 2010/11:Ub275 yrkande 2 att Skolinspektionen ska återkalla tillståndet för olagligt ”avknoppade” skolor. Vänsterpartiet upplyser om att Skolinspektionen har konstaterat att en förutsättning för att en ”avknoppad” skola ska beviljas tillstånd är att överlåtelsen har skett enligt EU-rätten. För Vänsterpartiet är det självklart att reglerna

ska vara lika för alla. Skolinspektionen ska dra tillbaka redan beviljade tillstånd om det konstateras att gällande regler inte har följts vid försäljning av kommunala skolor till privata intressenter.

Motion 2010/11:Ub270 (M) behandlar behovet av att förnya reglerna för att starta en fristående skola. Det är enligt motionären svårt att se en konsekvent linje i fråga om vilka skolor som får eller inte får tillstånd. Regeringen bör se över regelverket i syfte att tydliggöra att det är kraven på kvalitet, stabilitet och kompetens som ska avgöra vem som får tillstånd.

I motion 2010/11:C311 (KD) yrkande 16 anser motionären att tillämpningen av de dispensmöjligheter som finns när det gäller att starta en friskola med lägre elevantal i glesbygdsområden bör vara generös så länge som bibehållen kvalitet kan garanteras.

I motion 2010/11:Ub361 (S) begärs skärpta regler för godkännande av konfessionella friskolor. Motionären anser att barn inte ska sorteras efter föräldrarnas religion och att lagstiftningen är mycket liberal när det gäller friskolor.

I motion 2010/11:Ub404 (S) begärs att kommunerna ska ges större möjligheter att påverka etableringen av friskolor. Enligt motionärerna bör det införas ett obligatoriskt samråd mellan kommunen och huvudmannen när en fristående skola vill etablera sig, och det ska finnas nationella riktlinjer för formen och innehållet i samarbetsavtalet.

Motion 2010/11:Ub290 (M) behandlar behovet av att förenkla tillståndsgivningen för friskolor så att ett helt nytt tillstånd inte behöver utfärdas varje gång en friskolekoncern önskar etablera en ny skola. Tillståndet att bedriva friskolor bör vara ett allmänt tillstånd som inte behöver sökas på nytt varje gång en ny skola ska etableras.

Utskottets ställningstagande

Statens skolinspektion handlägger ärenden om godkännande av enskild som huvudman för bl.a. grundskolan. Godkännande ska lämnas om den enskilde har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen och utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas, se 2 kap. 5 § skollagen (2010:800). Med påtagliga negativa följder avses bl.a. att kommunen skulle tvingas lägga ned en befintlig skola och att detta skulle medföra att avståndet till närmaste skola avsevärt skulle öka för elever i kommunen. Om godkännandet avser en förskoleklass, grundskola eller grundsärskola krävs därutöver att elevunderlaget är tillräckligt för att verksamheten ska kunna bedrivas långsiktigt. (Se prop. 1995/96:200, prop. 2009/10:157 och prop. 2009/10:165 s. 643.)

Ett godkännande av en fristående skola ska avse en viss angiven utbildning vid en viss skolenhet. En enskild huvudman kan alltså inte utöka verksamheten med utbildning vid ytterligare en skolenhet utan ett nytt godkännande.

När det gäller motioner som behandlar s.k. avknoppningar av skolor, dvs. när en kommun erbjuder anställda i verksamheten att ta över driften och normalt också förvärva befintliga tillgångar, kan utskottet konstatera följande. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har i en utredning från januari 2008¹ analyserat de rättsliga möjligheterna för en kommun att avknoppa en kommunal skola till en fristående skola och funnit att det inte finns några lagliga hinder för detta. Utredningen innehåller en skolrättslig, en kommunalrättslig och en EU-rättslig bedömning. Av utredningen framgår att en kommun kan besluta om att lägga ned en skola, men den har inte befogenhet att överlåta skolverksamhet till en fristående skola. Frågan om godkännande av en enskild som huvudman för bl.a. grundskolan är som framgår ovan i stället en uppgift för Skolinspektionen.

Skolinspektionen har i en promemoria från december 2008 konstaterat att man vid sin prövning av en ansökan om godkännande och bidragsrätt för en fristående skola ska tillämpa skollagens regler samt att utrymmet för att beakta bestämmelser i andra författningar såsom kommunallagen är begränsat. Däremot konstaterar Skolinspektionen att man bör granska om avknoppningar och andra överlåtelser som hänför sig till skolverksamhet är förenliga med EU-rätten. Skolinspektionen får återkalla ett godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet om huvudmannen inte följt ett föreläggande att fullgöra sina skyldigheter och missförhållandet är allvarligt. Ett sådant godkännande får dessutom återkallas om den enskilda huvudmannen inte längre uppfyller de särskilda villkor som gäller för godkännande, t.ex. på grund av ändrade ägarförhållanden. Se 26 kap. 13 och 14 §§ skollagen (2010:800).

I fråga om godkännande av friskolor med konfessionell inriktning kan utskottet konstatera att det i den nya skollagen har införts en bestämmelse som saknar motsvarighet i 1985 års skollag som anger att undervisningen vid bl.a. fristående skolor ska vara icke-konfessionell. För att undervisning ska anses vara icke-konfessionell måste den, som all utbildning i skolväsendet, vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och vara saklig och allsidig (prop. 2009/10:165 s. 227). Däremot får utbildningen i övrigt vid fristående skolor ha en konfessionell inriktning. Detta innebär att konfessionella inslag får förekomma i den del av utbildningen som inte utgör undervisning, exempelvis genom andakter, bönestunder eller någon annan form av religionsutövning. Utskottet har tidigare uttalat att ett tillkännagivande med innebörden att reglerna om icke-konfessionell utbildning även ska gälla fristående skolor står i strid med Sveriges åtaganden enligt Europakonventionen (bet. 2009/10:UbU21 s. 36). Utskottet anser att föräldrar-

¹ Se utredningen "Avknoppning" av skolor – juridiska aspekter (inklusive bilagor) från den 28 januari 2008 av Sveriges Kommuner och Landsting.

nas rätt att tillförsäkra sina barn en sådan utbildning och undervisning som står i överensstämmelse med föräldrarnas religiösa och filosofiska övertygelse är en självklarhet i ett rättssamhälle.

Kravet i 1985 års skollag på att en fristående grundskola ska ha minst 20 elever har i den nya skollagen ersatts av ett krav på att en fristående skola ska ha ett tillräckligt elevunderlag för att långsiktigt kunna bedriva sin verksamhet. Regeringen uttalar i proposition 2009/10:165 att det inte är givet att det finns en kritisk gräns vid just 20 elever för att bedriva skolverksamhet av hög kvalitet. Det viktiga är att eleverna ges möjlighet till flexibla studiegrupper och till social fostran i olika grupperingar. Alla ansökningar ska prövas likvärdigt utifrån kvalitetskraven, oberoende av den ansökande skolans storlek. Det exakta elevantalet bör således inte vara avgörande för om en huvudman ska ges tillstånd. Regeringen anser dock att elevantalet fortfarande ska vara en väsentlig faktor för att bedöma en fristående skolas förutsättningar att kunna bedriva en långsiktig skolverksamhet av hög kvalitet. Utskottet delar denna uppfattning.

Därmed avstyrks motionerna 2010/11:Ub266 yrkande 3, 2010/11:Ub270, 2010/11:Ub275 yrkande 2, 2010/11:Ub290, 2010/11:Ub361, 2010/11:Ub404, 2010/11:Ub482 yrkandena 16 och 18, och 2010/11:C311 yrkande 16.

Vinstutdelning i fristående skolor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om vinster i fristående skolor.

Jämför reservationerna 21 (S), 22 (MP) och 23 (V).

Motionerna

Socialdemokraterna anger i motion 2010/11:Ub482 yrkande 19 att de har som principiell uppfattning att skattemedel avsedda för skolan ska gå till skolan. Det ska ställas krav som medför att det inte är möjligt att göra vinst genom att ge avkall på uppsatta kvalitetskrav.

Miljöpartiet begär i motion 2010/11:Ub266 yrkande 1 att det ska tillsättas en utredning om införande av en plikt att anmäla vinstutdelning i friskoleföretag till Skolinspektionen. Skolinspektionen kan då vidta åtgärder om en vinstutdelning har möjliggjorts genom att verksamheten bedrivits med en undermålig kvalitet. Miljöpartiet anser även i motionens yrkande 2 att det ska införas ett förbud mot vinstutdelning i friskoleföretag i de fall där det finns icke åtgärdade anmärkningar hos Skolinspektionen mot verksamheten. Enligt Miljöpartiet är det nödvändigt att stärka kontrollen av kvaliteten i förhållande till vinstutdelning. Vinstutdelning ska inte

tillåtas i de fall Skolinspektionens anmärkningar på verksamheten inte har åtgärdats. Det är först när anmärkningarna har åtgärdats som en vinstutdelning ska kunna ske.

Vänsterpartiet anser i motion 2010/11:Ub275 yrkande 1 att det bör till sättas en utredning om icke vinstdrivande former m.m. vid drift av fristående skolor. Vinst är enligt Vänsterpartiet ett olämpligt styrmedel i en verksamhet som ska vara behovsstyrd. Utredningen ska lämna förslag på hur de offentliga bidragen till fristående skolor ska komma eleverna till godo och inte utbetalas som vinst till skolans ägare eller gå ut som koncernbidrag m.m. Det bör också utredas vilka icke vinstdrivande driftsformer som är lämpliga för fristående skolor och om det behövs begränsningar av antalet skolor som en huvudman kan driva.

I motion 2010/11:Ub229 (S) behandlas frågan om kontroll av fristående skolor. Motionärerna anser att det inte är rimligt att privata företag som driver skolor gör vinster genom att sänka kvaliteten i skolorna. Gemensamma resurser som kommer från skattepengar och som avsetts för offentligt finansierad verksamhet bör gå till verksamheten. För att säkerställa att alla skolor håller tillräckligt hög kvalitet behöver enligt motionärerna kvalitetskraven skärpas.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan är en omfattande förändring i den nya skollagen jämfört med 1985 års skollag att de kommunala och fristående skolorna ska ha en i så stor utsträckning som möjligt gemensam reglering. Detta innebär bl.a. att kommuner och andra huvudmän har ett uttalat ansvar för utbildningens kvalitet och likvärdighet. Alla huvudmän måste således erbjuda utbildning av sådan kvalitet att barn, ungdomar och vuxna får likvärdiga förutsättningar för att nå utbildningens mål. Angående de motioner som behandlar frågan om vinstutdelning i fristående skolor vill utskottet uppmärksamma att utbildningsministern har aviserat att regeringen kommer att tillsätta en parlamentarisk utredning om villkoren för friskolor. Bakgrunden är att en bedömning av regeringen är att det i dag finns en relativt bred samstämmighet i riksdagen om huvudinriktningen på ett antal regelförändringar som bör ske.

Utskottet finner inga skäl att föregå den aviserade utredningen. Därmed avstyrks motionerna 2010/11:Ub229, 2010/11:Ub266 yrkandena 1 och 2, 2010/11:Ub275 yrkande 1 och 2010/11:Ub482 yrkande 19.

Entreprenad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att kommunala och fristående skolor ska få lägga ut delar av sin undervisning på entreprenad till andra friskolor.

Motionen

I motion 2010/11:Ub288 (M) begärs att kommunala och fristående skolor ska få lägga ut delar av sin undervisning på entreprenad till andra friskolor. Motionären konstaterar att en kommunal grundskola med ett fåtal elever som exempelvis vill läsa spanska som tredje språk inte kan bedriva undervisningen på entreprenad. Eftersom sådana entreprenader endast bör medges friskolor som har kvalitetssäkrats av Skolverket kommer utbildningskvaliteten inom den teoretiska undervisningen inte att äventyras.

Utskottets ställningstagande

Med entreprenad avses enligt 23 kap. 1 § skollagen (2010:800) att kommuner, landsting och enskilda huvudmän får sluta avtal med en enskild fysisk eller juridisk person om att utföra uppgifter inom t.ex. utbildning. Vid entreprenad behåller skolhuvudmannen sitt ansvar gentemot eleven. Huvudmannen för elevens skola är därmed ansvarig för elevens undervisning.

I den nya skollagen omfattar bestämmelserna om entreprenad såväl offentliga som enskilda huvudmän. Detta följer av den grundläggande principen om lika villkor för offentliga och fristående huvudmän. En ny bestämmelse har införts som saknar motsvarighet i 1985 års skollag och som innebär att huvudmän inom grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan får överlämna uppgifter som *inte är hänförliga till undervisningen* på entreprenad. Att överlämna undervisning på entreprenad är enligt den nya skollagen endast tillåtet i gymnasieskolan för karaktärsämnen som har en estetisk eller yrkesinriktad profil och i grundskolan för modersmålsundervisning. Se 23 kap. 3 och 4 §§ skollagen (2010:800).

Enligt regleringen kan alltså de som överlämnar uppgifterna på entreprenad endast vara kommuner, landsting och enskilda huvudmän medan de som får åta sig att utföra uppgifterna endast kan vara enskilda fysiska eller juridiska personer.

I promemorian *Distansundervisning för elever bosatta i Sverige (U2010/5616/G)* ger regeringen förslag på när det ska vara möjligt för en huvudman inom grundskolan, grundsärskolan, specialsolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan att med bibehållet huvudmannaskap sluta avtal med en annan sådan huvudman om att utföra distansundervisning. Distansundervisning ska enligt förslaget få erbjudas i modersmåls-

undervisning, såväl i de nationella minoritetsspråken som i övriga språk, samiska i sameskolan, moderna språk, engelska för elever som återvänder från en svensk utlandsskola, teckenspråk för hörande och teckenspråk för döva. En grundläggande förutsättning är att den egna skolan inte har ett tillräckligt elevunderlag, att kursen eller ämnet inte erbjuds eller att en legitimerad lärare saknas.

Utskottet noterar att de bestämmelser om distansundervisning som föreslås i denna promemoria ska vara gemensamma för offentliga och enskilda huvudmän. Förslaget innebär att det endast är en huvudman för någon av de angivna skolformerna som får åta sig att utföra uppgifter i form av distansundervisning. Det föreslås således bli möjligt såväl för en kommun som för en statlig eller enskild huvudman att svara för utförandet av distansundervisning i t.ex. moderna språk.

Regeringen har aviserat en proposition, *Distansundervisning för elever bosatta i Sverige*. Propositionen väntas behandla promemorians förslag och planeras bli behandlad i utskottet under 2011.

Därmed avstyrks motion 2010/11:Ub288.

Valfrihet inom den kommunala skolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om självstyrande skolor och om att den nationella timplanen bör avskaffas.

Jämför reservation 24 (S, SD).

Motionerna

Socialdemokraterna anser i motion 2010/11:Ub482 yrkande 13 att man noga bör dokumentera och utvärdera erfarenheterna av och resultaten i de s.k. självstyrande skolorna för att se hur de kan berika övriga kommunala skolor. De självstyrande skolorna har en ökad organisatorisk och administrativ frihet gentemot den kommunala förvaltningen. De arbetar målmedvetet med att involvera personal, elever och föräldrar i skolornas utvecklingsarbete samt att öka insynen från dessa.

I motion 2010/11:Ub309 (KD) yrkande 2 begär motionären att den nationella timplanen ska avskaffas. Enligt motionären är ett avskaffande ett led i att stärka de enskilda skolornas förutsättningar att ge varje elev möjlighet att nå kunskapsmålen i sin egen takt. En timplan kan vara ett stöd i undervisningen, men omfattningen ska beslutas på lokal nivå.

I motion 2010/11:Ub268 (M) framförs att en modern skola bör låta lärare och rektorer själva avgöra hur tiden i ett visst ämne ska användas. Motionären anser att de nationella timplaner som reglerar det exakta anta-

let undervisningstimmar i ett visst ämne bör avskaffas. Att överföra bestämmanderätten från statliga regleringar till lärare och rektorer skapar förutsättningar för nytänkande och större ansvar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis understryka att den nationella timplanen fortfarande är normen i den nya skollagen för att alla elever ska få sin lagstadgade rätt till en likvärdig utbildning (se bilaga 1 i den nya skollagen). Den nationella timplanen anger det minsta antal timmar undervisningstid som varje elev ska vara garanterad under grundskoletiden, dels totalt, dels för varje ämne och ämnesgrupp.

I den nya skollagen har det införts en bestämmelse som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter som innebär undantag från skyldigheten att tillämpa timplanen för offentliga och enskilda huvudmän. Bemyndigandet har införts eftersom regeringen anser att det i dagens mål- och resultatstyrda system bör finnas möjligheter för skolorna att organisera utbildningen på ett flexibelt sätt utifrån lokala behov även när det gäller fördelningen av undervisningstiden.

I proposition 2009/10:165 uttalar regeringen att en huvudman som vill bedriva utbildning utan att vara bunden av den nationella timplanen bör kunna ansöka om undantag hos Statens skolinspektion. En förutsättning för att ett sådant undantag ska kunna medges bör enligt regeringen vara att huvudmannen kan visa godtagbara pedagogiska eller organisatoriska skäl för detta samt hur huvudmannen avser att säkerställa att utbildningen håller en så hög kvalitet att eleverna ges fullgoda förutsättningar att nå utbildningens mål. Skolinspektionen ska inom ramen för sin tillsyn bevaka att villkoren för undantag uppfylls. Regeringen uttalar även att försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan bör upphöra i samband med att den nya skollagen träder i kraft. Försöksverksamheten har enligt regeringen fungerat väl i de deltagande kommunerna. De kommuner som i dag deltar i försöksverksamheten, liksom de fristående skolor som inte önskar tillämpa timplanen, bör därför enligt regeringen kunna fortsätta att bedriva undervisning obundna av timplanen, utan särskild prövning.

Utskottet kan konstatera att regeringen den 24 februari 2011 meddelade föreskrifter i enlighet med vad som aviserats i propositionen. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2010/11:Ub268 och 2010/11:Ub309 yrkande 2.

Utskottet ser mycket positivt på kommunala självstyrande skolor och välkomnade i sitt betänkande 2009/10:UbU21 den möjlighet som införts i 4 kap. 15 § den nya skollagen om att en kommun eller ett landsting får inrätta lokala styrelser inom den del av skolväsendet som kommunen eller landstinget är huvudman för. Därmed avstyrks motion 2010/11:Ub482 yrkande 13.

Elevers utveckling mot målen

Kunskapsmål

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om de individuella utvecklingsplanerna, om behovet av en långsiktig skolpolitik och om läxläsning.

Jämför reservation 25 (S).

Motionerna

Socialdemokraterna anser i motion 2010/11:Ub482 yrkande 3 att de individuella utvecklingsplanerna bör utvecklas till ett kontrakt mellan skolan, eleven och hemmet. Med den individuella utvärderingen som grund ska skolan skriftligen precisera vilka insatser som görs för att stödja elevens kunskapsutveckling. Eleven och hemmet ska tydliggöra vilka insatser de avser att göra för att ta sin del av det gemensamma ansvaret. Kontraktet är en del av dialogen mellan elev, hem och skola. I motionens yrkande 4 behandlar Socialdemokraterna behovet av en långsiktig skolpolitik. Socialdemokraterna konstaterar att ett barn som går i skolan i tolv år kan få uppleva fyra olika regeringar med olika skolpolitik under sin skoltid. Det är inte rimligt. Lärare och elever måste få arbetsro och veta vad som gäller.

I motion 2010/11:Ub337 (S) anser motionären att läxläsning i huvudsak bör ske i skolan. Motionären konstaterar att förutsättningarna att få hjälp med läxläsning i hemmet är olika, bl.a. på grund av föräldrarnas kunskaper och arbetstider. Att låta barnen göra läxan på skoltid med tillgängliga pedagoger skulle enligt motionären minska skillnaderna mellan barns förutsättningar på hemmaplan samt förbättra resultatet i skolan. Enligt ett liknande yrkande i motion 2010/11:Ub435 (S) anser motionären att läxläsning bör vara en del av skoldagen. Motionären poängterar vikten av att läxor är meningsfulla och av att de inte är så många att den största delen av fritiden går åt till läxläsning. Läxor ska vara en hjälp och ett komplement till den kunskap som läraren ger under lektionstid.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inleda med att en utgångspunkt i arbetet med en ny skollag var inriktningen på åtgärder som ska stärka kunskapsuppdraget för att fler elever ska nå målen.

Utbildningen inom skolväsendet syftar enligt den nya skollagen bl.a. till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden samt till att främja alla barns och elevers utveckling och lärande och ge en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värder-

ingar som det svenska samhället vilar på. Utskottet menar att det grundläggande syftet med utbildningen är av betydelse både för den enskilda individens utveckling och för samhällsutvecklingen.

Grundskolans främsta syfte är att ge eleverna kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa. Utbildningen ska också utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning.

Utskottet vill betona att det i avsnittet om elevernas utveckling mot målen i den nya skollagen synliggörs att alla elever ska ges bättre förutsättningar att nå målen i alla ämnen genom att de ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling (se 3 kap. 3 § den nya skollagen). I avsnittet är både rätten till särskilt stöd och tydlig information om elevens resultat centrala utgångspunkter. Utskottet vill även lyfta fram att i den nya läroplanen för grundskolan (Lgr 11), som gäller fr.o.m. den 1 juli 2011, anges de normer och värden samt de kunskaper som alla elever bör ha utvecklat när de lämnar grundskolan.

En skriftlig individuell utvecklingsplan ska upprättas för varje elev i samband med lärarens utvecklingssamtal med eleven. Utvecklingsplanen ska vara framåtsyftande och innehålla dels omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, dels en sammanfattande redogörelse för vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt enligt läroplanen. Utskottet vill i sammanhanget betona att överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtal alltid ska dokumenteras i elevens utvecklingsplan.

Utskottet anser att hemarbete kan motiveras med att eleverna måste ta mer eget ansvar för sitt lärande och att föräldrarna i ökad utsträckning bör ha insyn i sina barns skolgång. Ett sådant arbetssätt kan förutsätta att eleverna får stöd från sina föräldrar eller från någon annan vuxen. Utskottet anser att läxor är ett bra komplement till god undervisning.

Därmed avstyrks motionerna 2010/11:Ub337, 2010/11:Ub435 och 2010/11:Ub482 yrkandena 3 och 4.

Särskilt stöd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om särskilt stöd i skolan m.m.

Motionerna

I motion 2010/11:Ub226 (S) poängterar motionärerna att alla elever ska nå målen i skolan. Fokus måste enligt motionärerna ligga på de elever som behöver extra mycket stöd och hjälp för att klara grundskolan.

Motion 2010/11:Ub343 (KD) betonar vikten av att man i skolan tidigt ser och stöder elever i behov av särskilt stöd. Ju längre tiden går utan att en elevs svårigheter upptäcks, desto mer kommer eleven efter.

Utskottets ställningstagande

En förutsättning för att alla elever ska få möjlighet att nå målen för utbildningen är enligt utskottets mening att särskilt stöd ges till de elever som av olika anledningar har svårt att nå dem.

En elevs svårigheter ska i första hand lösas inom ramen för den ledning och stimulans för lärande och personlig utveckling som alla elever ska ges enligt 3 kap. 3 § den nya skollagen. En elev kan emellertid behöva ytterligare stöd, som benämns särskilt stöd och som kan ersätta annan undervisning eller vara ett komplement till den. Det är elevens behov av stöd som ska vara vägledande.

Utskottet vill lyfta fram att i den nya skollagen har regleringen av den process som leder till ett beslut om särskilt stöd och ett åtgärdsprogram blivit tydligare. Processen kan beskrivas i fem steg: att uppmärksamma, utreda, dokumentera, åtgärda samt följa upp och utvärdera. Bestämmelserna tydliggör ansvaret för att tidigt upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Rektorn har alltid det yttersta ansvaret för att ett åtgärdsprogram upprättas så snart det framkommit att en elev behöver särskilt stöd. Bestämmelserna ställer krav på att det finns rutiner för hur personalen ska rapportera till rektorn när det blir aktuellt att bedöma om en elev är i behov av särskilt stöd.

Därmed avstyrks motionerna 2010/11:Ub226 och 2010/11:Ub343.

Betyg

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om betyg m.m.

Motionerna

I motion 2010/11:Ub264 (S) menar motionären att elever i många fall har betygsatts av skolpersonal som främst ser den person som lämnat in skrivningen och inte det faktiska material som lämnats in. Det leder till orättvisa betyg och felaktiga slutresultat. Ett nytt system för provskrivningar bör införas där eleven är anonym tills betyget på skrivningen är satt.

I motion 2010/11:Ub379 (KD) anser motionären att betyget ska kunna innehålla frivillig information om elevens ideella engagemang inom ramen för skolans arbete. Enligt motionären kan det t.ex. handla om att leda en skolidrottsförening, delta i operation dagsverke eller aktivera sig i elevrådets verksamhet.

Utskottets ställningstagande

I 10 kap. den nya skollagen finns bestämmelser om bl.a. betygssättning i grundskolan. Det anges att när betyg sätts innan ett ämne har avslutats, ska betygssättningen bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen. När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska betyget bestämmas med hjälp av bestämda kunskapskrav.

Betyg kan ändras av den eller de som har fattat beslut om betyg om beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning. Skyldigheten gäller om ändringen kan ske snabbt och enkelt, vilket innebär att det normalt inte finns någon ändringsskyldighet om det krävs ytterligare utredning i ärendet. Exempel på felaktigheter som kan medföra en sådan ändringsskyldighet är att bedömningsunderlag har förbisetts eller att frånvaro har vägts in på ett sätt som strider mot föreskrifter om felaktigheter. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks.

I betänkandet *Riktiga betyg är bättre än höga betyg – Förslag till omprövning av betyg* (SOU 2010:96) som överlämnades till regeringen den 12 januari 2011 föreslås att en elev som inte får sitt betyg ändrat av läraren ska kunna få betygen omprövade av rektorn. Utredningsförslaget är för närvarande föremål för remissbehandling av regeringen.

Utskottet anser att beredningen av ärendet bör avvaktas. Därmed avstyrks motionerna 2010/11:Ub264 och 2010/11:Ub379.

Elever med funktionsnedsättning

Teckenspråk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om teckenspråksundervisning m.m.

Jämför reservation 26 (MP, V).

Motionerna

I motion 2010/11:Ub305 (S) anser motionärerna att fler av personalen i grundskolan bör kunna teckenspråk för att kunna ha kontakt med familjer som har döva eller hörselskadade föräldrar.

Enligt motion 2010/11:Ub388 (S) bör en översyn göras av förutsättningarna för att ge barn med hörselskador rätt till utbildning i teckenspråk. Motionärerna framhåller att om barn med hörselskador ska ges de bästa förutsättningarna i livet krävs det att de behärskar både svenska och teckenspråket och kan växla mellan språken.

I motion 2010/11:Ub237 (FP) menar motionären att hörselskadade och döva bör ges stöd genom att resurser och kompetens samlas i regionala resurscenter. De ska fungera som en resurs till det övriga samhället i dess uppdrag och skyldigheter gentemot döva och hörselskadade.

I motion 2010/11:Ub291 (C) begär motionären att teckenspråksutbildningen ska förstärkas och anser att det behövs en genomlysning av bristerna i utbildningen.

I motion 2010/11:Ub321 (S) begärs en översyn av behovet för barn med döva föräldrar att få lära sig teckenspråk, även när barnet inte umgås dagligdags med den döva föräldern. Motionärerna konstaterar att möjligheten att få modersmålsundervisning inte gäller för teckenspråk, eftersom det inte är ett av de nationella minoritetsspråken.

I motion 2010/11:Ub310 (FP) pekar motionärerna på att Skolverket har föreslagit att elever med hörselnedsättning eller dövhet ska ges möjlighet att läsa teckenspråk som modersmål.

Utskottets ställningstagande

Den enskildes tillgång till teckenspråk anges i språklagen (2009:600). Vid bedömningen av vem som ska ha möjlighet att lära sig, utveckla och använda det svenska teckenspråket är behovet avgörande. I regeringens proposition 2008/09:153 *Språk för alla – förslag till språklag* anges vilka personkategorier som närmare avses. De som har ett sådant behov är personer med en funktionsnedsättning, såsom döva, dövblinda, hörselskadade, vuxendöva och personer med språkstörning, de närmast anhöriga till teckenspråkiga personer, såsom föräldrar och syskon, och andra personer med en speciell anknytning till den som är teckenspråkig. Däremot faller den som för sin yrkesutövning är i behov av teckenspråk utanför regleringen. Det kan i sammanhanget uppmärksammas att landstinget enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) har en skyldighet att erbjuda tolktjänst för vardagstolkning för barndomsdöva, dövblinda, vuxendöva och hörselskadade.

I grundskolan finns ämnet teckenspråk endast för hörande elever och kan läsas inom ramen för språkvalet. I specialskolan kan elever med dövhet, hörselnedsättning eller språkstörning läsa ämnet teckenspråk.

I fråga om modersmålsundervisning gäller att rätt till sådan undervisning har den elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska om språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet och eleven har grundläggande kunskaper i språket (se 10 kap. 7 § den nya skollagen). Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska enligt bestämmelsen erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet. Med nationella minoritetsspråk avses finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

Regeringen beslutade den 22 april 2010 om direktiv till en särskild utredare om en flexibel utbildning för elever som tillhör specialskolans målgrupp (dir. 2010:47). I utredarens uppdrag ingår bl.a. att lämna förslag på

författningsändringar som möjliggör för elever i grundskolan och den obligatoriska särskolan som behöver undervisning i teckenspråk att få sådan undervisning. Uppdraget ska efter tilläggsdirektiv (dir. 2010:137) redovisas i ett delbetänkande senast den 31 mars 2011.

Därmed avstyrks motionerna 2010/11:Ub237, 2010/11:Ub291, 2010/11:Ub305, 2010/11:Ub310, 2010/11:Ub321 och 2010/11:Ub388.

Punktskrift

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om punktskriftsundervisning och om undervisningsmaterial för synskadade elever.

Motionerna

I motion 2010/11:Ub236 (S) yrkande 1 begär motionärerna att rätten till undervisning i och på punktskrift för barn, elever och vuxna samt rätten till nödvändig undervisning i orientering i skolan och till och från skolan bör föras in i skollagen. Motionärerna anser även att det bör utredas vilken myndighet som ska ansvara för undervisning i punktskrift (yrkande 2). Det framhålls i motionen att varje människa bör ha ett läs- och skriftspråk för att kunna fungera på ett bra sätt i samhället.

I motion 2010/11:Ub376 (KD) anser motionären att man bör se över hur undervisningsstödet till synskadade elever kan förbättras. Motionären framhåller att de synskadade eleverna ofta får äldre undervisningsmaterial, eftersom det nya materialet ännu inte har hunnit komma ut i punktskrift.

Utskottets ställningstagande

På Synskadades Riksförbunds webbplats framkommer att det i Sverige finns ca 2 800 barn och ungdomar i åldern 0–19 år som har en synnedsättning enligt Barnsynskaderegistret i Lund. Elever med en synnedsättning går i dag i de flesta fall i skolan på hemorten.

En person med en synskada som vill lära sig punktskrift ska i första hand vända sig till landstingets syncentraler, som har ansvaret för rehabiliteringen för synskadade. Många syncentraler kan ge undervisning i punktskrift. De kan också hänvisa till andra kurser.

Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) ger specialpedagogiskt stöd i frågor som rör pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningar. SPSM erbjuder även en specialpedagogisk utredning för barn och ungdomar med bl.a. synnedsättning och medfödd eller tidig dövblindhet. Syftet med en sådan utredning är att bidra till en förbättrad situation för enskilda barn och ungdomar. I utredningen beskrivs den pedagogiska när-

miljöns och barnets eller ungdomens förutsättningar. Målet är att reda ut de pedagogiska frågeställningarna genom att belysa och tydliggöra hur närmiljön kan utvecklas för att tillmötesgå barns och ungas behov.

När det gäller frågan om undervisningsstödet till synskadade elever gäller att Specialpedagogiska skolmyndigheten ansvarar för att anpassa förlagsutgivna tryckta läromedel för bl.a. synskadade elever i för-, grund- och gymnasieskolorna.

Därmed avstyrks motionerna 2010/11:Ub236 yrkandena 1 och 2 och 2010/11:Ub376.

Övriga frågor om elever med funktionsnedsättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. tillgänglighetsanpassning av skollokaler och om förlängd skolgång för vissa funktionshindrade.

Motionerna

Motion 2010/11:Ub223 (S) behandlar funktionsnedsattas rätt till utbildning och stöd för att klara en utbildning. Det är kommunen som ska se till att hjälpmedel och resurser – i form av personal – tillförs så att en elev med funktionsnedsättning kan bo kvar hemma. Motionärerna anser att skollokaler måste anpassas med hänsyn till elevens funktionsförmåga.

I motion 2010/11:Ub389 (S) föreslår motionärerna ett förlängt skolår för elever med neuropsykiatriska funktionshinder. Enligt motionärerna behöver personer med neuropsykiatriska funktionshinder i högre grad än andra förlänga sin skolgång och komplettera sina betyg.

I motion 2010/11:Ub350 (KD) anser motionären att personal som arbetar med barn med grava funktionsnedsättningar i skolan ska ha en formell utbildning. Motionären uttalar att det många gånger är en lärare på skolan som blir placerad som assistent till barn med funktionsnedsättning.

I motion 2010/11:Ub468 (KD) anser motionären att man bör utreda möjligheten att införa ett ekonomiskt stöd för de skolor som tillgänglighetsanpassar sina lokaler för att uppmuntra fler kommuner att ta sitt tillgänglighetsansvar.

Utskottets ställningstagande

Särskilt stöd får ges i stället för den undervisning som eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna.

Utskottet kan konstatera att många elever någon gång under sin skoltid stöter på svårigheter och under en kortare tid behöver särskilda stödåtgärder. Andra elever behöver stöd kontinuerligt under hela skoltiden på grund

av sjukdom, sociala förhållanden, funktionsnedsättning eller svårigheter att tillgodogöra sig undervisningen av andra orsaker. I vissa fall kan en elev uppvisa svårigheter i skolan som inte omedelbart behöver innebära en risk för att målen inte kommer att uppnås men som skolan befarar kan leda till större problem på sikt om inte situationen utreds.

I den nya skollagen har regleringen av den process som leder till ett beslut om särskilt stöd och ett åtgärdsprogram förtydligats. Processen kan beskrivas i fem steg: att uppmärksamma, utreda, dokumentera, åtgärda samt följa upp och utvärdera. För en elev i behov av särskilt stöd är åtgärdsprogrammet ett nödvändigt pedagogiskt instrument för planering och samarbete mellan lärare, annan personal, eleven och i förekommande fall vårdnadshavare samt för uppföljning och utvärdering av stödåtgärderna. Arbetet med åtgärdsprogrammet ska utgå från elevens behov, elevens styrkor och svårigheter och en analys av vilka hinder och möjligheter som finns i elevens omgivning. Under utredningen ska samråd ske med elevhälsan. Elevhälsan har i sin nya roll ett vidare ansvar för förebyggande och hälsofrämjande arbete. I vissa fall kan det även vara nödvändigt att samarbeta med andra verksamheter, t.ex. socialtjänsten, verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) eller barn- och ungdomspsykiatri (BUP).

Regeringen har följt upp den nationella handlingsplanen *Från patient till medborgare – nationell handlingsplan för handikappolitiken* (se skr. 2009/10:166). Regeringens bedömning är att arbetet med handlingsplanen etablerat en grund för handikappolitiken och att tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning förbättrats inom flera sektorer i samhället. Regeringen har förtydligat de övergripande handikappmålen och fastställt inriktningsmål på ett antal prioriterade områden. Ett av inriktningsmålen i handlingsplanen är att kunskaperna om funktionsnedsättningar och hur undervisningen kan utformas efter varje barns eller varje elevs behov ska förbättras. Lärarnas kompetens är den enskilt viktigaste faktorn för pedagogiska resultat i skolan.

I propositionen *Nya skolmyndigheter* (prop. 2007/08:50) konstaterade regeringen att det fanns gränsdragningsproblem mellan skolmyndigheterna i arbetet med utbildning för elever med funktionsnedsättning. Den 1 juli 2008 inrättades Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM), som arbetar för att barn, unga och vuxna oavsett funktionsförmåga ska få förutsättningar att nå målen för sin utbildning. Det görs genom specialpedagogiskt stöd, undervisning i specialskolor, tillgängliga läromedel och statsbidrag.

När det gäller tillgängligheten för elever med funktionsnedsättning vill utskottet uppmärksamma att SPSM under 2010 hade ett särskilt uppdrag från regeringen att informera huvudmän och personal inom förskolverksamhet, skola och skolbarnsomsorg om hur de kan arbeta för att förbättra den fysiska tillgängligheten för barn och elever (U2009/4876/S). Resultatet av uppdraget blev

- en ny avdelning på myndighetens webbplats med information

- konferenser och seminarier runt om i Sverige
- temanummer om tillgänglighet i myndighetens tidskrift Lika värde
- information i myndighetens monter vid Bok- och biblioteksmässan samt Skolforum.

Det bör även uppmärksammas att plan- och bygglagen ställer krav på att enkelt avhjälpta hinder mot tillgänglighet ska undanröjas. Det gäller i byggnader som har allmänna lokaler och på allmänna platser. Kraven gäller såväl statliga myndigheter som kommuner, landsting och privata mark- och lokalägare.

Skolverket har utsetts till sektorsmyndighet för förverkligandet av de handikappolitiska målen inom skolsektorn. Sedan 2008 samverkar Skolverket med Statens skolinspektion och Specialpedagogiska skolmyndigheten för att nå de handikappolitiska målen.

Därmed avstyrks motionerna 2010/11:Ub223, 2010/11:Ub350, 2010/11:Ub389 och 2010/11:Ub468.

Skolans personal

Studie- och yrkesvägledning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om studie- och yrkesvägledningsverksamheten i skolorna.

Jämför reservationerna 27 (S, SD) och 28 (MP).

Motionerna

Socialdemokraterna anser i motion 2010/11:Ub482 yrkande 9 att varje kommun ska ha en plan för studie- och yrkesvägledningsverksamheten. Enligt Socialdemokraterna innebär regeringens politik att elevernas tidigare val påverkar deras framtida utbildningsmöjligheter. Det ställer krav på en utökad och förbättrad studie- och yrkesvägledning genom tydliga nationella riktlinjer som definierar verksamheten och hur den ska bedrivas.

I motion 2010/11:A402 yrkande 7 (MP) understryker motionärerna att studie- och yrkesvägledarens roll måste uppgraderas och ges större utrymme för att stödja ungdomarnas utbildningsval i syfte att bryta den könssegregerade arbetsmarknaden. Enligt motionärerna skulle många ungdomar med stöd av studie- och yrkesvägledarna våga välja utanför de traditionella yrkesvalen.

Motion 2010/11:Ub251 (KD) behandlar vikten av att se över hur en miniminivå för studie- och yrkesvägledning kan införas som innebär att alla elever har rätt till ett samtal med en studie- och yrkesvägledare varje år fr.o.m. årskurs 8.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att en förutsättning för att eleverna ska kunna utnyttja den stora frihet och de möjligheter till egna val som erbjuds är att de får en adekvat information om utbildningsutbud och valmöjligheter, såväl utifrån sina intressen och förutsättningar som i förhållande till arbetsmarknadens behov. Elevernas behov av vägledning kommer säkerligen inte att bli mindre i framtiden än i dag.

Utskottet instämmer i regeringens bedömning att en reglering i första hand bör inriktas på tillgången till kompetens (se prop. 2009/10:165 s. 179). I den nya skollagen anges därför att elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning. Enligt regeringens bedömning innebär ordvalet ”ska ha tillgång till” inte att kompetensen inom studie- och yrkesvägledning behöver finnas vid den egna skolenheten. Ett krav på att studie- och yrkesvägledningskompetens ska finnas innebär dock en tydlig markering av huvudmannens ansvar för att eleverna får tillgång till studie- och yrkesvägledning, samtidigt som organisationen även fortsättningsvis är en lokal fråga.

I de fall huvudmannen väljer att inrätta särskilda befattningar för studie- och yrkesvägledning finns ett krav på att den som ska anställas utan tidsbegränsning för studie- och yrkesvägledning ska ha en utbildning avsedd för sådan verksamhet.

Därmed avstyrks motionerna 2010/11:Ub251, 2010/11:Ub482 yrkande 9 och 2010/11:A402 yrkande 7.

Kompetensutveckling av lärare m.fl.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. behovet av kompetensutveckling för lärare och annan skolpersonal i IT, hbt-kunskap, fysisk aktivitet m.m.

Jämför reservation 29 (V).

Motionerna

I motion 2010/11:Ub298 (S) behandlas behovet av att se över IT-kompetensen bland landets lärare samt att planera för förbättrad datortillgång för dem. Många lärare uppger enligt motionärerna att de måste dela dator med andra och att de har behov av kompetensutveckling inom IT-relaterade områden. Även motion 2010/11:Ub241 (M) tar upp frågan om stärkt IT-

kompetens för lärare. Motionärerna anser att regeringen i arbetet med att utveckla lärarfortbildningen bör överväga hur man ska kunna öka IT-kompetensen bland lärarna.

I motion 2010/11:Ub357 (S) yrkande 2 framhålls att det finns lärare som inte har kunskap om sexualundervisning och att det för att främja kompetensutveckling måste finnas tillgång till fortbildning, metodutveckling, handledning och materialstöd.

I motion 2010/11:Ub438 yrkande 1 (S) påpekar motionärerna att vissa lärare arbetar med och undervisar i frågor om sex och samlevnad utan att vara utbildade i hbt-kunskap och anser därför att det är viktigt att öka lärarnas hbt-kunskap och verka för utbildning i dessa frågor.

I motion 2010/11:Ju401 yrkande 14 (V) föreslås att Skolverket och Högskoleverket får i uppdrag att ta fram en plan för hur alla anställda inom utbildningsväsendet ska få hbt-kompetens. Det är enligt motionärerna nödvändigt med hbt-kompetens för att det ska vara möjligt för lärare och annan personal inom utbildningsväsendet att främja likabehandling och motverka diskriminering.

I motion 2010/11:Kr335 yrkande 5 (V) begär motionärerna att skolpersonalen ges kompetensutveckling i hur man kan integrera fysisk aktivitet i skoldagens samlade aktiviteter. Det finns inskrivet i läroplanen att skolan ”ska sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen”.

I motion 2010/11:C371 yrkande 7 (V) föreslås att Skolverket och Högskoleverket ges i uppdrag att göra en översyn av utbildning i mediekritisk kompetens. Motionärerna påpekar att skolan har en viktig uppgift i att lära elever att analysera, värdera och hantera massmediala budskap och upplyser om att det enligt utredningen om könsdiskriminerande reklam (SOU 2008:5) är det önskvärt att undervisningen i mediekritisk kompetens blir mer omfattande än den är i dag.

I motion 2010/11:Ub302 (M) anser motionärerna att man bör se över hur det s.k. Lärarlyftet fungerar i praktiken med fokus på ökade möjligheter till heltidsstudier. Lärarlyftet har enligt motionärerna utformats så att det för den lärare som fortbildar sig i praktiken enbart är möjligt att studera på deltid för att kunna vara verksam på sin arbetsplats under övrig tid.

I motion 2010/11:Ub451 (M) begärs att lärarkompetensen kvalitetssäkras vad avser undervisning för elever med adhd-liknande beteende samt dyslexi. Det är inte självklart att alla lärare vet att dyslexi och adhd ibland kräver andra undervisningsmetoder. Enligt motionärerna får många elever bra anpassade undervisningsmodeller först i gymnasieskolans individuella program, och då finns det ofta stora kunskapsluckor.

I motion 2010/11:Ub341 (C) anser motionärerna att det behövs utbildning för skol- och bibliotekspersonal för att öka deras insikter och kunskaper om lässvårigheter och om användning och spridning av lättläst material. Detta kan ske genom olika program för utbildning och vidareutbildning.

Motion 2010/11:Ub344 yrkande 2 (KD) behandlar behovet av utbildning i mentorskap. Motionären understryker att en lärare förväntas vägleda elever på olika plan, inte minst när någonting inte fungerar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att den nya lärarutbildningen planeras kunna starta höstterminen 2011. Högskoleverket beslutade under slutet av 2010 och början av 2011 att meddela examenstillstånd till vissa av de lärosäten som ansökt. Högskoleverket genomför nu en ny ansökningsomgång med sista ansökningsdag den 1 mars 2011.

Regeringen behandlar den nya lärarutbildningen i propositionen *Bäst i klassen – en ny lärarutbildning* (prop. 2009/10:89, bet. 2009/10:UbU16, rskr. 2009/10:248). Den innebär bl.a. att dagens lärarexamen ersätts av fyra nya yrkesexamina (förskollärarexamen, grundlärarexamen, ämneslärarexamen och yrkeslärarexamen). Grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 omfattar 240 högskolepoäng, vilket medför ett halvårs längre utbildning jämfört med dagens utbildning och ger utrymme för studier som omfattar minst 30 högskolepoäng i exempelvis matematik. För grundlärarexamen med inriktning mot årskurs 4–6 skärps kraven när det gäller både ämnesbredd och ämnesfördjupning betydligt jämfört med dagens lärarexamen och den lärarstuderande får en tydlig läraridentitet med en inriktning mot årskurserna 4–6. I propositionen gör regeringen bedömningen att centrala och generella kunskaper för lärare och förskollärare bör utgöra en utbildningsvetenskaplig kärna och att studier inom denna bör omfatta 60 högskolepoäng (se prop. 2009/10:89).

Utskottet behandlade i sitt betänkande 2009/10:UbU16 *Ny lärarutbildning* den ovan angivna propositionen och ett antal följdmotioner om vilka områden lärarutbildningen bör omfatta, exempelvis frågor om genus, hbt, sex och samlevnad och hållbar utveckling. Utskottet menade liksom regeringen att flertalet av de angelägna områdena bör kunna rymmas inom den utbildningsvetenskapliga kärnan. Även principer, värderingar och metoder för hållbar utveckling borde enligt utskottet kunna integreras i olika aspekter av utbildning och lärande. Utskottet ansåg i likhet med regeringen att lärosätena bör ansvara för den närmare bedömningen av vilka kurser som bör ingå i den utbildningsvetenskapliga kärnan och för innehållet i dessa. Utskottet uttalade att det är där kompetensen finns för att avgöra vad utbildningarna i detalj ska innehålla för att en student ska uppnå målen i examensbeskrivningen. Utskottet ansåg således att det inte var en fråga för regeringen eller riksdagen.

Utskottet gör samma bedömning i dag.

När det gäller fortbildning av lärare vill utskottet lyfta fram att det s.k. Lärarlyftet är den största statliga fortbildningssatsningen någonsin. Under perioden 2007–2010 har totalt 4,3 miljarder kronor avsatts för att ge behö-

riga lärare möjlighet att förstärka sin ämne-teoretiska och ämnesdidaktiska kompetens. Utskottet kan konstatera att satsningen har utvecklats positivt och uppföljningar visar att Lärarlyftet har bidragit både till lärarnas kunskapsutveckling och till att förbättra undervisningen. Utskottet ser därför med tillfredsställelse på att regeringen fortsätter satsningen och ändrar inriktningen mot lärare som undervisar i andra ämnen än de har behörighet för och som därför behöver komplettera sin utbildning. För 2011 avsätts 826 miljoner kronor för Lärarlyftet. För åren 2012–2014 beräknar regeringen att avsätta 310 miljoner kronor, 265 miljoner kronor respektive 115 miljoner kronor till Lärarlyftet.

För att stärka lärarnas och förskollärarnas identitet föreslår regeringen i propositionen *Legitimation för lärare och förskollärare* (prop. 2010/11:20, bet. 2010/11:UbU5) ett legitimationssystem för lärare och förskollärare. Det ska som huvudregel krävas legitimation som lärare respektive förskollärare för att få anställas i skolväsendet utan tidsbegränsning och för att få undervisa. En legitimation ska kunna kompletteras med ytterligare behörighet om läraren vidareutbildat sig genom kompletterande kurser. Riksdagen biföll den 2 mars 2011 utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2010/11:171). Statens skolverk har fått i uppdrag att förbereda och organisera arbetet med att legitimera lärare och förskollärare. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 15 april 2011.

Därmed avstyrks motionerna 2010/11:Ub241, 2010/11:Ub298, 2010/11:Ub302, 2010/11:Ub341, 2010/11:Ub344 yrkande 2, 2010/11:Ub357 yrkande 2, 2010/11:Ub438 yrkande 1, 2010/11:Ub451, 2010/11:Ju401 yrkande 14, 2010/11:C371 yrkande 7 och 2010/11:Kr335 yrkande 5.

Elevers hälsa

Elevhälsan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ger regeringen tillkänna att regeringen ska se till att det görs en nationell översyn av tillgängligheten till och kvaliteten på elevhälsan. Riksdagen bifaller ett motionsyrkande med denna innebörd och avslår övriga motionsyrkanden om elevhälsan.

Jämför reservationerna 30 (S), 31 (MP) och 32 (SD).

Motionerna

Socialdemokraterna behandlar i motion 2010/11:Ub482 yrkande 17 insatser för en förstärkt elevhälsa till de barn som har extra behov och anför att många barn med psykiska problem behöver hjälp och stöd i ett tidigt skede. Då behövs det en fungerande elevhälsa.

Vänsterpartiet föreslår i motion 2010/11:So573 yrkande 25 att skolhälsovården byggs ut med en speciell satsning på mottagningstiderna så att elevvårdspersonalen får mer tid för det direkta mötet med eleverna. För att upprätthålla en jämn och hög kvalitet på skolhälsovården ska enligt Vänsterpartiet Socialstyrelsens riktlinjer för skolhälsovården gälla för alla skolor.

Miljöpartiet uttalar i motion 2010/11:So543 yrkande 17 att fler barn och unga i dag söker elevhälsans och elevvårdens hjälp för problem som bottenar i psykosociala faktorer. Kunskapen om och kompetensen kring unga människors självmord behöver enligt Miljöpartiet öka bland såväl elevhälsopersonalen som övrig skolpersonal för att på ett tidigt stadium kunna fånga upp unga med psykisk ohälsa och suicid tendenser. I samma motion yrkande 18 föreslås att man ger Socialstyrelsen i uppdrag att göra en nationell översyn av tillgängligheten till och kvaliteten på elevhälsan. Miljöpartiet anser att kvaliteten på elevhälsan varierar mellan olika skolor och olika huvudmän och påpekar att antalet elever per skolsköterska eller skolläkare varierar mellan olika kommuner.

I motion 2010/11:Ub401 (S) framför motionärerna att hälsotillståndet bland barn och ungdomar har blivit sämre, att det förebyggande arbetet därför måste intensifieras och att det behövs olika yrkesgrupper såsom skolläkare, skolsköterskor, skolpsykologer och skolkuratorer för att stödja och hjälpa eleverna.

Motion 2010/11:Ub429 (FP) behandlar behovet av ökad kunskap om situationen för barn som växer upp i sekter och behovet av utbildning för relevanta personalkategorier i skolväsendet och elevhälsovården. Motionärerna anser att förslagen i utredningen *I God Tro* (SOU 1998:113) bör genomföras och att en utredning bör tillsättas med uppgift att komma med förslag till hur man kan hjälpa barn som utsatts för manipulativt ledarskap.

I motion 2010/11:Ub335 (KD) uttalar att många inom skolan saknar kunskap och kompetens om hur man upptäcker och bemöter ungdomar med självmordstankar och att det behövs en särskild satsning på att öka denna kompetens hos personalen inom kommunal verksamhet och inom elevhälsan.

I motion 2010/11:Ub377 (KD) föreslås att en elevhälsogaranti införs som garanterar varje elev att få kontakt med elevhälsan under skoldagen. På så sätt skulle ungdomars psykiska ohälsa tas på allvar och samhället göra en viktig insats för att möta ungdomar på deras villkor.

I motion 2010/11:Ub417 (KD) anser motionären att regeringen bör ta initiativ till en utvärdering av skolhälsovården. Utvärderingen ska säkerställa att variationer i skolhälsovården mellan olika skolor och olika kommuner inte leder till ökad ohälsa bland ungdomar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis betona att elevhälsans fokus ska vara förebyggande och hälsofrämjande. I den nya skollagen finns bestämmelser om en samlad elevhälsa inom bl.a. de obligatoriska skolformerna som omfattar

medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Detta innebär att elevhälsan ska bidra till skapandet av miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. I lagen anges också att elevhälsan ska stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

För att tillgodose elevernas behov av specialpedagogiska insatser har regleringen i den nya skollagen förtydligats så att det förutom skolläkare och skolsköterska även ska finnas tillgång till adekvat utbildad personal i form av psykolog och kurator. Ett skäl till detta är att elevhälsan förutsätter tillgång till en kompetens som är tillräcklig för att eleverna ska få det stöd de behöver.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2011 att anslaget *1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* under utgiftsområde 16 ska tillföras ca 4,9 miljoner kronor 2011 med anledning av de skärpta kraven på elevhälsan i den nya skollagen. Utskottet anser i likhet med regeringen att en förutsättning för att eleverna ska kunna tillgodogöra sig undervisningen och rätten till utbildning är att de mår bra, trivs och känner sig sedda, trygga och uppskattade. Utskottet är dock medvetet om att flera rapporter visar att den psykiska ohälsan bland barn och ungdomar har ökat. Utskottet noterar därför med tillfredsställelse att ett tillfälligt stöd i form av ett riktat statsbidrag till skolhuvudmännen införs för att möjliggöra en förstärkning av elevhälsan (se prop. 2010/11:1 utg.omr. 16). Enligt regeringens beräkningar avsätts för ändamålet 250 miljoner kronor 2012 och 400 miljoner kronor 2013.

Utskottet vill i sammanhanget uppmärksamma att Delegationen för jämställdhet i skolan (Deja) konstaterar att psykiska problem har blivit vanligare bland ungdomar av båda könen de senaste två decennierna. Deja uttalar att forskningen visar att elever med tidigt uppkomna läs- och skrivsvårigheter löper en förhöjd risk för psykisk ohälsa och betonar vikten av att tidigt identifiera och stödja dessa elever. Deja tar även upp att högpressterande elever kan drabbas av skadlig stress. Deja anser att satsningarna på elevhälsan behöver kompletteras och föreslår regeringen att uppdra åt Skolverket att i samråd med Socialstyrelsen och Folkhälsoinstitutet ta fram ett allmänt råd om hur skolan i samverkan med elevhälsan tidigt kan identifiera och stödja flickor och pojkar med sviktande psykosocial hälsa och skolsvårigheter (se Dejas slutbetänkande SOU 2010:99). Betänkandet bereds av regeringen.

Utskottet vill även uppmärksamma att Socialstyrelsen i en rapport kommit fram till att det i dag inte finns förutsättningar för att genomföra öppna jämförelser av elevhälsans arbete med elevernas psykiska och psykosociala hälsa utifrån fastställda kvalitetsindikatorer. Exempelvis behövs nationella register och bättre lokal dokumentation. Socialstyrelsen konstaterar i sammanhanget att elevhälsan behöver tydliga uppdrag om psykisk ohälsa som följs upp, t.ex. genom årlig verksamhetsstatistik så att uppdra-

gen kan utvecklas, erfarenheter tas till vara och kvalitet följas upp (se Socialstyrelsens rapport *Att mäta kvalitet i skolhälsovårdens/elevhälsans arbete med psykisk ohälsa* publicerad i december 2010).

Utskottet kan konstatera att elevhälsan har en påtagligt viktig uppgift att tidigt upptäcka problem hos barn och unga samt åtgärda dem. Elevhälsans kvalitet och tillgänglighet varierar dock mellan olika skolor och huvudmän. Utskottet föreslår därför att riksdagen ger regeringen till känna att regeringen ska se till att det görs en nationell översyn av tillgängligheten till och kvaliteten på elevhälsan.

Utskottet tillstyrker därmed motion 2010/11:So543 yrkande 18 och avstyrker motionerna 2010/11:Ub335 2010/11:Ub377, 2010/11:Ub401, 2010/11:Ub417, 2010/11:Ub429, 2010/11:Ub482 yrkande 17, 2010/11:So543 yrkande 17 och 2010/11:So573 yrkande 25.

Kost och motion

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kost- och motionsfrågor.

Jämför reservation 33 (S).

Motionerna

Socialdemokraterna anser i motion 2010/11:Ub482 yrkande 12 att ett skolkökslyft behöver genomföras och uttalar att elever som under sin uppväxt anammar en hälsofrämjande livsstil ofta behåller den som vuxna. Alla elever behöver röra på sig varje dag och har rätt till skolmat av hög kvalitet.

Motion 2010/11:Ub427 (S) behandlar frågan om hälsofrämjande skolor och att det ska finnas absoluta och mätbara krav på tillgång till god mat, fysisk aktivitet, idrottslokaler, tillgänglighet för elever med en funktionsnedsättning och elevhälsovård.

I motion 2010/11:Ub448 (S) behandlas arbetet för att förbättra elevernas hälsa. Barns hälsa måste enligt motionärerna främjas genom att låta lek, rörelse och idrott ingå i skoldagen. Inom undervisningen kan en medveten satsning göras om vikten av en bra kost.

I motion 2010/11:Ub466 (S) förespråkar motionärerna vikten av att ge elever kunskap om matens betydelse. Skolan har enligt motionärerna i uppgift att ge eleverna insikt i matens betydelse, både ur näringssynpunkt och som en del i en social samvaro, och måste lära ut hur man lagar husmanskost och undervisa i näringslära.

I motion 2010/11:Ub420 (S) anser motionärerna att all personal som arbetar med barn och ungdomar ska ha tillräckliga kunskaper i kost- och motionsfrågor för att förbättra barns konsumtionsmönster och levnadsvanor.

I motion 2010/11:Ub294 (M) anser motionärerna att arbetet med att förbättra skolmaten bör vara prioriterat. Olika kommuner kan lära av varandra vilka faktorer som skapar en skollunch med bra råvaror som uppskattas av eleverna.

Utskottets ställningstagande

Goda matvanor tillsammans med regelbunden fysisk aktivitet är viktiga förutsättningar för att barn och unga ska må bra, växa och utveckla sitt lärande.

I läroplanen för grundskolan (Lgr 11) uppmärksammas hälso- och livsstilsfrågor. I kursplanen för grundskolan framkommer bl.a. att eleverna genom undervisningen i hem- och konsumentkunskap ska få möjlighet att utveckla medvetenhet om vilka konsekvenser valen i hushållet får för bl.a. hälsa och välbefinnande. Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om konsumtionens villkor, om sparande, krediter och lån. Genom undervisningen ska eleverna även ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att planera och tillaga mat och måltider för olika situationer och sammanhang. Inom ämnet idrott och hälsa ska eleverna bl.a. ges förutsättningar för att utveckla goda levnadsvanor och ges kunskaper om hur fysisk aktivitet förhåller sig till psykiskt och fysiskt välbefinnande.

Det kan även konstateras att den nya skollagen förtydligat att de skolmåltider som serveras i grundskolan ska vara näringsriktiga (se prop. 2009/10:165). Regeringen framhöll i proposition 1997/98:6 (s. 78) att det kan anses som en del av läroplanens intentioner att eleverna får tillgång till varierad och näringsriktig mat och att de får äta lunch tillsammans med andra elever och vuxna. Regeringen ansåg det inte vara möjligt att i lagen närmare föreskriva vad skolmåltiderna ska innehålla men uttalade att vid bedömningen bör de svenska näringsrekommendationerna vara en utgångspunkt.

Livsmedelsverket har på uppdrag av regeringen utarbetat råd för måltider i förskola, grundskola, gymnasieskola och fritidshem som ett stöd till skolorna i arbetet för bra matvanor (se *Bra mat i skolan* som publicerades i februari 2007). Råden omfattar såväl förslag till livsmedelsval som vägledning till schemaläggning och vikten av en bra matsalsmiljö och vänder sig till olika aktörer som på något sätt har ansvar för maten i skolan. Livsmedelsverket fick i sitt regleringsbrev för 2009 i uppdrag att utvärdera kännedom och tillämpning av råden. Uppdraget gavs efter upphandling till utvärderingsföretaget Synovate som genomförde utvärderingen i form av djupintervjuer, webbenkäter och en telefonundersökning. Slutsatsen är att råden är väl utformade men att det behövs större insatser från i synnerhet beslutsfattare och skolledning för att de ska tillämpas i skolorna (se *Utvärdering – Bra mat i skolan*, Livsmedelsverket, december 2009). Livsmedelsverket ska även enligt 2011 års regleringsbrev inrätta ett nationellt

kompetenscentrum med syfte att stödja och stimulera kommuner och lands-
ting i deras arbete med att ta fram handlingsprogram för den offentliga
måltiden för förskola, skola, äldreomsorg m.m.

Utskottet vill även peka på att statens stöd till idrotten bl.a. syftar till
att stödja verksamhet som dels bidrar till att utveckla barns och ungdo-
mars intresse och benägenhet för motion och idrott, dels bedrivs ur ett
barnrättsperspektiv.

Därmed avstyrks motionerna 2010/11:Ub294, 2010/11:Ub420, 2010/11:
Ub427, 2010/11:Ub448, 2010/11:Ub466 och 2010/11:Ub482 yrkande 12.

ANDT-kunskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om fortbildning i ANDT-
undervisning.

Motionen

I motion 2010/11:Ub374 (KD) menar motionärerna att det är angeläget att
intensifiera drogundervisningen och göra ungdomarna medvetna om ris-
kerna med ett omfattande berusningsdrickande och experimenterande med
narkotika. Det är enligt motionärerna viktigt med fortbildning för lärarna
så att de kan genomföra en bra ANT-undervisning.

Utskottets ställningstagande

I läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11)
betonas att rektorn har ett särskilt ansvar för att eleverna genom undervis-
ningen ska få kunskaper om riskerna med tobak, alkohol och andra droger.

Sedan 2008 finns det ett särskilt ANDT-sekretariat i Regeringskansliet
med uppgift att samordna regeringens insatser och effektivisera myndighets-
styrningen inom alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken. Reger-
ingen beslutade den 28 januari 2010 om regeringens åtgärdsprogram för
ANDT-politiken 2010. Barn och unga i riskzonen är en viktig målgrupp i
detta åtgärdsprogram. De prioriterade åtgärderna från regeringens första
åtgärdsprogram från 2009 ligger emellertid fortfarande fast för att säker-
ställa långsiktighet och kontinuitet i planeringen. Ett sådant område är att
skolan är en viktig arena för förebyggande insatser.

Statens folkhälsoinstitut har sedan 2008 fått ett ökat ansvar för att stimu-
lera och stödja utvecklingen av det förebyggande arbetet inom ANDT-
området. Skolverket ska samråda med Statens folkhälsoinstitut i dess
uppdrag angående alkohol-, narkotika-, dopnings- och förebyggande ANDT-
åtgärder i skolan (se regleringsbrevet för 2011 avseende Statens skolverk,
U2010/7682/SAM/S och U2010/7789/S m.fl.). Vid genomförandet av upp-

draget ska de områden som lyfts fram för skolan i regeringens åtgärdsprogram för ANDT-arbetet för 2010 vara vägledande. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 31 mars 2011. Skolverket har även fått i uppdrag av regeringen att erbjuda utbildningsinsatser med syfte att stödja skolornas undervisning om alkohol, narkotika, dopning och tobak (se ändring av 2011 års regleringsbrev avseende Statens skolverk, U2011/389/S). Den slutliga redovisningen ska ske den 31 oktober 2014.

Utskottet vill även nämna att regeringen i proposition 2010/11:47 *En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken* redogör för en samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT-politiken). Syftet är att ange mål och inriktning för hur samhällets insatser ska genomföras, samordnas och följas upp under åren 2011–2015. Propositionen innehåller förslag till ett gemensamt övergripande mål för ANDT-politiken. Propositionen överlämnades till riksdagen den 22 december 2010.

Därmed avstyrks motion 2010/11:Ub374.

Elevernas skolmiljö och inflytande

Skolans arbetsmiljö

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om arbetsmiljön i skolan.

Motionerna

I motion 2010/11:Ub390 (S) begärs att man låter Arbetsmiljöverket göra en arbetsmiljötillsyn över våra skolor. Motionärerna påpekar att skolorna har undermåliga lokaler som inte är underhållna, att ventilationen är dålig och att skolbänkarna och stolarna inte uppfyller de krav ställs på vuxnas arbetsmiljö.

I motion 2010/11:Ub383 (KD) föreslås att Boverket får i uppdrag att göra en inventering av den fysiska miljön i landets alla grund- och gymnasieskolor. Enligt motionären har inte alla kommuner klarat av att prioritera skolan som arbetsplats och lokaler har tillåtits förfalla. Många elever vittnar om dålig ventilation, bullriga lokaler och ofräscha toaletter.

Utskottets ställningstagande

Arbetsmiljölagen ersatte den 1 juli 1978 arbetarskyddslagen. I och med tillkomsten av arbetsmiljölagen utvidgades lagens tillämpningsområde, bl.a. på så sätt att lagen även skulle gälla för den som genomgår utbildning, dock inte elev i lägre årskurs än årskurs 7 i grundskolan eller motsvarande. År 1990 utvidgades lagens tillämpningsområde på utbildnings-

området till att gälla även för elever på grundskolans låg- och mellanstadium. Särskilt med tanke på att skadorna på mellanstadiet enligt gjorda undersökningar var fler än på högstadiet ansågs det rimligt att man vid genomgång av lokaler, belysning m.m. skulle ha stöd av arbetsmiljölagen även när det gäller de yngre eleverna.

I den nya skollagen finns bestämmelser om arbetsmiljö i 5 kap. 3 och 4 §§. Dessa paragrafer saknar motsvarighet i 1985 års skollag. I 3 § stadgas att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. I 4 § finns en uttrycklig hänvisning till bestämmelserna i arbetsmiljölagen (1977:1160) om kraven på en god arbetsmiljö.

Arbetsmiljölagen har karaktären av en ramlag. Skolan är enligt lagens mening en arbetsplats, och arbetsmiljölagen och anslutande författningar gäller arbetstagare i skolan. Den som genomgår utbildning, dvs. elever fr.o.m. grundskolans årskurs 1, likställs med arbetstagare och omfattas av arbetsmiljölagens bestämmelser med undantag av de regler som gäller skyddsombud, skyddskommittéer och åldersgränser. Den 1 januari 2010 förstärktes och förtydligades eleverns och studerandes rätt till deltagande i arbetsmiljöarbetet genom ändringar i arbetsmiljölagen. Även yngre elever (i grundskola), elever i särskola och vuxenutbildning för utvecklingsstörda (särvux) fick därmed rätt att delta i arbetsmiljöarbetet efter ålder, mognad och förutsättningar i övrigt. Elever och studerande företräds av elevskyddsombud eller studerandeskyddsombud.

Det är Arbetsmiljöverket som har till uppgift att ha tillsyn över att arbetsmiljölagen efterlevs.

Därmed avstyrks motionerna 2010/11:Ub383 och 2010/11:Ub390.

Elevinflytande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om elevernas medbestämmande och inflytande.

Jämför reservationerna 34 (S) och 35 (MP, V).

Motionerna

Socialdemokraterna anser i motion 2010/11:Ub482 yrkande 14 att både elever, skolor och lärare ska få hjälp och stöd i arbetet med medbestämmande och elevinflytande. Kommunerna måste i samverkan eller genom de elevfackliga organisationerna erbjuda elevråd och aktiva elever det stöd de behöver för att kunna ta ansvar.

Vänsterpartiet behandlar i motion 2010/11:Ub285 yrkande 2 en förstärkning av elevinflytandet. Vänsterpartiet anser att skolan ska främja ett demokratiskt arbetssätt där elever, personal och föräldrar är delaktiga och

har inflytande i såväl formella beslut som den vardagliga verksamheten. Arbetsmiljöfrågor, värdegrund och eventuella regler för samvaron på skolan ska diskuteras aktivt. Företrädare för elever ska enligt Vänsterpartiet inte bara vara delaktiga i framtagandet av sådana regler utan även i besluten om desamma.

I motion 2010/11:Ub402 (S) anser motionärerna att barnen precis som vuxna ska ha rätt att utvärdera sin arbetsmiljö och arbetssituation. På så sätt kan arbetet med en skola för alla fortsätta.

Utskottets ställningstagande

Utskottet menar att barn och elever är de egentliga brukarna i skolan. De ska med ökad ålder och mognad ha inflytande över både den dagliga verksamhetens uppläggning och sitt eget lärande. Skolans demokratiuppdrag – dvs. skolans arbete med inflytande, delaktighet, jämställdhet och människors lika värde – och barnens och elevernas möjlighet till inflytande är starkt kopplade till varandra. Skolan ska dels ge kunskaper om demokrati och mänskliga rättigheter m.m., dels tillämpa ett demokratiskt arbetssätt.

När det gäller de yngre barnen har det införts en bestämmelse i den nya skollagen om att vårdnadshavare ska erbjudas möjlighet till inflytande över utbildningen (se 4 kap. 12 §). Vårdnadshavarnas inflytande grundar sig främst på att de går in i barnets ställe när barnet på grund av sin ålder inte självt kan utöva sitt inflytande i full utsträckning. Detta inflytande ska minska i styrka i takt med att barnens ålder ökar och barnen själva kan bevaka sina intressen och uttrycka sig.

För barn och elever är inflytande en del av deras rätt att påverka den verksamhet där de dagligen vistas och verkar. Det är viktigt för att förankra beslut och åtgärder i verksamheten. Därför har bestämmelsen i den nya skollagen om barns och elevers inflytande formulerats starkare än när det gäller vårdnadshavarna. I 4 kap. 9 § den nya skollagen sägs därför att barn och elever ska ges inflytande över utbildningen och fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen. Elevernas och deras sammanslutningars arbete med inflytandefrågor ska även i övrigt stödjas och underlättas.

Utskottet vill även uppmärksamma att det vid varje förskole- och skolenhet ska finnas ett eller flera forum för samråd med barnen, eleverna och de vårdnadshavare som har yngre barn (se 4 kap. 13 § den nya skollagen). Där ska sådana frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för barnen, eleverna och vårdnadshavarna. Forumets uppgift är således att vara en arena där barn, elever och vårdnadshavare kan föra fram förslag och synpunkter i olika frågor. Inom ramen för

ett sådant forum ska även information ges om förslag till beslut i sådana frågor som behandlas där, och det ska ges tillfälle att komma med synpunkter innan beslut fattas. Utskottet vill i sammanhanget understryka att skolorna bör ha rutiner för hur frågor slussas från t.ex. klassnivå till ett forum för samråd.

Elevernas inflytande regleras också i arbetsmiljölagen (1977:1160). Lagen gäller i vissa delar den som genomgår utbildning och ger eleverna medinflytande i arbetsmiljöfrågor genom elevskyddsombud. Även i Arbetsmiljöverkets (AFS 2001:01) och Statens skolverks föreskrifter (SKOLFS 2004:13) finns bestämmelser om elevskyddsombudens medverkan i skolans arbetsmiljöarbete.

Att elever åtar sig förtroendeuppdrag är enligt utskottets mening positivt och ska stödjas. En viktig fråga för de elever som åtar sig uppdrag att företräda andra elever är att deras studieförutsättningar inte försämras och att de inte riskerar att uppnå sämre resultat än de annars skulle ha kunnat göra. Därför har möjligheten att få kompensation för den undervisning de går miste om på grund av sina uppdrag utökats till att gälla elevföreträdare, inklusive elevskyddsombud, i alla skolformer utom förskolan (se 4 kap. 11 § den nya skollagen). Tidigare fanns det endast möjlighet för elever i gymnasieskolan att få kompensation för den undervisning de går miste om på grund av sina uppdrag.

Slutligen vill utskottet upplysa om att en kommun eller ett landsting inom de delar av skolväsendet som de är huvudmän för får inrätta lokala styrelser enligt de bestämmelser som gäller för självförvaltningsorgan enligt kommunallagen (1991:900). I en lokal styrelse för bl.a. en skolenhet med grundskola ska företrädare för barnens eller elevernas vårdnadshavare och företrädare för de anställda ingå som ledamöter.

Utskottet avstyrker mot bakgrund av det anförda motionerna 2010/11: Ub285 yrkande 2, 2010/11:Ub402 och 2010/11:Ub482 yrkande 14.

Utbildningens innehåll – särskilda ämnen och läromedelsfrågor

Särskilda ämnen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utbildningens innehåll i fråga om idrott och hälsa, sex och samlevnad, hem- och konsumentkunskap m.m.

Jämför reservationerna 36 (MP) och 37 (V).

Motionerna

Idrott och hälsa

Flera motioner behandlar behovet att öka den fysiska aktiviteten i skolan.

I motion 2010/11:Ub299 (S) anser motionären att kommunerna och de enskilda skolorna har ett stort ansvar för väl använd skoltid men att det är angeläget att också staten tydligt markerar betydelsen av barns och ungdomars fysiska aktivitet.

Enligt motion 2010/11:Ub488 (MP) borde varje skola ges goda förslag på hur förutsättningarna för ökad fysisk aktivitet skulle kunna förbättras.

Motion 2010/11:Ub265 (M) betonar vikten av ökad schemalagd idrott i skolan. Motionären understryker att det är oroväckande att se hur många barn och ungdomar som i dag saknar någon form av fysisk aktivitet.

I motionerna 2010/11:Ub261 (M) och 2010/11:Ub314 (M) föreslår motionärerna att det införs fler idrottstimmar i skolan.

I motion 2010/11:Ub295 anser motionären att man bör arbeta med att förbättra skolidrotten på flera sätt, bl.a. genom att öka mängden skolidrott, erbjuda idrottslektioner som alla kan delta i och bjuda in idrottsklubbar och andra ideella aktörer till skolorna.

Sex och samlevnad

Vänsterpartiet uttalar i motion 2010/11:Ub277 yrkande 1 att regeringen bör genomföra Skolverkets förslag om ändringar i fråga om sex- och samlevnadsundervisningen i grund- och gymnasieskolans kursplaner. Skolverket föreslog att man särskilt ska lyfta fram frågor om jämställdhet, homo-, bi- och transpersoner och om kränkande behandling i undervisningen.

Vänsterpartiet begär i motion 2010/11:Ju401 yrkande 15 att Myndigheten för skolutveckling ges i uppdrag att återkomma med förslag på hur frågor om sexuell läggning och könsidentitet ska beröras på ett integrerat sätt i undervisningen i grundskolan och gymnasieskolan. Enligt Vänsterpartiet bör hbt-frågor kopplas till grundläggande värderingar om alla människors lika värde och rättigheter.

I motion 2010/11:Ub217 (S) begärs en översyn av sexualundervisningen i skolan, bl.a. på grund av det ökande antalet våldtäkter och den frustration som många flickor och pojkar känner i dag i dessa frågor.

Motion 2010/11:Ub297 (S) behandlar behovet av att förbättra sex- och samlevnadsundervisningen i skolan. Det är enligt motionärerna viktigt att sex- och samlevnadsundervisningen i skolorna stärks och att ämnet tas upp ur olika synvinklar. Frågor som genus, risker för könssjukdomar och information om hbt-frågor behöver finnas med i undervisningen.

I motion 2010/11:Ub357 yrkande 5 (S) anser motionärerna att skrivningarna i läroplanerna och kursplanerna om sexualitet och samlevnad bör bli tydligare. Det är ett ämnesövergripande kunskapsområde, men i läroplanen är det i stort sett bara beskrivet i biologiämnet.

I motion 2010/11:Ub311 yrkande 1 (FP) anser motionären att skolans undervisning om sexualitet, identitet och relationer måste utgå från att alla sexuella läggningar och könsidentitetsuttryck också finns hos eleverna själva.

Hem- och konsumentkunskap

I motion 2010/11:Ub221 (S) anser motionären att hemkunskapsämnet bör uppvärderas och hemkunskapslärares roll utvecklas och stärkas. I hemkunskapen ges eleverna möjlighet att utveckla kunskap om olika alternativa val, vad handlingar får för konsekvenser för individen själv, för andra och för miljön. Även motion 2010/11:Ub407 (S) behandlar att hem- och konsumentkunskapens betydelse i skolan bör uppvärderas.

I motion 2010/11:Ub228 (S) uttalas att det behövs utbildning för hållbar utveckling och hållbar konsumtion. Ungdomar får många erbjudanden och det kan vara svårt att se konsekvenserna av dessa.

I motion 2010/11:Ub373 (FP) behandlas vikten av hem- och konsumentkunskap och att alla elever bör ha rätt att genom grundskolan och gymnasieskolan kunna utveckla kunskap för hemliv, yrkesliv och samhällsliv.

Övriga ämnen

Miljöpartiet föreslår i motion 2010/11:N421 yrkande 9 att den samlade kunskapen om den sociala ekonomins betydelse förankras inom utbildningsväsendets olika delar.

Motion 2010/11:Ub225 (S) behandlar arbetsrättsliga frågor hos skolelever och att sådana kunskaper behövs för att man ska få en bra start på sitt yrkesliv. Motionärerna konstaterar att skolungdomar utnyttjas på sina sommarjobb, får för låg lön, har för lång arbetstid etc.

I motion 2010/11:Ub437 (S) anser motionären att läroplanens mål om simundervisningen bör förtydligas och samtidigt bör det ställas krav på landets skolor att på ett tillfredsställande sätt organisera simundervisning för eleverna. En nollvision borde formuleras inom detta område.

I motion 2010/11:Ub440 (S) menar motionärerna att det är angeläget att införa livskunskap i skolan – ett ämne där man bl.a. tar upp frågor om hur man ska hantera relationer och prestationskrav.

Motionärerna i motion 2010/11:Ub444 (S) anser att barn i grundskolan måste ha goda kunskaper i hur man agerar i trafiken och att ett hjälpmedel för skolorna är att ha en plan för kunskapsområdet trafik.

Motion 2010/11:Ub247 (S) behandlar behovet av att skolan bättre tar sitt ansvar för att beskriva kolonialismen och dess verkningar. Med tanke på den främlingsfientliga utvecklingen i Europa är det av största vikt att skolan tar sitt ansvar och lyfter in bl.a. kolonialismen och dess efterverkningar – folkets historia – på schemat.

I motion 2010/11:Ub267 (MP) begärs att regeringen återkommer med förslag om hur den praktiska arbetslivsorienteringen kan säkerställas och utvecklas som en levande del i elevers utbildning och en förberedelse för arbetslivet och/eller högre utbildning.

I motion 2010/11:Ub271 (M) anser motionären att det i kärnämnet historia bör finnas aktuellt och relevant material om Skånelands respektive Lapplands historia. Det är enligt motionären en rättighet att känna till det som fanns före det Sverige som i dag är vårt gemensamma Sverige.

Motionären i motion 2010/11:Ub453 (M) anser att antalet utbildningstimmar i privatekonomi, juridik och samhällskunskap bör öka i grundskolan och gymnasiet. Det ekonomiska ansvaret börjar allt tidigare, och det är angeläget våra ungdomar kan klara av den nya situationen på bästa sätt.

I motion 2010/11:Ub240 (FP) föreslås att engelska införs som obligatoriskt ämne från årskurs 1. Motionären menar att ett större fokus på och en tidigare start av ämnet engelska bidrar till att elevernas kunskaper skriftligt såväl som muntligt stärks på sikt.

I motion 2010/11:Ub202 (C) framförs att skånska skolor borde undervisa i danska språket eftersom den kulturella och språkliga förståelsen i Öresundsregionen inte alltid är så god.

Utskottets ställningstagande

Grundskolans ämnen räknas upp i den nya skollagen. Undervisningen ska omfatta bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, musik, naturorienterade ämnen (biologi, fysik och kemi), samhällsorienterade ämnen (geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap), slöjd, svenska eller svenska som andraspråk och teknik. Dessutom ska det finnas modersmål, för de elever som ska erbjudas sådan undervisning, och språkval som ämnen. För varje ämne ska det finnas en kursplan.

Utöver undervisningen i de särskilda ämnena finns elevens val och skolans val. Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Skolans val får omfatta ett lokalt tillval, om Statens skolverk har godkänt en plan för undervisningen.

Den 1 juli 2011 börjar den nya läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) att gälla och ersätter 1994 års läroplan (LPO 94). Läroplanen innehåller bl.a. de övergripande målen och riktlinjerna för grundskolan och kursplanerna för respektive ämne. I läroplanen uttrycks även de kunskaper och värden som eleverna ska ha med sig från grundskolan.

Utskottet kan konstatera att läroplanen inklusive kursplanen, som vid sidan av skollagen är det viktigaste styrdokumentet för verksamheten i skolan, fastställs av regeringen i enlighet med de principer som beslutats av riksdagen. Utskottet anser därför att det av likvärdighetsskäl är mycket viktigt att alla skolor följer de nationella kursplanerna i syfte att nå de mål som uttrycks där. Undervisningstiden måste förläggas så att eleverna ges möjlighet att nå målen för utbildningen. Det bör understrykas att detta t.ex. innebär att undervisningstiden i ämnet idrott och hälsa bör läggas ut jämnt under hela läsåret.

Kunskapskraven och de nationella proven bygger på att alla elever arbetat mot samma mål. Detta hindrar dock inte att skolor har en betydande pedagogisk frihet att utforma undervisningen, välja stoff och läromedel på det sätt som passar de lokala förutsättningarna och skolans pedagogiska profil. Det kan dock finnas situationer då det kan vara rimligt att acceptera vissa avvikelser från de nationella kursplanerna. För vissa särskilda utbildningar och för fristående skolor med särskild pedagogisk inriktning kan det finnas behov av undantag från de generella bestämmelserna för att kunna ha möjlighet att genomföra utbildningen eller fortsätta med den pedagogiska inriktningen. Det finns därför ett bemyndigande i den nya skollagen som ger regeringen rätt att utfärda föreskrifter som gör det möjligt med avvikelser från ämnesindelning och timplan.

Det bör även noteras att det är möjligt för en grundskola, oavsett huvudman, att ansöka om att erbjuda ett lokalt tillval som skolans val utöver innehållet i de nationella kursplanerna. Det kan handla om ett speciellt område som inte täcks av kursplanerna. En del av eller hela utrymmet för skolans val (600 timmar) ska kunna användas till sådant lokalt tillval. Innehållet i ett lokalt tillval får givetvis inte strida mot målen i skollagen och läroplanen. Skolverket ska godkänna en plan för innehållet i det lokala tillvalet.

Mot bakgrund av det anförda avstyrks motionerna 2010/11:Ub202, 2010/11:Ub217, 2010/11:Ub221, 2010/11:Ub225, 2010/11:Ub228, 2010/11:Ub240, 2010/11:Ub247, 2010/11:Ub261, 2010/11:Ub265, 2010/11:Ub267, 2010/11:Ub271, 2010/11:Ub277 yrkande 1, 2010/11:Ub295, 2010/11:Ub297, 2010/11:Ub299, 2010/11:Ub311 yrkande 1, 2010/11:Ub314, 2010/11:Ub357 yrkande 5, 2010/11:Ub373, 2010/11:Ub407, 2010/11:Ub437, 2010/11:Ub440, 2010/11:Ub444, 2010/11:Ub453, 2010/11:Ub488, 2010/11:Ju401 yrkande 15 och 2010/11:N421 yrkande 9.

Kultur- och musikskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om införande av en maxtaxa i kultur- och musikskolan.

Jämför reservation 38 (S, MP, V).

Motionerna

Motioner om införande av ett maxtaxesystem i kultur- och musikskolan redovisas nedan. Miljöpartiet anser i motion 2010/11:Kr338 yrkande 7 att det bör tillsättas en utredning för att se över möjligheterna att införa en maxtaxa. Enligt Miljöpartiet behöver avgifterna i musik- och kulturskolan sänkas. Inget barn ska stängas ute från kultur- och musikskolan på grund av höga avgifter. Även Vänsterpartiet begär i motion 2010/11:Kr331

yrkande 6 att införande av en maxtaxa ses över. I motion 2010/11:Ub323 (S) anser motionären att de höga avgifterna riskerar att leda till segregering, där endast barn och ungdomar från hem med en god ekonomi ges reella förutsättningar att ta del av bra och stimulerande kulturverksamhet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar uppfattningen att kultur och musik är viktigt för utveckla elevernas personlighet och intressen. Kultur- och musikskolorna fyller en viktig uppgift, både med den breda verksamheten och genom att stimulera och ta till vara talanger. Avgifterna för kultur- och musikskolorna varierar kraftigt mellan kommunerna. Utskottet anser dock att frågan är en angelägenhet för kommunerna.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motionerna 2010/11:Ub323, 2010/11:Kr331 yrkande 6 och 2010/11:Kr338 yrkande 7.

Matematik, naturvetenskap och teknik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om undervisningen i matematik, naturvetenskap och teknik.

Motionerna

I motion 2010/11:Ub304 (S) behandlar motionärerna vikten av att öka intresset för matematikundervisningen inom grund- och gymnasieskolan. För att öka intresset för matematikundervisningen är det enligt motionärerna viktigt att koppla undervisningen till elevernas livssituation och framtida yrkesval. Kursplanerna för matematikundervisning bör ses över då det finns ett behov av att undervisningen blir mer individualiserad än i dagsläget.

I motion 2010/11:Ub215 (S) menar motionärerna att det är viktigt att tidigt ta till vara barns och ungdomars intresse för naturvetenskap och teknik och angeläget att stimulera flickors intresse för naturvetenskapliga ämnen då dessa områden av tradition ofta är manliga.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis lyfta fram att regeringen i 2011 års budgetproposition (utg.omr. 16) uttalar att den garanterade undervisningstiden i matematik bör utökas med en timme i veckan under tre årskurser i grundskolan. Regeringen avser att låta undersöka i vilka årskurser en sådan utökning borde ge störst effekt och hur reformen i övrigt bäst kan utformas.

Det kan även konstateras att den nu pågående satsningen på matematik, naturvetenskap och teknik (MNT) förlängs ett år till 2012. År 2009 uppdrog regeringen åt Statens skolverk att genomföra utvecklingsinsatser inom ämnesområdena matematik, naturvetenskap och teknik (MNT). Uppdraget har utökats genom att Skolverket även ska utveckla och stödja undervisningen i naturvetenskap och teknik i tidiga åldrar.

Sedan 2008 finns även ett särskilt stimulansbidrag för att stärka basfärdigheterna läsa, skriva och räkna. Skolverket har regeringens uppdrag att utvärdera statsbidraget. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 april 2011.

Enligt regeringen är det angeläget att intresset för utbildningar inom dessa områden ökar och tillsatte mot den bakgrunden Teknikdelegationen (dir. 2008:96). I sitt slutbetänkande *Vändpunkt Sverige – ett ökat intresse för matematik, naturvetenskap, teknik och IKT* (SOU 2010:28) föreslår Teknikdelegationen bl.a. att regeringen fastställer en nationell kompetensstrategi för matematik, naturvetenskap, teknik och IKT, vilken bör syfta till att öka intresset och höja kunskapsnivåerna inom ämnesområdena. I 2011 års budgetproposition (utg.omr. 16) framgår att regeringen avser att fortsatt följa utvecklingen noga och utifrån detta bedöma om det finns ett behov av ytterligare insatser.

Därmed avstyrks motionerna 2010/11:Ub215 och 2010/11:Ub304.

Läromedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om läromedel.

Motionerna

I motion 2010/11:Ub357 yrkande 4 (S) påpekar motionärerna att det fortfarande används olämpliga och otidsenligt biologiböcker i sexualundervisningen och att en översyn bör göras på området.

I motion 2010/11:Ub438 yrkande 2 (S) uttalas att många skolor har läroböcker i exempelvis biologi och samhällskunskap som förmedlar en snedvriden bild av homosexuella, bisexuella och transpersoner. Dessa böcker måste enligt motionärerna bytas ut och ersättas av moderna och tidsenliga läromedel som behandlar hbt-personers situation och ger eleverna en korrekt och objektiv bild av homo-, bi- och transsexualitet.

Även i motion 2010/11:Ub487 (S) behandlas skolans biologiböcker. Dessa har granskats av RFSL ungdom som har funnit att de har gammaldags och ibland kränkande texter om homo- och bisexuella personer. Motionärerna anser att det är angeläget att dagens skolmaterial är relevant för den tid och den tidsanda som råder i samhället.

Utskottets ställningstagande

I den nya skollagen anges att utbildningen i grundskolan ska vara avgiftsfri samt att eleverna utan kostnad ska ha tillgång till böcker och andra lärvärtyg som behövs för en tidsenlig utbildning (se 10 kap. 10 §).

Utskottet kan konstatera att den nya skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas men att det inte innebär att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. I den nya läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), som börjar gälla den 1 juli 2011, anges att det är rektorn som har ansvaret för skolans resultat och, inom givna ramar, har ett särskilt ansvar för bl.a. att skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd, t.ex. bibliotek, datorer och andra hjälpmedel, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper. Skolor har alltså en betydande pedagogisk frihet att utforma undervisningen och välja stoff och läromedel på det sätt som passar de lokala förutsättningarna och skolans pedagogiska profil.

Utskottet är dock medvetet om att det finns otidsenliga läroböcker i skolan och kan konstatera att Delegationen för jämställdhet i skolan (Deja) anser att det finns en bristande kvalitet i många av de läromedel som eleverna använder. Deja noterar att det utöver brister ur jämställdhetsperspektiv även finns kvalitetsbrister gällande stil, perspektiv och sakinhåll i många läroböcker. Deja föreslår att Skolverket ges i uppdrag att med hjälp av ämnessakkunniga forskare granska kvaliteten i läromedel och annat undervisningsmaterial för den obligatoriska skolan och gymnasieskolan och att såväl jämställdhetsaspekter som andra kvalitetsaspekter bör beaktas. (Se Dejas slutbetänkande *Flickor, pojkar, individer – om betydelsen av jämställdhet för kunskap och utveckling i skolan*, SOU 2010:99.) Betänkandet bereds för närvarande av regeringen.

Utskottet avstyrker mot bakgrund av det ovan anförda och den pågående beredningen av Dejas slutbetänkande motionerna 2010/11:Ub357 yrkande 4, 2010/11:Ub438 yrkande 2 och 2010/11:Ub487.

Fritidshem

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om fritidshemmens gruppstorlekar.

Jämför reservationerna 39 (MP) och 40 (V).

Motionerna

Miljöpartiet föreslår i motion 2010/11:So543 yrkande 21 att det tillsätts en utredning om situationen på fritidshemmen. Miljöpartiet framför att Skolverkets siffror visar att gruppstorlekarna på fritidshemmen ökar medan personaltätheten minskar och att verket påpekar att det finns stora kvalitetskillnader mellan fritidshemmen.

Vänsterpartiet begär i motion 2010/11:Ub285 yrkande 3 att det tillsätts en utredning med uppgift att föreslå hur ett maxtak för fritidshemmens gruppstorlekar om 20 elever och 2 pedagoger ska kunna införas i praktiken.

I motion 2010/11:Ub250 (KD) framhåller motionären att man skyndsamt bör se över kvaliteten inom fritidsverksamheten. Enligt en rapport av Skolverket har det skett en dramatisk ökning av antal barn per fritidsgrupp samtidigt som personaltätheten har minskat.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis upplysa om att bestämmelsen i 1985 års skollag om gruppernas sammansättning och storlek i skolbarnsomsorgen har införts i den nya skollagen. I bestämmelsen sägs att i huvudmannen ska se till att elevgrupperna har en lämplig sammansättning och storlek (se 14 kap. 9 §). I paragrafen har det dessutom gjorts ett tillägg om att eleverna även i övrigt ska erbjudas en god miljö.

Utskottet delar regeringens bedömning att det inte finns skäl att närmare ange gruppstorleken i den nya skollagen (se prop. 2009/10:165 s. 405 f.). Enligt utskottet kan bestämmelsen användas i kommunernas övergripande planeringsarbete som riktmärke för en flexibel resurstilldelning till olika verksamheter. Utskottet kan i sammanhanget hänvisa till att det i Statens skolverks allmänna råd för kvalitet i fritidshemmet anges att barngruppens storlek och personaltäthet är viktiga kvalitetsfaktorer. Enligt Skolverket finns det dock inga belägg för att det skulle finnas någon gruppstorlek eller personaltäthet som är den optimala i alla sammanhang. Förutsättningarna varierar från grupp till grupp och från tid till annan, och det är alltid nödvändigt att anpassa gruppstorlekar och personaltäthet till de förutsättningar som råder i varje fritidshem. Utskottet delar även regeringens uppfattning att elevgruppernas sammansättning och storlek bör tillgodose den enskilda elevens och gruppens behov i relation till fritidshemmets uppdrag, att detta täcks av bestämmelsen och därför inte behöver sägas i lagen.

Därmed avstyrks motionerna 2010/11:Ub250, 2010/11:Ub285 yrkande 3 och 2010/11:So543 yrkande 21.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Kvalitet, huvudmannaskap och resurser, punkt 1 (S)**

av Mikael Damberg (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub482 yrkandena 1, 2 och 5 samt avslår motionerna 2010/11:Ub244, 2010/11:Ub245, 2010/11:Ub275 yrkande 3, 2010/11:Ub287, 2010/11:Ub324, 2010/11:Ub372, 2010/11:Ub400, 2010/11:Ub464 och 2010/11:Ub471 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Svensk skola har mycket att vara stolt över men har också problem att lösa och utmaningar att anta. Lösningarna kan vi inte söka genom att försöka återskapa gårdagens skola. Framtidens utmaningar måste mötas med en modern skolpolitik, en socialdemokratisk skolpolitik för kunskap, respekt och lust att lära som står i tydlig kontrast till en föråldrad sorteringskola. Ska en modern skola lyckas med sitt kunskapsuppdrag måste den fånga lusten att lära och utmana varje elev att vilja utvecklas maximalt efter sin förmåga. Så är det inte i dag.

Det krävs ett nationellt ansvar för kunskapsuppföljning och resursfördelning. Ett program för kvalitetssäkring av den svenska skolan bör tas fram, som innehåller tydliga kvalitetsmått som alla skolor måste uppfylla, och man bör dessutom ta fram system för uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i varje årskurs från första klass samt stödåtgärder så att alla skolor ges reella möjligheter att leva upp till kraven.

Skolornas resultat bör utvärderas varje år, och för de skolor som inte når kvalitetsmåten ska huvudmannen, kommunen eller friskolan, ha en lagstiftad skyldighet att upprätta en handlingsplan som visar vilka åtgärder man avser att vidta för att förbättra resultaten. Handlingsplanen ska godkännas av Skolverkets inspektion. Skolor som inte möter kvalitetskraven ska ytterst kunna stängas.

Alla skolor ska vara bra skolor, och alla barn och ungdomar ska få en god och likvärdig utbildning. Det kräver långsiktighet och ansvarstagande av beslutsfattare på alla nivåer. Regeringens brist på långsiktiga besked om statsbidragen till kommunerna riskerar att leda till fortsatta uppsägningar av lärare och till större klasser. Vi socialdemokrater vill tvärtom investera i mindre klasser och fler lärare och andra specialister i skolan. Dagens och morgondagens elever måste få chans till en utbildning som på bästa sätt rustar dem för framtiden. Det innebär givetvis omprövningar och nyprövningar.

Kunskap och bildning är fortfarande en klassfråga. Skolan ska arbeta för att utjämna de olika förutsättningar som barn har så att varje barn får likvärdiga möjligheter till kunskap. Vi vill att resurser fördelas till skolor efter elevernas förutsättningar och behov.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad vi här anfört.

2. Kvalitet, huvudmannaskap och resurser, punkt 1 (V)

av Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub275 yrkande 3 och avslår motionerna 2010/11:Ub244, 2010/11:Ub245, 2010/11:Ub287, 2010/11:Ub324, 2010/11:Ub372, 2010/11:Ub400, 2010/11:Ub464, 2010/11:Ub471 yrkandena 1 och 2 samt 2010/11:Ub482 yrkandena 1, 2 och 5.

Ställningstagande

I kommunernas skolor behöver systemet för fördelning av resurser ses över och förändras. I en av Skolverkets rapporter från 2009, *Resursfördelning utifrån förutsättningar och behov*, analyseras hur olika kommuner fördelar resurser till olika skolor, vilka syften de vill uppnå och vilka regler de följer. Slutsatsen är att få kommuner har någon medveten modell för resursfördelningen utifrån den verklighet som innebär att förskolor och skolor har olika förutsättningar och behov och därigenom behöver olika mycket pengar per elev. Det har gjort att inte heller de kommunala skolorna kan motverka den ökande segregeringen i skolan, som bl.a. orsakas av de fristående skolorna, och kompensera för elevernas olika förutsättningar och bakgrund.

För att skapa en likvärdig skola, som verkligen ger alla elever en så bra utbildning som möjligt och därigenom tillgodoser deras rätt till kunskap, behövs tydligare nationella regler om att pengarna i skolan ska fördelas efter elevernas behov. Hänsyn ska tas till elevernas klassbakgrund, föräldrarnas utbildningsnivå, utländsk bakgrund m.m.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad vi här anför.

3. Kvalitet, huvudmannaskap och resurser, punkt 1 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub471 yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna 2010/11:Ub244, 2010/11:Ub245, 2010/11:Ub275 yrkande 3, 2010/11:Ub287, 2010/11:Ub324, 2010/11:Ub372, 2010/11:Ub400, 2010/11:Ub464 och 2010/11:Ub482 yrkandena 1, 2 och 5.

Ställningstagande

Svensk skola har tappat i kvalitet sedan den övergick från statligt till kommunalt huvudmannaskap 1991.

Svenska elever presterar allt sämre i matematik och naturkunskap och även sämre i problemlösning och disciplin. Det visar en rad internationella undersökningar tydligt. Andelen elever som lämnar nionde klass med ofullständiga betyg i kärnämnen har dessutom ökat sedan 90-talet.

Samtidigt har elever med särskilda behov i dag svårare att få stöd. Dessutom har arbetsmiljön i skolan – såväl för elever som för lärare – försämrats, samtidigt som arbetsbelastningen ökat och fortbildningsinsatserna minskats. Andelen obehöriga lärare har blivit allt större sedan kommunaliseringen 1991, vilket inte minst är en följd av att läraryrket tappat i status sedan skolan kommunaliserades. Enligt Lärarnas Riksförbund (LR) saknar mer än 50 % av de lärare som undervisar i grundskolan och gymnasiet tillräcklig utbildning.

Den svenska skolan klarar inte längre av att ge eleverna en likvärdig och rättvis skola. Tanken är att alla svenska skolor ska ge eleverna samma förutsättningar och samma kunskapsbas så att de klarar av att nå de uppsatta nationella målen oberoende av kön, socioekonomisk bakgrund eller var i landet de bor. Så är dock inte fallet i dag. I stället förekommer stora kommunala och regionala skillnader mellan skolorna. Den likvärdiga skolan är i själva verket inget annat än en chimär.

Hur de olika kommunerna prioriterar skolan och barns och ungdomars utbildning och därmed också deras framtidsutsikter, och hur stora resurser som satsas på skolan, varierar över landet. Varierar gör också kommunernas ekonomiska situation. Det innebär att en välbärgad kommun som väljer att satsa på skolan har större chans att få en likvärdig och rättvis skola än exempelvis en problemtyngd utflyttningskommun med sviktande skatteunderlag. Detta gör att skolan inte är likvärdig, utan att våra barn får olika kvalitet på sin utbildning beroende på var i landet de bor.

Ytterligare ett problem med dagens skola är det otydliga ledarskapet där stat och kommun delar på ansvaret, vilket skapat en problematisk situation där ingen egentligen har det egentliga ansvaret. Situationen börjar bli ohållbar. Sverigedemokraterna förordar därför att den svenska skolan snarast får ett statligt huvudmannaskap i syfte att ge våra barn och ungdomar rätten till en likvärdig och rättvis skolgång. Formerna för hur övergången till ett statligt huvudmannaskap ska ske bör utredas.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad jag här anför.

4. Utvärdering av skolreformer, punkt 2 (M, FP, C, KD)

av Margareta Pålsson (M), Betty Malmberg (M), Jan Ericson (M), Tina Acketoft (FP), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Camilla Waltersson Grönvall (M), Roger Haddad (FP) och Annika Eclund (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ub283.

Ställningstagande

Vi anser att det är angeläget att skolpolitiska reformer utvärderas så att lärdomar dras och bättre beslut kan fattas för framtiden. Sverige deltar därför i de flesta av OECD:s granskningar av medlemsstaternas utbildningssystem. Under senare år har Sverige bl.a. deltagit i granskningar vad gäller förskolan (2006), yrkesutbildningar (2008) och utbildningen för elever med utländsk bakgrund (2010). Nu genomför OECD granskningar av den kvalificerade yrkesutbildningen, Sveriges system för utvärdering och bedömning samt likvärdighet.

Det finns också en del forskning och intressanta forskningssammanställningar från skolmyndigheter. Två exempel är att Skolverket 2009 gav ut kunskapsöversikten *Vad påverkar resultaten i svensk skola*, där ett kapitel ägnades åt 1990-talets skolreformer, och att IFAU har publicerat en forskningsöversikt av den svenska utbildningspolitikens arbetsmarknadseffekter (rapport 2010:13).

Regeringen har i budgetpropositionen för 2011 angivit att effekterna av kommunaliseringen av skolan ska utvärderas. Det är bl.a. mot bakgrund av den oroande utvecklingen av elevernas studieresultat, läraryrkets bristande attraktivitet och brister i likvärdigheten som denna utvärdering ska göras.

Utöver detta har regeringen aviserat att en parlamentarisk utredning ska tillsättas för att behandla vissa frågor som rör fristående skolor.

Regeringen har även i budgetpropositionen aviserat att det under 2012 ska bildas ett utvärderingsinstitut. Syftet med institutet är bl.a. att utvärdera reformers effekter. Institutet ska genomföra utvärderingar, såväl egeninitierade som på regeringens uppdrag, som kan ligga till grund för framtida policybeslut.

Vi anser att ett sådant utvärderingsinstitut bättre uppfyller behovet av utvärdering av reformer bl.a. därför att ett sådant institut finns kvar över tiden till skillnad från en utredning som endast verkar under en kortare tid. Genom ett permanent institut blir det också möjligt att bygga upp en ökad kompetens kring utvärdering av reformer.

Vi anser därför att behovet av utvärdering är tillgodosett genom de åtgärder som regeringen har aviserat och är därför inte beredda att ställa oss bakom ett tillsättande av en utredning.

5. Kameraövervakning, punkt 3 (MP, V)

av Jabar Amin (MP) och Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub285 yrkande 5.

Ställningstagande

I stället för att se till att bemanna skolorna väljer många skolor andra lösningar för att motverka våld och skadegörelse m.m. Ett av de vanligaste tekniska hjälpmedlen är kameraövervakning. Enligt Datainspektionens bedömning ökade denna typ av övervakning med 150 % i den svenska skolan mellan 2005 och 2008. Vid tidigare inspektioner har skolorna varit väldigt dåliga på att följa de regler som gäller för kameraövervakning, och samtliga inspekterade skolor har fått rådet av Datainspektionen att sluta filma under skoltid.

Kameraövervakning kan visserligen skapa en känsla av trygghet, men för många innebär den ständiga övervakningen ett intrång i den personliga integriteten. För dem leder övervakningen till en försämrad arbetsmiljö. För Vänsterpartiet är det självklart att barn och unga har lika stor rätt till sin integritet som vuxna. Unga människor behöver t.o.m. ett starkare

skydd eftersom de inte har samma möjligheter att föra sin talan som vuxna. Det finns dessutom andra metoder för att skapa trygghet i skolan. Därför ska kameraövervakning på skolor förbjudas under dagtid.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad vi här anfört.

6. Jämställdhet i skolan, punkt 5 (S)

av Mikael Damberg (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub482 yrkande 8 och avslår motion 2010/11:A402 yrkande 6.

Ställningstagande

I en ojämfälld skola är både pojkar och flickor förlorare. Skillnaderna i resultat mellan pojkar och flickor har trendmässigt ökat de senaste tio åren och behöver uppmärksammas i skolor i alla kommuner. Det behövs mer kunskap om orsakerna och mer av handfasta insatser som kan förbättra pojkars resultat men som också uppmärksammar effekterna för flickornas stress och pressande skolsituation. I grunden handlar det om att bryta traditionella mönster och könsroller som påverkar såväl pojkars som flickors attityder till skolan och styr deras framtida utbildningsval.

Läroplanen för skolan innehåller uppdrag om jämställdhet. Målen behöver i högre grad än i dag omsättas ute i kommuner, på skolor och i klassrum. För att man ska kunna utveckla detta arbete måste samverkan mellan olika aktörer fungera. Vi vill att kunskaper utifrån genusperspektiv som främjar barns inlärning används i högre utsträckning än i dag.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad vi här anfört.

7. Jämställdhet i skolan, punkt 5 (MP)

av Jabar Amin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:A402 yrkande 6 och avslår motion 2010/11:Ub482 yrkande 8.

Ställningstagande

Grunden till det framtida arbetslivet läggs i utbildningssystemet. Skillnaderna mellan mäns och kvinnors utbildningsval på gymnasie- och högskolor är stora. För att vi ska kunna komma till rätta med detta måste de traditionella köns mönstren vid utbildningsvalen brytas. Det är värt att notera att kvinnors utbildningsnivå är högre än mäns. Åren 2007–2008 var ca 66 % av dem som utexaminerades från högskolor eller universitet kvinnor. Trots det kommer inte kvinnor ikapp män lönemässigt. Detta har sin förklaring bl.a. i att traditionella köns mönster gäller vid val av utbildning. Kvinnor är överrepresenterade inom pedagogiska utbildningar och inom omsorgsutbildning, medan män är överrepresenterade inom teknik och tillverkning. Av detta kan vi dra slutsatsen att hela sektorer är fel avlönade. Unga kvinnor söker sig i högre utsträckning till traditionellt mansdominerade branscher än vad unga män söker sig till traditionellt kvinnodominerade branscher. Det finns fler kvinnor i tillverkningsindustrin än det finns män inom vård och omsorg. Mot den bakgrunden bör det göras särskilda insatser redan i grundskolan för att få fler pojkar att intressera sig för vård och omsorg när det är dags att välja inriktning till gymnasiet.

Skolan har ett ansvar för att tillhandahålla pedagogik som stimulerar både flickor och pojkar att göra otraditionella utbildningsval. Skolan skulle alltså kunna dra nytta av att jämställdhetsintegrera den metodik och pedagogik som används. Vi anser därför att jämställdhetsintegrering ska införas i utbildningsmetodiken och pedagogiken.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad jag här anfört.

8. Likabehandlingsplaner, punkt 6 (MP)

av Jabar Amin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:So543 yrkande 23 och avslår motionerna 2010/11:Ub344 yrkande 3 och 2010/11:Ub381.

Ställningstagande

Samtliga skolor är enligt diskrimineringslagen skyldiga att årligen upprätta en likabehandlingsplan. Dessutom är de enligt skollagen skyldiga att upprätta en plan mot kränkande behandling. I arbetet med att ta fram planerna

ska eleverna vara delaktiga. Alla elever ska känna till planerna och deras innehåll. Planerna ska innehålla en kartläggning av den aktuella situationen på skolan samt åtgärder på de områden där det behövs. Tanken med planerna är att de ska fungera förebyggande för att förhindra kränkningar och diskriminering och främja alla barns lika rättigheter. Likabehandlingsplanen ska utgå från de fem diskrimineringsgrunderna kön, etnicitet, religion, funktionshinder och sexuell läggning.

En kartläggning som Skolinspektionen gjort visar att det finns brister när det gäller att involvera eleverna i att ta fram planerna. I skolorna behövs mer kunskap om och utbildning i hur man jobbar med diskrimineringsgrunderna. Planerna får inte bli en pappersprodukt för byråådan, utan det behövs ett engagemang och en pågående process kring frågorna. Samtidigt som det blev lag på att alla skolor ska ha likabehandlingsplaner inrättades Barn- och elevombudet som ska övervaka att planerna följs. Arbetet med likabehandlingsplanerna behöver följas upp så att alla skolor arbetar aktivt med att upprätta planer och involvera eleverna i arbetet. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad jag här anför.

9. Kränkande behandling, punkt 7 (S)

av Mikael Damberg (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub482 yrkandena 10 och 15 samt avslår motionerna 2010/11:So543 yrkande 22, 2010/11:Ub340 och 2010/11:Ub447.

Ställningstagande

Den svenska skolan ska stå för absolut nolltolerans mot mobbning och kränkande behandling. Det är helt oacceptabelt att en enda elev ska behöva gå till skolan och vara rädd för att utsättas för mobbning och kränkningar. Alla politiska partier bör enas om ett mål om en nolltolerans mot mobbning. Ett nationellt system behövs för att i varje skola följa upp lagen om förbud mot mobbning, diskriminering och kränkande behandling. Barn- och elevombudet (BEO) bör få fler befogenheter att ingripa mot skolor som inte lever upp till lagens krav på förebyggande insatser. Antalet elever som anser sig utsatta för kränkningar och mobbning ska följas regelbundet, på varje skola och i varje kommun. Vi har under flera år föresla-

git att en "lex Sarah" ska införas i skolan som innebär att all skolpersonal oavsett huvudman ska vara skyldig att rapportera missförhållanden i skolan eller om läroplanen eller värdegrunden inte följs. Vi noterar att utbildningsministern kan acceptera någon form av sådan lagstiftning och ser fram emot ett konkret förslag på lagstiftning från regeringen. Gemensamma ordningsregler ska utarbetas av elever, föräldrar och personal tillsammans, och detta ska framgå av skollagen. Lärarnas professionalism ska tas till vara, och de ska ha tydliga befogenheter att skapa trygghet och studiero i klasserna. Skolan ska också vara skyldig att rapportera till vårdnadshavare om elever under 18 år uteblir från undervisningen utan godkända skäl.

Alla beslut om skolan ska i grunden utgå från elevens rätt till kunskap, bildning och demokratisk fostran. Elevinflytandet behöver öka – inte minska ytterligare.

Det får ankomma på regeringen att utarbeta lagförslag och i övrigt vidta åtgärder i enlighet med vad vi här anfört.

10. Kränkande behandling, punkt 7 (MP)

av Jabar Amin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:So543 yrkande 22 och avslår motionerna 2010/11:Ub340, 2010/11:Ub447 och 2010/11:Ub482 yrkandena 10 och 15.

Ställningstagande

Allt fler elever uppger att deras skola har ett aktivt arbete för att förebygga mobbning och kränkande behandling. Trots detta minskar inte andelen elever som uppger att de känner sig mobbade. I årskurs 7–9 är det 3 % av eleverna och i årskurs 4–6 är det 4 % av eleverna som rapporterar att de känner sig mobbade av andra elever minst en gång i veckan. Bland de barn som var utsatta för mobbning hade tre gånger så många problem med magont och huvudvärk. Nedstämdhet var åtta gånger vanligare bland dem än bland elever som sällan eller aldrig mobbades. För att skydda barn mot mobbning i skolan är det viktigt med hög vuxennärvaro och att de vuxna som finns i skolan har tid att vara tillsammans med barnen även utanför lektionstid, t.ex. på raster. För det barn som utsätts för en kränkning från andra elever är det viktigt att personalen i skolan reagerar när det händer och aldrig låter det passera. För att de vuxna i skolan ska orka vara närvarande och ingripa krävs att det finns tillräckligt med resurser i form av personal.

År 2006 införde Miljöpartiet tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet en ny lagstiftning som gör att kommuner har en skyldighet att agera när ett barn utsätts för mobbning i skolan. Underlåter man att agera har det utsatta barnet rätt att begära skadestånd från kommunen. Detta är ett sätt att tvinga skolorna att tidigt agera när det förekommer mobbning.

Det bör nu göras en uppföljning av den lagstiftningen.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad jag här anfört.

11. Kränkande behandling, punkt 7 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub340 och avslår motionerna 2010/11:So543 yrkande 22, 2010/11:Ub447 och 2010/11:Ub482 yrkandena 10 och 15.

Ställningstagande

Mobbning på olika platser och i olika situationer förekommer i arbetslivet, hemmet och kamratkretsen. Det finns en alltför stor grupp ungdomar som inte vill eller vågar gå till skolan för att där möta sina plågoandar. År 2009 fick Barn- och elevombudet in 603 anmälningar om kränkande behandling. Under det första halvåret 2010 inkom det minst 500 anmälningar om kränkande behandling. Denna utveckling måste vi ta på allvar.

Det finns olika sätt att stävja en utveckling mot ett råare klimat i skolmiljön. Ett sådant är att ha olika sorters antimobbningsprogram. Andra sätt är att flytta på mobbaren och inte den mobbade. I dag görs ett stort antal anmälningar, och krav på skadestånd ställs för det lidande som dessa utsatta ungdomar drabbats av. I ett sådant läge har också nivåerna på skadestånden en stor betydelse då de i sig inte bara är en ekonomisk kompensation utan i första hand har ett symboliskt värde i fråga om hur allvarligt omvärlden ser på det som man blivit utsatt för. Med höjda skadeståndsnivåer skulle pressen på skolledning och kommuner att vidta åtgärder mot mobbningen öka. Skadestånden till elever som kränks bör höjas väsentligt. Jag anser därför att regeringen under denna mandatperiod bör se över hur regelverket kan förstärkas för att uppnå detta.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad jag här anfört.

12. Skolans värdegrund, punkt 8 (MP)

av Jabar Amin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:K424 yrkandena 3 och 4 samt avslår motionerna 2010/11:Ub279, 2010/11:Ub344 yrkandena 4 och 5, 2010/11:Ub349 yrkandena 1 och 2 samt 2010/11:Ub352.

Ställningstagande

Det är viktigt att vi känner till och förstår våra rättigheter. Därför bör en målsättning för religionsundervisningen i svenska skolor vara att alla elever har kunskap om religions- och övertygelsefrihetens innebörd. En förutsättning för detta är att religions- och övertygelsefrihet ingår i läro- och kursplanerna för religionsundervisningen. Läromaterial bör tas fram och kunskap om ämnet bör ingå i utbildningen för religionslärare.

Samhällets förmåga att värna om de mänskliga rättigheterna är avhängig en bred allmän kunskap om vad rättigheterna innebär och förståelse för hur de bidrar till det goda samhället. Skolan bör spela en självklar roll i att sprida kunskap och skapa förståelse för de mänskliga rättigheterna, däribland religions- och övertygelsefriheten.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad jag här anför.

13. Avgifter, punkt 9 (S, V)

av Mikael Damberg (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Rossana Dinamarca (V) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub442.

Ställningstagande

Situationen för barn och ungdomar från fattiga hem håller radikalt på att försämrans i kommunerna. Många skolor har en policy att ta avgifter för utflykter och skolresor. Det förekommer att barn "sjukskriver" sig när det är dags för skolutflykt eller säger att det är jättetråkigt och "väljer" att stanna i skolan. När arbetslösheten och fattigdomen växer riskerar allt fler

barn att hamna i svåra och skambeläggande situationer. Har man det redan tungt hemma ekonomiskt kan det vara en omöjlighet att betala den här avgiften, och man har kanske inte heller orken och viljan att protestera. Kostnaden för att ha barn i skolan håller på att öka för de ekonomiskt utsatta familjerna i Sverige.

Alla barn ska få vara delaktiga i skolan och dess aktiviteter. Därför ska skollagen följas när det gäller otillåtna avgifter i form av betalning för utflykter och skolresor. Skolan ska vara en plats där alla kan känna sig delaktiga och inte vara en ekonomisk börda för redan tungt belastade familjer. Genom otillåtna avgifter i grundskolan skapas en över- och underklass bland dagens unga. Det kan vi aldrig acceptera. Ingen ska ställas utanför möjligheten att vara med. Speciallösningar som riktas till ”dem som inte har råd” ska bort.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad vi här anfört.

14. IT i skolan, punkt 10 (S)

av Mikael Damberg (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:Ub242, 2010/11:Ub248, 2010/11:Ub296 och 2010/11:Ub329 samt avslår motion 2010/11:Ub331.

Ställningstagande

Datoranvändning och Internet måste bli en lika naturlig del av skolan som det är i det övriga samhället. Både kunskap och pedagogik kan förbättras med hjälp av mer IT i skolan. Att skolan moderniseras och förbättras är en förutsättning för att Sverige ska kunna hävda sin position som kunskapsnation och är i förlängningen en förutsättning för hela vårt välfärd och vår välfärd.

För de med exempelvis läs- och skrivsvårigheter skulle digitala hjälpmedel vara till stor nytta. Det skulle underlätta deras fortsatta väg till vuxenlivet med vidareutbildning och arbete. Allt fler barn och ungdomar använder sig av datorer och den nya tekniken genom Youtube och Facebook m.m. Även om de flesta svenska barn och ungdomar är användare av den nya tekniken finns det undantag. Det är inte heller alla familjer som har råd med en dator till barnen. Ett annat problem är att lärarna inte kan eller får tillgång till de nätverk som eleverna har. Lärarna behöver

fortbildning och uppmuntran i att vara aktiva i de IT-miljöer som eleverna vistas i. Det finns en pedagogisk poäng med att lärarna visar hur IT kan användas inom olika områden och olika miljöer. Det måste finnas en långsiktig plan för hur IT ska integreras i lärarnas pedagogiska vardag.

Mot denna bakgrund är det angeläget att frågan om att införa en nationell IT-strategi för skolan ses över. En strategi måste först och främst innefatta tillgång till digitala hjälpmedel för alla elever och lärare men också kompetensutveckling för lärare.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad vi här anfört.

15. Skolbibliotek, punkt 11 (S, MP, V)

av Mikael Damberg (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Jabar Amin (MP), Rossana Dinamarca (V) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub232.

Ställningstagande

I 5 § bibliotekslagen (SFS 1996:1596) anges: ”Inom grundskolan och gymnasieskolan skall det finnas lämpligt fördelade skolbibliotek för att stimulera skolelevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material för utbildningen.”

Skolbibliotekens roll för att utjämna olika förutsättningar mellan barn med olika social och etnisk bakgrund är viktig. Barn som talar ett annat språk än svenska hemma eller barn med få böcker hemma kan genom skolbiblioteken komma i kontakt med böcker och grundlägga sina läs- och studievanor och sitt intresse för läsning för resten av livet.

Biblioteken har stor betydelse för kunskapsinhämtandet i skolan. Den internationella läsundersökningen Pirls 2006 framhåller brister hos de svenska skolbiblioteken som en viktig orsak till brister i svenska barns läskunnighet. Läsundersökningen visar dessutom att endast 6 % av de svenska eleverna går i en skola med en heltidsanställd bibliotekarie. I jämförelse med de andra nordiska länderna är det få svenska elever som går i skolor med skolbibliotek med mer än 500 böcker och 10 tidskrifter. Svenska elever går sällan till något annat bibliotek än klassens eget, och svenska barn lånar färre böcker på skolbiblioteket än barnen i grannländerna.

Skolbiblioteken har även stor betydelse för tillhandahållande av information och läsoplevelser via datorer, Internet och andra medier.

Staten har ett ansvar för att följa upp att alla elevers rätt att ha tillgång till skolbibliotek verkligen uppfylls. Det är därför av stor vikt att skollagen och bibliotekslagen fungerar väl gentemot varandra och att tillgången på bibliotek kontrolleras vid inspektioner av kommunala och fristående skolor. Regeringen bör vara tydlig i detta gentemot såväl Skolverket som Skolinspektionen och bevaka frågan vidare.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad vi här anfört.

16. Frågor om huvudmannaskap, punkt 12 (S)

av Mikael Damberg (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub482 yrkande 6 och avslår motion 2010/11:Ub224.

Ställningstagande

Vårt mål är en sammanhållen skola där barn och unga med olika bakgrund lär av varandra. Alla skolor oavsett huvudman ska vara öppna för alla elever och ska ha samma rättigheter och skyldigheter. Vi anser att det ska föras in ett nytt övergripande mål för skolan. Varje skola oavsett huvudman ska arbeta för en socialt och kulturellt blandad sammansättning av elever.

Det viktigaste är inte skolans driftsformer och huvudmannaskap – utan elevernas rätt till en skola med bra kvalitet. Elever och föräldrar ska ha rätt till allsidig och saklig information som ger en rättvis jämförelse mellan skolor.

Alla skolor ska verka under samma skollag, hålla samma höga kvalitet och följa samma nationella läroplan, kursplan och betygssystem. Möjligheten att kunna välja skola är värdefull, och de fristående skolorna har en plats i utbildningsutbudet. Alla barn och ungdomar ska ha tillgång till likvärdig utbildning med hög kvalitet.

Skolsystemet ska vila på tre bärande element; friskolor ska kunna startas och verka på samma villkor som kommunala skolor, föräldrar och elever ska ha rätt att välja mellan olika alternativ och politiken, nationellt eller kommunalt, måste kunna påverka så att resurser inte slösas bort på överetablering – de ska gå till bättre undervisning. Kommunernas roll vid etablering av fristående skolor behöver således stärkas.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder för lika villkor för kommunala och fristående skolor i enlighet med vad vi här anfört.

17. Etablering av fristående skolor, punkt 13 (S)

av Mikael Damberg (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:Ub404 och 2010/11:Ub482 yrkande 16 och avslår motionerna 2010/11:C311 yrkande 16, 2010/11:Ub270, 2010/11:Ub275 yrkande 2, 2010/11:Ub290 och 2010/11:Ub361.

Ställningstagande

Den svenska skolan syftar till att ge alla barn och ungdomar goda kunskaper utifrån en gemensam värdegrund med gemensamma mål. Den gemensamma skolan är därför viktig. Samtidigt är det värdefullt att barn och föräldrar har möjlighet att välja bland alternativa pedagogiska inriktningar. Friskolorna kan bidra med mångfald, vilket är positivt eftersom det ofta är en förutsättning för utveckling och pedagogisk förnyelse.

Mångfalden måste dock vara förenlig med ett nationellt och kommunalt ansvar för en sammanhållen och likvärdig skola, där kvaliteten kan garanteras och insynen kan säkerställas. Tyvärr har det som var tänkt som ett komplement till den kommunala skolan blivit en fri etablering. En fri etablering av friskolor gagnar inte eleverna, och den gagnar inte skattebetalarna. Det behövs därför tydligare regler som begränsar kommuners möjlighet att sälja ut kommunala skolor.

Oavsett vilken skola föräldrarna eller eleverna väljer finns kommunens ansvar för att alla elever i kommunen får en bra skolgång kvar i grunden. Kommunen kan inte frånhända sig detta ansvar; kommunerna har att se till varje elevs bästa och de behöver därför ges ett större inflytande över etableringen av friskolor än vad de har i dag. Det är Skolinspektionen som prövar och godkänner en friskola. I princip råder fri etablering av friskolor i Sverige, vilket inte var tanken från början. Vi vill införa ett obligatoriskt samråd mellan kommunen och huvudmannen när en fristående skola vill etablera sig. Samrådet ska vara djupgående, och det ska finnas nationella riktlinjer för formen och innehållet i ett samarbetsavtal. Om någon part i undantagsfall behöver anmäla en avvikande uppfattning ska den nationella nivån träda in som oberoende tredje part. Under tiden ska etableringen skjutas upp. I sådana undantagsfall ska kommunens samlade ansvar för alla

barns och ungdomars utbildning tillmätas en avgörande betydelse. Ett samarbetsavtal ska finnas innan skolan får starta. Utgångspunkten ska vara elevens rätt till en utbildning av hög kvalitet och det gemensamma ansvar som alla aktörer, offentliga som privata, har för detta. Av samrådet ska framgå vid vilken tidpunkt och var i kommunen en etablering är mest lämplig. För redan etablerade friskolor ska samma insyn, granskning och kvalitetskrav gälla som för alla andra skolor. Samarbetsavtal ska upprättas även med dem.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder för att ge kommunerna större möjligheter att påverka etableringen av friskolor i enlighet med vad vi här anfört.

18. Etablering av fristående skolor, punkt 13 (V)

av Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub275 yrkande 2 och avslår motionerna 2010/11:C311 yrkande 16, 2010/11:Ub270, 2010/11:Ub290, 2010/11:Ub361, 2010/11:Ub404 och 2010/11:Ub482 yrkande 16.

Ställningstagande

Den senaste trenden är att enskilda personer vill överta och privatisera verksamheten i kommunala skolor. Ofta är det anställda vid skolan som menar att de inte kan utveckla verksamheten i önskad riktning om skolan styrs av demokratiskt valda politiker. Företeelsen brukar kallas ”avknoppning”, men ett förskönat språkbruk kan inte dölja det faktum att det är fråga om utförsäljning av gemensamt styrda verksamheter och gemensam egendom. Konsekvenserna av denna utveckling är svåra att förutse, men redan nu kan stora problem anas.

Skolinspektionen har konstaterat att en förutsättning för att den ska bevilja en ”avknoppad” skola tillstånd är att överlåtelsen har skett enligt EUrätten. För Vänsterpartiet är det självklart att reglerna ska vara lika för alla. Skolinspektionen ska dra tillbaka redan beviljade tillstånd om det konstateras att gällande regler inte har följts vid försäljning av kommunala skolor till privata intressenter.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad jag här anfört.

19. Kommuners inflytande vid etablering av fristående skolor, punkt 14 (S, SD)

av Mikael Damberg (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Richard Jomshof (SD) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub482 yrkande 18.

Ställningstagande

Vårt mål är en sammanhållen skola där barn och unga med olika bakgrund lär av varandra. Alla skolor oavsett huvudman ska vara öppna för alla elever och ska ha samma rättigheter och skyldigheter. Vi anser att det ska föras in ett nytt övergripande mål för skolan. Varje skola oavsett huvudman ska arbeta för en socialt och kulturellt blandad sammansättning av elever.

Det viktigaste är inte skolans driftsformer och huvudmannaskap – utan elevernas rätt till en skola med bra kvalitet. Elever och föräldrar ska ha rätt till allsidig och saklig information som ger en rättvis jämförelse mellan skolor.

Alla skolor ska verka under samma skollag, hålla samma höga kvalitet och följa samma nationella läroplan, kursplan och betygssystem. Möjligheten att kunna välja skola är värdefull, och de fristående skolorna har en plats i utbildningsutbudet. Alla barn och ungdomar ska ha tillgång till likvärdig utbildning med hög kvalitet.

Skolsystemet ska vila på tre bärande element; friskolorna ska kunna startas och verka på samma villkor som kommunala skolor, föräldrar och elever ska ha rätt att välja mellan olika alternativ och politiken, nationellt eller kommunalt, måste kunna påverka så att resurser inte slösas bort på överetablering – de ska gå till bättre undervisning. Kommunernas roll vid etablering av fristående skolor behöver således stärkas.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad vi här anfört.

20. Anmälan om ägarbyte vid fristående skolor, punkt 15 (MP, SD)

av Jabar Amin (MP) och Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub266 yrkande 3.

Ställningstagande

Många fristående skolor ingår i dag i koncernbildningar av olika slag. Detta var en utveckling som inte kunde förutses när den s.k. friskolelagen skapades. Skolinspektionen ansvarar för kontrollen av verksamhetens kvalitet när det gäller såväl fristående som kommunala skolor. Denna kontroll gäller oavsett vem som är huvudman och ska garantera en likvärdig skola över hela landet oavsett huvudman.

Samtidigt är det viktigt att fristående skolors ägarförhållanden är klarlagda och att Skolinspektionen kan vidta åtgärder om myndigheten misstänker att något sker som kan tänkas minska kvaliteten i verksamheten. Därför föreslår vi att en bestämmelse införs om att byten av fristående skolors huvudmän, i form av t.ex. bolagsförsäljningar, koncernförsäljningar eller liknande, alltid ska anmälas till Skolinspektionen. Skolinspektionen kan därefter avgöra om myndigheten behöver få in mer information i ärendet.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad vi här anfört.

21. Vinstutdelning i fristående skolor, punkt 16 (S)

av Mikael Damberg (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:Ub229 och 2010/11:Ub482 yrkande 19 och avslår motionerna 2010/11:Ub266 yrkandena 1 och 2 samt 2010/11:Ub275 yrkande 1.

Ställningstagande

Alla barn har rätt till en bra skolgång. Att de får med sig tillräckliga kunskaper från skolan är grunden för att de ska klara sig senare i livet. Det är därför viktigt att alla skolor håller hög kvalitet.

I dag finns det ett stort antal privat ägda skolor i Sverige, s.k. friskolor, som finansieras med skattemedel. Det har visat sig att de företag som driver dessa skolor i flera kommuner har kunnat ta ut mycket stora vinster som delats ut till aktieägarna. De gemensamma resurser som kommer från skattepengar och som avsetts för offentligt finansierad verksamhet bör också gå till verksamheten. Det är inte rimligt att privata företag som driver skolor gör vinster genom att sänka kvaliteten i skolorna. För att säkerställa att alla skolor håller tillräckligt hög kvalitet behöver kvalitetskraven skärpas. Det ska medföra att det inte är möjligt att göra vinst genom att ge avkall på uppsatta kvalitetskrav. De förstärkta kvalitetskraven och skärpta etableringsvillkoren ska säkerställa att de gemensamma resurserna verkligen används för att ge alla barn en bra skola.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad vi här anfört.

22. Vinstutdelning i fristående skolor, punkt 16 (MP)

av Jabar Amin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub266 yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna 2010/11:Ub229, 2010/11:Ub275 yrkande 1 och 2010/11:Ub482 yrkande 19.

Ställningstagande

Miljöpartiet anser att det är nödvändigt att stärka kontrollen av kvaliteten i förhållande till vinstutdelningen. Miljöpartiet säger nej till förbud mot vinstutdelning men anser att om ett friskolebolag delar ut vinst ska detta anmälas till Skolinspektionen för kännedom. Skolinspektionen har ansvaret för att granska att fristående och kommunala skolor håller kvaliteten i sin verksamhet. Miljöpartiet anser även att vinstutdelning inte ska vara tillåten i de fall där det finns icke åtgärdade anmärkningar på verksamheten från Skolinspektionens sida. Först när anmärkningarna är åtgärdade ska en vinstutdelning kunna ske.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad jag här anfört.

23. Vinstutdelning i fristående skolor, punkt 16 (V)

av Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub275 yrkande 1 och avslår motionerna 2010/11:Ub229, 2010/11:Ub266 yrkandena 1 och 2 samt 2010/11:Ub482 yrkande 19.

Ställningstagande

Fristående skolor utan annat märkbart syfte än det ekonomiska vinstintresset hör, enligt min mening, inte hemma inom det svenska utbildningsväsendet. För Vänsterpartiet kommer rätten till kunskap alltid att vara överordnad rätten till vinst. Vinst är ett olämpligt styrmedel i en verksamhet som ska vara behovsstyrd. I de fall en skola får ett överskott bör detta återinvesteras i verksamheten och på det sättet komma eleverna till godo.

Därför är det också direkt olämpligt att tillåta driftsformer som är anpassade till affärsverksamhet på en kommersiell marknad och vars främsta syfte är att generera vinster till ägarna. En utredning bör tillsättas som ska lämna förslag på hur de offentliga bidragen till fristående skolor ska komma eleverna till godo och inte utbetalas som vinst till skolans ägare eller gå ut som koncernbidrag m.m. Bland annat bör det utredas vilka icke vinstdrivande driftsformer som är lämpliga för fristående skolor och om det behövs begränsningar av antalet skolor som en huvudman kan driva. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Det får ankomma på regeringen att tillsätta en utredning med uppdrag i enlighet med vad jag här anfört.

24. Valfrihet inom den kommunala skolan, punkt 18 (S, SD)

av Mikael Damberg (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Richard Jomshof (SD) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub482 yrkande 13 och avslår motionerna 2010/11:Ub268 och 2010/11:Ub309 yrkande 2.

Ställningstagande

I flera kommuner finns i dag s.k. självstyrande skolor. Det innebär att kommunala skolor får en ökad organisatorisk och administrativ frihet gentemot den kommunala förvaltningen. De självstyrande skolorna arbetar mycket målmedvetet med att involvera personal, elever och föräldrar i skolornas utvecklingsarbete samt att öka insynen från dessa. Vi vill att erfarenheterna och resultaten i dessa skolor noga ska dokumenteras och utvärderas, för att se hur de kan berika övriga kommunala skolor.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad vi här anfört.

25. Kunskapsmål, punkt 19 (S)

av Mikael Damberg (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub482 yrkandena 3 och 4 samt avslår motionerna 2010/11:Ub337 och 2010/11:Ub435.

Ställningstagande

Det finns ett behov av en långsiktig skolpolitik. Ett barn som går i skolan i tolv år kan få uppleva fyra olika regeringar med helt olika skolpolitik bara under sin skoltid. Det är inte rimligt. Lärare och elever måste få arbetsro och veta vad som gäller. Hittills har regeringen varit helt avvissande till en långsiktig skolpolitik i Sverige. Vi är beredda att komma överens om exempelvis betygssystemet så att det blir stabilt över tid.

Varje barn och ungdom ska nå skolans kunskapsmål och ska få utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar. Undervisningen måste därför bli mer individualiserad och bättre se till varje enskild elevs behov och förutsättningar. För elever som lär sig grunderna måste fokus ligga på att fortsatt locka till nytt lärande.

De individuella utvecklingsplanerna bör utvecklas till ett kontrakt mellan skolan, eleven och hemmet. Med den individuella utvärderingen som grund ska skolan skriftligen precisera vilka insatser som görs för att stödja elevens kunskapsutveckling, och eleven och hemmet ska tydliggöra vilka insatser de avser att göra för att ta sin del av det gemensamma ansvaret. Kontraktet är en del av dialogen mellan elev, hem och skola och ska inte betraktas som en offentligt upprättad handling. Nya nationellt kvalitetssäkrade prov och tester i läsning, matematik och engelska bör tas fram för de tidiga åldrarna. Detta kan bli ett hjälpmedel för skolor och lärare att priori-

tera resurser och sätta in insatser där de behövs mest och bäst. När de individuella utvecklingsplanerna utvecklas kan insatser prioriteras och preciseras för att möta och stödja varje elevs utveckling.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad vi här anfört.

26. Teckenspråk, punkt 22 (MP, V)

av Jabar Amin (MP) och Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub321 och avslår motionerna 2010/11:Ub237, 2010/11:Ub291, 2010/11:Ub305, 2010/11:Ub310 och 2010/11:Ub388.

Ställningstagande

Ett hörande barn som inte umgås dagligdags med den förälder som har en hörselskada kan oftast inte kommunicera med denne eftersom barnet inte har teckenspråk som sitt huvudspråk. I vissa fall kan man ansöka om särskilt stöd i form av teckenspråksstöd. Ett sådant stöd skulle innebära att kommunen beställer en teckenspråkig barnpedagog som kommer till förskolan eller skolan ett par timmar i veckan för att lära det hörande barnet teckenspråk. Kommunen har ingen laglig skyldighet att ge det här stödet.

Skälet till avslag handlar om skollagens konstruktion. För att modersmålsstöd eller modersmålsundervisning ska utgå förutsätts att minst en förälder har ett annat språk än svenska som modersmål och att de umgås dagligen. Men det finns en undantagsregel i skollagen och det är om barnen har föräldrar med ett nationellt minoritetsspråk som modersmål. Det undantaget innebär att barnet kan få modersmålsundervisning även om föräldrarnas modersmål inte är det dagliga umgängesspråket. Tyvärr ingår inte teckenspråk i undantaget i skollagen. Sverige har skrivit under FN-konventionen för funktionsnedsattas rättigheter. Trots detta är inte teckenspråk ett av de nationella minoritetsspråken.

Att vara hörande själv och ha en hörande förälder och en hörselskadad ställer stora krav på barnet. Om föräldrarna är skilda och barnet kanske är hos den hörselskadade föräldern varannan helg, kan det ställa till problem eftersom de inte förstår varandra.

Regeringen bör se över behovet av att barn med döva föräldrar ska få lära sig teckenspråk, även när barnet inte umgås dagligdags med den döva föräldern.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad vi här anfört.

27. Studie- och yrkesvägledning, punkt 25 (S, SD)

av Mikael Damberg (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Richard Jomshof (SD) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub482 yrkande 9 och avslår motionerna 2010/11:Ub251 och 2010/11:A402 yrkande 7.

Ställningstagande

Dagens ungdomar har stora förhoppningar om sitt framtida yrkesliv. De drömmer om att få utvecklande och intressanta jobb där de får möjligheter till självförverkligande samtidigt som de bidrar till helheten. Vi vill ge alla unga de bästa förutsättningarna för att erövra livet efter skolan. Tyvärr krockar ibland drömmen om yrkeslivet med verklighetens arbetsliv. Många ungdomar har svårt att bilda sig en uppfattning om vilka utbildnings- och yrkesval som leder fram till deras mål. Matchningen mellan de ungas önskemål och arbetsmarknadens behov måste förbättras. Regeringens politik som innebär att elevernas allt tidigare val påverkar deras framtida utbildningsmöjligheter ställer krav på en ötkad och förbättrad studie- och yrkesvägledning.

Studie- och yrkesvägledningen behöver tydliga nationella riktlinjer som definierar verksamheten och hur den ska bedrivas. Varje kommun ska ha en plan för studie- och yrkesvägledningsverksamheten. Det behövs professionella nätverk för erfarenhetsutbyte och gemensamma initiativ.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad vi här anfört.

28. Studie- och yrkesvägledning, punkt 25 (MP)

av Jabar Amin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:A402 yrkande 7 och avslår motionerna 2010/11:Ub251 och 2010/11:Ub482 yrkande 9.

Ställningstagande

Skolan har ett ansvar för att tillhandahålla pedagogik som stimulerar både flickor och pojkar att göra icke traditionella utbildningsval. Skolan skulle alltså dra nytta av att jämställdhetsintegrera den metodik och pedagogik som används.

Studie- och yrkesvägledarna har här en oerhört viktig roll. Med deras stöd kan många ungdomar våga välja utanför de traditionella yrkesvalen. Det har också gjorts stora särskilda satsningar för att väcka flickors intresse för manligt dominerade branscher, exempelvis på teknikområdet.

Miljöpartiet anser att det måste läggas minst lika mycket resurser på särskilda satsningar för att få pojkar intresserade av yrkesområden inom vård och omsorg.

Studie- och yrkesvägledarnas roll måste därför uppgraderas och ges större utrymme för att stödja ungdomars utbildningsval i syfte att bryta den könssegregerade arbetsmarknaden.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad jag här anför.

29. Kompetensutveckling av lärare m.fl., punkt 26 (V)

av Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:Ju401 yrkande 14 och 2010/11:Kr335 yrkande 5 och avslår motionerna 2010/11:C371 yrkande 7, 2010/11:Ub241, 2010/11:Ub298, 2010/11:Ub302, 2010/11:Ub341, 2010/11:Ub344 yrkande 2, 2010/11:Ub357 yrkande 2, 2010/11:Ub438 yrkande 1 och 2010/11:Ub451.

Ställningstagande

Rapporten *En utmaning för heteronormen* från projektet Under ytan visar att endast 2 % av lärarna fått kompetensutveckling i frågor om sexuell läggning och homofobi. 8 % av lärarna anser att deras utbildning har förberett dem för att hantera frågor om sexuell läggning och homofobi. Rapporten visar även att en fjärdedel av lärarna aldrig tar upp frågan om sexuell läggning i en undervisningssituation. Samtidigt svarar hälften av lärarna i enkätundersökningen att det förekommer en kränkande jargong på grund av sexuell läggning bland eleverna. Slutsatsen blir att det finns ett stort behov av kunskap och kompetensutveckling kring sexuell läggning, homofobi och heteronormativitet bland lärare. Brottsförebyggande rådet visar i en rapport (2007:17) att drygt 50 % av alla brott med homofobiskt motiv begås av personer som är yngre än 20 år, varav flertalet är unga män. Att

skolan generellt brister i att hantera frågor om homosexualitet, bisexualitet och könsidentitet torde alltså vara en av förklaringarna till att unga människor utsätter hbt-personer för våld och andra kränkningar. För att det ska vara möjligt för lärare och annan personal inom utbildningsväsendet att främja likabehandling och motverka diskriminering måste de ha kunskap om frågor som rör homosexuella, bisexuella och transpersoner (s.k. hbt-kompetens).

Regeringen bör därför ge Skolverket och Högskoleverket i uppdrag att ta fram en plan för hur alla anställda inom utbildningsväsendet ska få hbt-kompetens.

Jag vill även behandla frågan om fysisk aktivitet i skolan. Vänsterpartiet har i många olika sammanhang tagit upp frågan, bl.a. genom att begära att skolan ska samarbeta med idrottsrörelsen. Det är nu inskrivet i läroplanen att skolan ska "sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen". Ändå kan vi se att det ofta saknas kompetens hos skolans personal för att leva upp till vad läroplanen kräver. Skolpersonalen bör ges kompetensutveckling i hur man kan integrera fysisk aktivitet i skoldagens samlade aktiviteter. Det bör också vara en del i lärarutbildningen.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad jag här anför.

30. Elevhälsan, punkt 27 (S)

av Mikael Damberg (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub482 yrkande 17 och avslår motionerna 2010/11:So543 yrkande 17, 2010/11:So573 yrkande 25, 2010/11:Ub335, 2010/11:Ub377, 2010/11:Ub401, 2010/11:Ub417 och 2010/11:Ub429.

Ställningstagande

Vi vill rikta särskilda insatser till de barn som har extra stora behov. Många barn med psykiska problem behöver hjälp och stöd i ett tidigt skede. Då behövs en välfungerande elevhälsa. Elever som under sin uppväxt anammar en hälsofrämjande livsstil behåller ofta den som vuxna. En god hälsa är också en förutsättning för lärande.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad vi här anför.

31. Elevhälsan, punkt 27 (MP)

av Jabar Amin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:So543 yrkande 17 och avslår motionerna 2010/11:So573 yrkande 25, 2010/11:Ub335, 2010/11:Ub377, 2010/11:Ub401, 2010/11:Ub417, 2010/11:Ub429 och 2010/11:Ub482 yrkande 17.

Ställningstagande

Psykiska problem kan kosta barn och ungdomar livet. Psykosociala faktorer är inblandade i de flesta dödsfall som drabbar tonåringar. Själv mord är den vanligaste dödsorsaken bland pojkar och unga män i åldern 15–29 år, vanligare än trafikolyckor.

Bland flickor och unga kvinnor i motsvarande åldrar är det något mindre vanligt, men även för dem utgör själv mord en av de vanligaste dödsorsakerna. Barns och ungdomars psykiska problem måste ses i ett folkhälsoperspektiv.

Den psykiska ohälsan bland barn och unga blir alltmer synlig, och vissa undersökningar tyder på att den har ökat de senaste åren. Det kan handla om magont, huvudvärk eller sömnsvårigheter. Trots att ungdomar objektivt sett har ett gott hälsotillstånd, har de en relativt hög vårdkonsumtion. Flera barn och unga söker i dag elevhälsans och elevvårdens hjälp för problem som bottnar i psykosociala faktorer. I Socialstyrelsens rapport från 2009 *Skolans metoder för att förebygga psykisk ohälsa hos barn – En nationell inventering i grundskolor och gymnasieskolor* drogs slutsatserna att ”skolans uppdrag och roll behöver förtydligas i förhållande till arbetet med att förebygga psykisk ohälsa hos barn och unga”. Socialstyrelsen skriver vidare: ”Det behövs fortsatta studier av de program och strukturerade arbetsätt som skolan använder för att tidigt upptäcka tecken på ohälsa bland elever och om de program och arbetsätt som används för att ge elever med tecken på psykisk ohälsa stöd. Dessutom behövs fördjupade analyser av vad andra program och arbetsätt, som används i t.ex. arbetet mot mobbing, kan betyda för möjligheterna att förebygga psykisk ohälsa hos barn.” Den sista slutsatsen i rapporten är att skolan behöver bättre tillgång till kunskaper om barns psykiska hälsa och om hur de kan arbeta med att upptäcka tidiga tecken på psykisk ohälsa och själva eller i samverkan med andra ge elever med tecken på psykisk ohälsa rätt stöd.

Kunskapen om och kompetensen kring unga människors självmord behöver öka bland såväl elevhälsopersonalen som övrig skolpersonal för att på ett tidigt stadium kunna fånga upp unga med psykisk ohälsa och suicida tendenser.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad jag här anför.

32. Elevhälsan, punkt 27 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub417 och avslår motionerna 2010/11:So543 yrkande 17, 2010/11:So573 yrkande 25, 2010/11:Ub335, 2010/11:Ub377, 2010/11:Ub401, 2010/11:Ub429 och 2010/11:Ub482 yrkande 17.

Ställningstagande

Skolhälsovården måste bedrivas genom samverkan mellan olika aktörer kring barnen. Det finns många kommuner där denna samverkan fungerar bra, men Socialstyrelsen har också redovisat kommuner där denna samverkan kan bli bättre. Likaså har Socialstyrelsen i ett antal utvärderingar konstaterat att skolhälsovården varierar mycket mellan olika skolor och likaså mellan olika kommuner. När vi nu ser en ökning av psykisk ohälsa bland unga, och dessutom problem med övervikt hos allt fler, är det viktigt att skolhälsovården bedrivs på det mest optimala sättet för att nå bästa resultat. Regeringen bör därför ta initiativ till en utvärdering av skolhälsovården för att säkerställa att variationer inom skolhälsovården inte leder till ökad ohälsa bland unga.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad jag här anför.

33. Kost och motion, punkt 29 (S)

av Mikael Damberg (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub482 yrkande 12 och avslår motionerna 2010/11:Ub294, 2010/11:Ub420, 2010/11:Ub427, 2010/11:Ub448 och 2010/11:Ub466.

Ställningstagande

Skolan ska vara en hälsofrämjande miljö. Elever som under sin uppväxt anammar en hälsofrämjande livsstil behåller ofta den som vuxna. En god hälsa är också en förutsättning för lärande. Därför bör alla elever röra på sig varje dag och alla elever ska ha rätt till skolmat av hög kvalitet. Vi anser att ett skolkökslyft behöver genomföras.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad vi här anfört.

34. Elevinflytande, punkt 32 (S)

av Mikael Damberg (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub482 yrkande 14 och avslår motionerna 2010/11:Ub285 yrkande 2 och 2010/11:Ub402.

Ställningstagande

Ska skolan lyckas anpassa undervisningen till varje enskild elevs unika behov krävs ett ökat elevinflytande i vardagen och en dialog i klassrummet. Elever som är delaktiga och får ta ansvar skapar också en tryggare skola och en bra studiemiljö. Vi vill att både elever, skolor och lärare ska få hjälp och stöd i arbetet med medbestämmande och elevinflytande. Kommunerna måste därför, antingen själva, i samverkan eller genom de elevfackliga organisationerna, erbjuda elevråd och aktiva elever det stöd de behöver för att kunna ta ansvar. Skolverket bör också bygga upp ett kompetenscentrum för elevinflytandefrågor som ska kunna hjälpa skolor och kommuner och även underlätta erfarenhetsutbyte mellan olika delar av landet. Vi vill att elevernas rätt till inflytande ska öka i takt med stigande ålder och mognadsgrad. På gymnasienivå vill vi öppna upp för lokala styrelser med elevmajoritet. De lokala styrelserna ska kunna fatta beslut i frågor som rör exempelvis arbetsmiljö och temadagar men inte i enskilda elev- eller personalärenden.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad vi här anfört.

35. Elevinflytande, punkt 32 (MP, V)

av Jabar Amin (MP) och Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub285 yrkande 2 och avslår motionerna 2010/11:Ub402 och 2010/11:Ub482 yrkande 14.

Ställningstagande

Mer makt och inflytande för eleverna i skolan är ett verktyg för att skapa en bra studie- och arbetsmiljö. Skolan ska därför främja demokratiska arbetssätt där elever, personal och föräldrar är delaktiga och har inflytande över såväl formella beslut som den vardagliga verksamheten. Att kunna påverka sin situation är en betydande faktor för hälsa och inlärning. Elevinflytandet handlar inte bara om sociala frågor utan har även anknytning till undervisningens organisering, såsom diskussioner om förbättrad samordning av provperioder och en jämn arbetsbelastning för eleverna under läsåret, innehåll i temaveckor och inte minst trygghetsarbete och ordningsregler.

Arbetsmiljöfrågor, värdegrunder och eventuella regler för samvaron på skolan ska diskuteras aktivt. Företrädare för elever ska inte bara vara delaktiga i framtagandet av sådana regler utan även i besluten om desamma.

Såväl elevrepresentanter som elevskyddsombud ska ha rätt till utbildning samt kompensatoriskt stöd för den undervisning de gått miste om under sin utbildning. Skolan ska också vara skyldig att tillhandahålla de lokaler och den utrustning som behövs för att elever och elevrepresentanter ska kunna hålla de möten och andra sammankomster som krävs för att utöva det inflytande man har rätt till.

Vi menar att det ska vara möjligt att inrätta lokala styrelser för gymnasieskolor där elevrepresentanterna är i majoritet. Där detta tillämpats på försök har det fallit väl ut och det saknas skäl för staten att förbjuda detta mot huvudmannens uttryckliga vilja.

Ökat inflytande handlar inte bara om en rättighet att få påverka sitt dagliga arbete utan i lika hög grad om en skyldighet att ta ansvar för sitt eget lärande. Elevernas rätt till reellt inflytande över sin utbildning och arbetsmiljö bör förtydligas i skollagen i enlighet med vad som anförs ovan. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad vi här anfört.

36. Särskilda ämnen, punkt 33 (MP)

av Jabar Amin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:Ub267, 2010/11:Ub488 och 2010/11:N421 yrkande 9 och avslår motionerna 2010/11:Ju401 yrkande 15, 2010/11:Ub202, 2010/11:Ub217, 2010/11:Ub221, 2010/11:Ub225, 2010/11:Ub228, 2010/11:Ub240, 2010/11:Ub247, 2010/11:Ub261, 2010/11:Ub265, 2010/11:Ub271, 2010/11:Ub277 yrkande 1, 2010/11:Ub295, 2010/11:Ub297, 2010/11:Ub299, 2010/11:Ub311 yrkande 1, 2010/11:Ub314, 2010/11:Ub357 yrkande 5, 2010/11:Ub373, 2010/11:Ub407, 2010/11:Ub437, 2010/11:Ub440, 2010/11:Ub444 och 2010/11:Ub453.

Ställningstagande

Kunskapen om den sociala ekonomin och socialt företagande är begränsad i Sverige. Det betyder inte att människor i allmänhet är okunniga om idrotts- eller kulturföreningens betydelse för barn, ungdomar, släktingar och vänner. Många förstår också att det finns viktiga sociala värden inom dessa verksamheter. Men när det gäller den samhällsekonomiska betydelsen är det sämre. Av det som anförs måste slutsatsen dras att det även gäller att satsa på utbildning. Jag anser således att frågan om den sociala ekonomins betydelse måste förankras inom utbildningsväsendets olika delar för att skapa förankring, kunskap och långsiktig hållbarhet.

Jag anser också att begreppet idrott måste breddas. Det handlar mer om att man rör på sig. Det behöver inte ske i en gymnastiksal utan kan ske minst lika bra på andra ställen. En lång promenad i skogen ger både rörelse och naturupplevelser och då slipper man också momentet med tävlan och jämförelse, som oftast sker under en traditionell idrottslektion. Detta bör man komma bort från, det viktiga är den fysiska aktiviteten.

Det är samtidigt viktigt att vara uppmärksam på att vi alla har olika förutsättningar att klara av fysisk aktivitet. Skolan måste vara mycket uppmärksam på att aktiviteterna är av hög kvalitet och att alla elever kan omfattas. Annars finns risken att några upplever aktiviteterna som avskräckande i stället för inbjudande och roliga.

Varje skola bör ges goda förslag på att förbättra förutsättningarna för ökad fysisk aktivitet i skolan. Det måste skapas tid och plats i skolan för alla elever att varje dag kunna ha ett pass med rörelse.

Praktisk arbetslivsorientering (prao) är ett bra sätt för skolungdomar att få insyn i och kunskap om arbetslivet. Forskningsrapporter visar att prao fyller många funktioner. Bland annat underlättar praktiken elevers studie-

och yrkesval, tillför ämnesundervisningen nya perspektiv, ger stöd till inläringen och ökar elevers kunskap om arbetslivet och dess krav och möjligheter.

Dagens verklighet är den att det för många skolungdomar är mycket svårt, ibland näst intill omöjligt, att få en praoplats. På grund av detta har det framförts kritik mot att den pedagogiska planeringen är bristfällig. Det är alltför ofta upp till föräldrar och elever om det över huvud taget ska bli en plats. Det blir ofta mer en förvaringsplats än en plats för meningsfull praktik.

Kommuner som slutat med prao för elever i grundskolan hänvisar till att det är svårt att få fram praoplats. Allt tyder på att det främst har sin orsak i att skolan inte prioriterar praoverksamheten snarare än bristande intresse från arbetsgivare. Kopplingen mellan skolan och arbetslivet är viktig och nödvändig för en hållbar arbetsmarknad. Därför bör skolan i samarbete med arbetsgivarnas organisationer utveckla, inte avveckla, den praktiska arbetslivsorienteringen. Tillväxten börjar i skolan. Samarbetet mellan skola och arbetsliv är mycket viktigt och behöver utvecklas.

Mot bakgrund av det som anförs föreslås att regeringen återkommer med förslag om hur praktisk arbetslivsorientering kan säkerställas och utvecklas som en levande del i elevers utbildning och förberedelse för arbetslivet och/eller högre utbildning.

37. Särskilda ämnen, punkt 33 (V)

av Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:Ju401 yrkande 15 och 2010/11:Ub277 yrkande 1 och avslår motionerna 2010/11:Ub202, 2010/11:Ub217, 2010/11:Ub221, 2010/11:Ub225, 2010/11:Ub228, 2010/11:Ub240, 2010/11:Ub247, 2010/11:Ub261, 2010/11:Ub265, 2010/11:Ub267, 2010/11:Ub271, 2010/11:Ub295, 2010/11:Ub297, 2010/11:Ub299, 2010/11:Ub311 yrkande 1, 2010/11:Ub314, 2010/11:Ub357 yrkande 5, 2010/11:Ub373, 2010/11:Ub407, 2010/11:Ub437, 2010/11:Ub440, 2010/11:Ub444, 2010/11:Ub453, 2010/11:Ub488 och 2010/11:N421 yrkande 9.

Ställningstagande

Skolverket fick 2005 ett regeringsuppdrag att genomföra en översyn av grund- och gymnasieskolans kursplaner med avseende på sex och samlevnad. Under 2006 redovisade Skolverket uppdraget och gav förslag till nya och förtydligade mål i kursplanerna för biologi, idrott och hälsa m.fl. ämnen. Skolverket vill baka in sex- och samlevnadsundervisningen i flera

av gymnasieskolans kärnämnen (dnr 61-2004:2637). Frågor om jämställdhet, homo- och bisexuella personer, transpersoner och kränkande behandling ska särskilt lyftas fram i undervisningen. Detsamma gäller undervisningen i grundskolan (dnr 61-2005:1773). Syftet med förslagen är att höja sex- och samlevnadsundervisningens status samt att förbättra kvaliteten på undervisningen. Regeringen har dock lämnat förslaget utan åtgärd. Vi anser att regeringen bör genomföra de av Skolverket föreslagna ändringarna i fråga om sex och samlevnad i grund- och gymnasieskolans kursplaner.

Det är viktigt att unga människor erbjuds öppna valmöjligheter där de vuxna inte oreflekterat förutsätter att alla elever är, eller är på väg att bli, heterosexuella. En lärare med kunskaper om homosexualitet, bisexualitet och transpersoner samt en öppen och respektfull attityd till att det bland elever finns både homo-, bi- och heterosexuella ungdomar kan då fungera som ett stort stöd. Därför bör hbt-perspektivet integreras i en rad olika ämnen, t.ex. social- och samhällskunskap, psykologi, historia, svenska samt religion och livsåskådningsfrågor. Att bara diskutera homosexualitet på biologielektionerna eller under sex- och samlevnadsundervisningen förstärker fördomarna om att homosexualitet enbart handlar om sex. Vänsterpartiet vill att hbt-frågor ska behandlas som ett självklart inslag i undervisningen. Frågorna bör kopplas till grundläggande värderingar om alla människors lika värde och rättigheter. Regeringen bör ge Myndigheten för skolutveckling i uppdrag att återkomma med förslag på hur frågor om sexuell läggning och könsidentitet ska beröras på ett integrerat sätt i undervisningen i grundskolan och gymnasieskolan.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad jag här anför.

38. Kultur- och musikskolan, punkt 34 (S, MP, V)

av Mikael Damberg (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Jabar Amin (MP), Rossana Dinamarca (V) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 34 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:Kr331 yrkande 6, 2010/11:Kr338 yrkande 7 och 2010/11:Ub323.

Ställningstagande

Barns och ungas tillgång till och möjligheter att utöva kultur är centralt för ett levande kulturliv och en framtidsinriktad kulturpolitik. För att stärka fler barns och ungas möjligheter att ta del av kultur bör man satsa brett på barnkulturen. En viktig aktör i sammanhanget är landets kultur-

och musikskolor. Många barn och ungdomar har genom dessa blivit aktiva kulturutövare. Möjligheterna för en del barn och ungdomar att ta del av kultur- och musikskolornas verksamhetsutbud försvåras på grund av höga avgifter. Avgifterna behöver därför sänkas. Vi föreslår därför att regeringen utreder möjligheterna att införa en maxtaxa.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad vi här anför.

39. Fritidshem, punkt 37 (MP)

av Jabar Amin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 37 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:So543 yrkande 21 och avslår motionerna 2010/11:Ub250 och 2010/11:Ub285 yrkande 3.

Ställningstagande

Cirka hälften av alla sex–tolvåringar och 80 % av sex–nioåringarna var 2009 inskrivna på fritidshem medan det för tio år sedan var 39 respektive 62 %. Skolverkets siffror visar att gruppstorlekarna i fritidshemmen fortsätter att öka. År 2009 fanns det 37 barn per avdelning; tio år tidigare fanns det 29 barn per avdelning. Dessutom minskar personaltätheten.

Skolverket påpekar att det finns stora kvalitetsskillnader mellan fritidshemmen, både mellan och inom kommunerna. Miljöpartiet värnar om att alla barn, oavsett var de bor, ska ha rätt till fritidshem med bra och fungerande verksamhet. Det är en viktig del av deras fritid.

Barn vars föräldrar är arbetslösa har i dag inte rätt till plats på fritidshem. När maxtaxereformen infördes 2001 fick förskolebarn rätt till förskola eller familjedaghem om en förälder är arbetslös, men motsvarande infördes inte för skolbarn. Miljöpartiet vill att alla barn i åldern sex–tolv år ska behandlas lika och ha rätt till skolbarnsomsorg, oberoende av vad föräldern gör. Barn ska inte gå miste om en viktig verksamhet och sitt sociala sammanhang för att föräldrarna blir utan arbete.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med en utredning och förslag till åtgärder angående vad som anförts ovan om situationen på fritidshemmen.

40. Fritidshem, punkt 37 (V)

av Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 37 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ub285 yrkande 3 och avslår motionerna 2010/11:So543 yrkande 21 och 2010/11:Ub250.

Ställningstagande

Det dagliga ansvaret för barns hälsa och säkerhet i skolan vilar på de anställda. För att de ska kunna ta det ansvaret måste det finnas fler anställda. Det är en av anledningarna till att Vänsterpartiet vill höja personaltäteten i både förskolan och skolan. Mest akut är situationen på fritidshemmen. Sedan Jan Björklund tillträdde som utbildningsminister har den genomsnittliga gruppstorleken ökat med sex barn (från 30,6 till 36,7). Det motsvarar en nedskärning med 20 %. Någon meningsfull verksamhet går inte att genomföra utan det handlar om förvaring när varje anställd ska ha ständig koll på fler än 20 barn. I bästa fall kan personalen hålla tillräcklig uppsikt så att barnen inte råkar ut för skador. Givetvis kommer barnens hälsa att påverkas negativt på längre sikt. Vänsterpartiet har tidigare föreslagit att det ska införas ett maxtak för gruppstorlekar på 20 elever och 2 pedagoger. Det bör tillsättas en utredning som får till uppgift att lämna förslag på hur det ska kunna genomföras i praktiken. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad jag här anför.

Särskilda yttranden

Skolplikt, punkt 4 (S)

Mikael Damberg (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Adnan Dibrani (S) anför:

Sett ur ett internationellt perspektiv har svensk skola förhållandevis få lektioner. Grundskolan garanterar totalt 6 665 lärarledda timmar, eller 720 timmar per år. Jämförs den siffran med övriga EU visar det sig att elever i Sverige får ungefär 180 färre undervisningstimmar än elever i andra europeiska länder.

Att undervisningstimmarna är färre i Sverige är problematiskt på flera sätt. Om Sverige ska behålla och stärka sin position som en kunskapsnation måste skolan följa med i utvecklingen. Dessutom har vi under en lång rad år sett att måluppfyllelsen minskar och att Sverige halkar efter andra länder.

En tioårig grundskola skulle på många sätt vara ett steg i rätt riktning. Genom mer undervisningstid kan måluppfyllelsen i grundskolan öka, och därigenom får fler elever möjlighet att nå kunskapsmålen.

Det enklaste – och kanske naturligaste – sättet att göra grundskolan tioårig handlar om att förskoleklassen blir obligatorisk. Förskoleklassen skapades för tolv år sedan för att möjliggöra en mjuk övergång mellan förskola och skola. Här möts förskolans pedagogiska former av lek, lärande och omsorg och grundskolans tydligare kunskapsmål. I dag går 98 % av alla sexåringar i antingen förskoleklass eller grundskola – den har blivit ett naturligt steg in i skolan.

Det bör även i framtiden finnas skillnader mellan grundskolans nuvarande första årskurs och förskoleklassen, där lärandet integreras med lek och social utveckling. För att stärka alla barns förutsättningar att nå grundskolans kunskapsmål, inte minst när det gäller att läsa, skriva och räkna, och för att ge alla barn så jämlika förutsättningar som möjligt, är det emellertid befogat att göra förskoleklassen obligatorisk. Förskoleklassen har blivit en självklar del av skolväsendet, och det saknas i dag bärande argument för att den ska förbli en egen skolform. Obligatorisk förskoleklass i kombination med en ökad flexibilitet vid skolstarten skulle markera att alla barn i Sverige har rätt till en kvalitativ och genomtänkt pedagogik. Förslaget skulle innebära att skolplikten tidigareläggs med ett år och gäller från det år barnet fyller sex år.

Vi bedömer att det finns en bred acceptans både bland medborgarna och i riksdagen för idén om den tioåriga grundskolan, givet att den införs på ett väl förberett sätt, med en realistisk tidsplan och med respekt för de åtaganden som detta förslag på olika sätt innebär för staten, kommunerna och rektorer och anställda i förskoleklass och grundskola.

Tioårig grundskola skulle innebära längre undervisningstid och högre måluppfyllelse genom bättre förutsättningar för barn som inte kan förvänta sig hjälp hemifrån.

Den reform vi här beskriver kräver dock en mer genomgripande genomlysning av de organisatoriska och ekonomiska effekterna samt av hur lagstiftningen bäst kan utformas.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:K424 av Mehmet Kaplan (MP):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skolor bör spela en självklar roll i att sprida kunskap och skapa förståelse för de mänskliga rättigheterna, däribland religions- och övertygelsefrihet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kunskap om religions- och övertygelsefrihetens innebörd bör ingå i läroplanen och kursplaner för religionsundervisning i svenska skolor samt att lärare bör ha tillgång till läromaterial som berör ämnet.

2010/11:Ju401 av Marianne Berg m.fl. (V):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppdra åt Skolverket och Högscoleverket att ta fram en plan för hur alla anställda inom utbildningsväsendet ska få hbt-kompetens.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Myndigheten för skolutveckling i uppdrag att återkomma med förslag på hur frågor om sexuell läggning och könsidentitet ska beröras på ett integrerat sätt i undervisningen i grundskolan och gymnasieskolan.

2010/11:C311 av Irene Oskarsson (KD):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillämpningen av de dispensmöjligheter som finns när det gäller att starta en friskola med lägre elevantal i glesbygdsområden bör vara generösa så länge som bibehållen kvalitet kan garanteras.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kommunerna bör ges ökade möjligheter att skapa flexibla lösningar för att uppfylla skolplikten.

2010/11:C371 av Amineh Kakabaveh m.fl. (V):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Skolverket och Högscoleverket i uppdrag att göra en översyn av utbildning i mediekritisk kompetens.

2010/11:So543 av Maria Wetterstrand m.fl. (MP):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för att kompetensen kring självmord ökar bland landets elevhälsopersonal och annan skolpersonal.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att göra en nationell översyn av tillgängligheten till och kvaliteten på elevhälsan.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning av situationen på fritidshemmen.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en uppföljning av lagstiftningen som reglerar kommunernas skyldighet att agera när ett barn utsätts för mobbning i skolan.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en uppföljning av skolans likabehandlingsplaner.

2010/11:So573 av Eva Olofsson m.fl. (V):

25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Socialstyrelsens riktlinjer för skolhälsovården ska gälla för alla skolor.

2010/11:Kr331 av Bengt Berg m.fl. (V):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda införande av en maxtaxa inom kultur- och musikskolan.

2010/11:Kr335 av Torbjörn Björlund m.fl. (V):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skolpersonalen bör ges kompetensutveckling i hur man kan integrera fysisk aktivitet i skoldagens samlade aktiviteter.

2010/11:Kr338 av Tina Ehn m.fl. (MP):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att se över möjligheterna att införa en maxtaxa.

2010/11:Ub202 av Johan Linander (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skånska skolor borde undervisa i danska språket.

2010/11:Ub215 av Ann-Christin Ahlberg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka barns och elevers nyfikenhet på naturvetenskap och teknik genom besök på vetenskapscentrum eller liknande institutioner.

2010/11:Ub217 av Ann-Christin Ahlberg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genomföra en översyn av sexualundervisningen i skolan.

2010/11:Ub221 av Ann-Kristine Johansson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hemkunskapsämnet bör uppvärderas och hemkunskapslära- rarnas roll utvecklas och stärkas.

2010/11:Ub223 av Phia Andersson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om funktionshindrades rätt till utbildning och stöd att klara en utbildning.

2010/11:Ub224 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunernas insyn i friskolorna.

2010/11:Ub225 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om arbetsrättsliga frågor hos skolelever.

2010/11:Ub226 av Phia Andersson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behoven i grundskolan.

2010/11:Ub228 av Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hållbar konsumtion för barn och unga.

2010/11:Ub229 av Christina Oskarsson och Jörgen Hellman (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kontroll av fristående skolor.

2010/11:Ub232 av Hans Olsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av skolbibliotek.

2010/11:Ub236 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att rätten till undervisning i och på punktskrift för barn, elever och vuxna samt rätten till nödvändig undervisning i orientering i skolan och till och från skolan bör föras in i skollagen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda vilken myndighet som ska ansvara för undervisning i punktskrift.

2010/11:Ub237 av Eva Flyborg (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hörselskadade och döva elever.

2010/11:Ub239 av Annelie Enochson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i skollagen återgå till att ge möjlighet att fullgöra skolplikten ”på annat sätt”, t.ex. genom hemundervisning.

2010/11:Ub240 av Roger Haddad (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att engelska bör införas som obligatoriskt ämne från årskurs 1.

2010/11:Ub241 av Oskar Öholm och Lars Hjalmered (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stärkt IT-kompetens för lärare.

2010/11:Ub242 av Oskar Öholm (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om modern teknik i skolan.

2010/11:Ub243 av Oskar Öholm (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tioårig grundskola.

2010/11:Ub244 av Hans Olsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insyn i och kontroll av skolor.

2010/11:Ub245 av Olle Thorell (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att inrätta ett skolpolitiskt råd.

2010/11:Ub247 av Arhe Hamednaca (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att skolan bättre tar sitt ansvar för att beskriva kolonialismen och dess verkningar.

2010/11:Ub248 av Monica Green (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en ny IT-strategi för skolan.

2010/11:Ub250 av Emma Henriksson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skyndsamt se över kvaliteten inom fritidsverksamheten.

2010/11:Ub251 av Emma Henriksson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en miniminivå för studie- och yrkesvägledning bör införas.

2010/11:Ub261 av Lena Asplund och Bengt-Anders Johansson (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fler idrottstimmar i skolan.

2010/11:Ub264 av Christer Engelhardt (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om anonyma provskrivningar.

2010/11:Ub265 av Ann-Britt Åsebol (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av ökad schemalagd idrott i skolan.

2010/11:Ub266 av Jabar Amin m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda införande av en plikt att anmäla vinstutdelning i friskoleföretag till Skolinspektionen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett förbud mot vinstutdelning i friskoleföretag i de fall där det finns icke åtgärdade anmärkningar hos Skolinspektionen mot verksamheten.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en plikt att anmäla ägarbyte till Skolinspektionen vid överlåtelse av företag eller koncernbildningar som inbegriper friskolor.

2010/11:Ub267 av Esabelle Dingizian (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla den praktiska arbetslivsorienteringen.

2010/11:Ub268 av Oskar Öholm (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om timplaner i skolan.

2010/11:Ub270 av Mats Gerdau (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att förnya reglerna för att starta fristående skola.

2010/11:Ub271 av Hans Wallmark (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att det i kärnämnet historia finns aktuellt och relevant material om Skånelands respektive Lapplands historia.

2010/11:Ub275 av Lars Ohly m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning om icke vinstdrivande driftsformer m.m. vid drift av fristående skolor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Skolinspektionen ska återkalla tillståndet för olagligt ”avknoppade” skolor.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa nationella regler för resursfördelningen till skolan.

2010/11:Ub277 av Rossana Dinamarca m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör genomföra de av Skolverket föreslagna ändringarna i fråga om sex- och samlevnadsundervisning i grund- och gymnasieskolans kursplaner.

2010/11:Ub279 av Jörgen Andersson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en social värdegrund i skolan.

2010/11:Ub283 av Rossana Dinamarca m.fl. (V):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen tillsätter en utredning med uppdrag att utvärdera de senaste årens stora skolreformer i syfte att stärka möjligheterna till en likvärdig utbildning, ökad kvalitet och en sammanhållen skola.

2010/11:Ub285 av Rossana Dinamarca m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förstärkning av elevinflytandet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda en reglering av gruppstorlekar i fritidshem.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbud mot kameraövervakning i skolor under dagtid.

2010/11:Ub287 av Fredrik Schulte och Oskar Öholm (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheter för skolor att införa skoluniform.

2010/11:Ub288 av Fredrik Schulte (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta kommunala och fristående skolor att lägga ut delar av sin undervisning på entreprenad till andra friskolor.

2010/11:Ub290 av Fredrik Schulte (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att förenkla tillståndsgivningen för friskolor så att ett helt nytt tillstånd inte behöver utfärdas varje gång en friskolekoncern önskar etablera en ny skola.

2010/11:Ub291 av Solveig Zander (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förstärka teckenspråksutbildningen.

2010/11:Ub294 av Johan Forssell och Oskar Öholm (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om arbetet för att förbättra skolmaten.

2010/11:Ub295 av Johan Forssell (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheterna för en utökad och förbättrad skolidrott.

2010/11:Ub296 av Désirée Liljevall (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av förbättrad tillgång till digitala hjälpmedel i skolorna.

2010/11:Ub297 av Désirée Liljevall och Lars Mejern Larsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att förbättra sex- och samlevnadsundervisningen i skolan.

2010/11:Ub298 av Désirée Liljevall och Lars Mejern Larsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att se över IT-kompetensen bland landets lärare samt att planera för förbättrad datortillgång för dem.

2010/11:Ub299 av Désirée Liljevall (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att inspirera till ökad fysisk aktivitet i skolan.

2010/11:Ub302 av Finn Bengtsson och Saira Quicklund (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över utformningen av det s.k. Lärarlyftet.

2010/11:Ub304 av Pia Nilsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka intresset för matematikundervisningen inom grund- och gymnasieskolan.

2010/11:Ub305 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kunskaper i teckenspråk hos personalen i för- och grundskola.

2010/11:Ub309 av Emma Henriksson (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om flexibel skolgång där utbildningens mål kan nås under både kortare och längre tid än nio skolår.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa den nationella timplanen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta en försöksverksamhet där skolstart i årskurs 1 ska erbjudas både vår och höst.

2010/11:Ub310 av Maria Lundqvist-Brömster (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att lära sig teckenspråk som modersmål i grundskolan.

2010/11:Ub311 av Maria Lundqvist-Brömster (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skolans undervisning i frågor om sexuell läggning och könsidentitetsuttryck.

2010/11:Ub314 av Anders Hansson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökat antal idrottstimmar i skolan.

2010/11:Ub321 av Christina Oskarsson och Jörgen Hellman (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en översyn bör göras av behovet för barn med döva föräldrar att få lära sig teckenspråk, även när barnet inte umgås dagligdags med den döva föräldern.

2010/11:Ub323 av Thomas Strand (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att regeringen prövar möjligheten att införa ett maxtaxesystem för avgifter till landets kultur- och musikskolor.

2010/11:Ub324 av Pia Nilsson och Olle Thorell (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om resurser i skolan.

2010/11:Ub329 av Eliza Roszkowska Öberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell IT-strategi för skolan.

2010/11:Ub331 av Eliza Roszkowska Öberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mer IT i skolan.

2010/11:Ub335 av Désirée Pethrus (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att förbättra kommunala verksamheters och elevhälsans arbete med suicidprevention.

2010/11:Ub337 av Hannah Bergstedt (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att läxläsning i huvudsak bör ske i skolan.

2010/11:Ub340 av Anders Flanking (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en översyn bör göras i syfte att höja ersättningsnivåerna då skadestånd utdöms till s.k. mobbingoffer i skolan.

2010/11:Ub341 av Per Lodenius (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka kunskapen bland skol- och bibliotekspersonal om läs- och skrivsvårigheter liksom om användning och spridning av lättläst material.

2010/11:Ub343 av Roland Utbult (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att i skolan tidigt se och stödja elever i behov av särskilt stöd.

2010/11:Ub344 av Roland Utbult (KD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av utbildning i mentorskap.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbetet med likabehandlingsplaner måste prioriteras.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att föräldrakretsar bör erbjudas.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillvarata civilsamhällets engagemang i skolan.

2010/11:Ub349 av Andreas Carlson (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om varje skolas möjlighet att utforma värdegrundsarbete i praktiken.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att undersöka hur goda exempel, såsom "Mullsjömodellen", kan tjäna som inspiration för andra skolors värdegrundsarbete.

2010/11:Ub350 av Roland Utbult (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att personal som arbetar med barn med grava funktionsnedsättningar i skolan ska ha en formell utbildning.

2010/11:Ub352 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka skolans styrdokument så att elever under sin skoltid ska få en utbildning i barnkonventionen.

2010/11:Ub357 av Börje Vestlund och Carin Runeson (båda S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kompetensutveckling av lärare.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om litteratur i skolundervisning.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sexualundervisning och läroplanen.

2010/11:Ub361 av Christer Adelsbo (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skärpta regler för godkännande av konfessionella friskolor.

2010/11:Ub372 av Mikael Oscarsson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att säkerställa en likvärdig kvalitet inom skolan.

2010/11:Ub373 av Anita Brodén (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av hem- och konsumentkunskap.

2010/11:Ub374 av Roland Utbult och Anders Andersson (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ANT-kunskap i den svenska skolan.

2010/11:Ub376 av Penilla Gunther (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över hur undervisningsstödet till synskadade elever kan förbättras.

2010/11:Ub377 av Andreas Carlson och Emma Henriksson (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en elevhälsogaranti som garanterar varje elev att kunna få kontakt med elevhälsan under skoldagen.

2010/11:Ub379 av Andreas Carlson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att betyget ska kunna innehålla frivillig information om elevens ideella engagemang inom ramen för skolans arbete.

2010/11:Ub381 av Roland Utbult (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka likabehandlingsplanernas roll i den svenska skolan.

2010/11:Ub383 av Emma Henriksson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Boverket i uppdrag att göra en inventering av den fysiska miljön i landets alla grund- och gymnasieskolor.

2010/11:Ub388 av Roza Güclü Hedin och Carin Runeson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en översyn bör göras av förutsättningarna för att ge barn med hörselskada rätt till utbildning i teckenspråk.

2010/11:Ub389 av Roza Güclü Hedin och Kurt Kvarnström (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förlängt skolår för elever med neuropsykiatriska funktionshinder.

2010/11:Ub390 av Roza Güclü Hedin och Kurt Kvarnström (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta Arbetsmiljöverket göra en arbetsmiljötillsyn över våra skolor.

2010/11:Ub400 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fler vuxna i skolan.

2010/11:Ub401 av Kerstin Haglö m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om god elevhälsovård.

2010/11:Ub402 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barns rätt att utvärdera sina lärare och sin skolsituation.

2010/11:Ub404 av Pyry Niemi och Agneta Gille (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge kommunerna större möjligheter att påverka etableringen av friskolor.

2010/11:Ub407 av Hillevi Larsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hem- och konsumentkunskapens betydelse i skolan.

2010/11:Ub417 av Irene Oskarsson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en utvärdering av skolhälsovården.

2010/11:Ub420 av Pia Nilsson och Hillevi Larsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att all personal som arbetar med barn och ungdomar har tillräckliga kunskaper i kost- och motionsfrågor.

2010/11:Ub427 av Veronica Palm m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hälsofrämjande skolor.

2010/11:Ub429 av Barbro Westerholm m.fl. (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ökad kunskap om situationen för barn som växer upp i sekter och utbildning för relevanta personalkategorier i framför allt skolväsendet och elevhälsovården.

2010/11:Ub435 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta läxor vara en del av skoldagen.

2010/11:Ub437 av Kent Härstedt (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om simkunnighet.

2010/11:Ub438 av Börje Vestlund m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kompetensutveckling för lärare i frågor om homo- och bisexuella och transpersoner.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om läroböcker i skolan.

2010/11:Ub440 av Roza Güclü Hedin och Eva Sonidsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om livskunskap.

2010/11:Ub442 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om efterlevnaden av skollagen när det gäller avgifter i grundskolan.

2010/11:Ub444 av Marie Nordén m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om trafikundervisning i skolan.

2010/11:Ub447 av Jessika Vilhelmsson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av skolors mobbningsprogram.

2010/11:Ub448 av Marie Nordén m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om arbetet för att förbättra elevers hälsa.

2010/11:Ub451 av Lotta Olsson och Elisabeth Svantesson (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kvalitetssäkra lärarkompetensen vad avser undervisning av elever med adhd-liknande beteende samt dyslexi.

2010/11:Ub453 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka antalet utbildningstimmar i privatekonomi, juridik och samhällskunskap i grundskolan och gymnasiet.

2010/11:Ub464 av Metin Ataseven (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över kommunernas användning av riktade medel för utbildning.

2010/11:Ub466 av Désirée Liljevall m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att ge elever kunskap om matens betydelse.

2010/11:Ub468 av Penilla Gunther (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa ett ekonomiskt stöd för de skolor som tillgänglighetsanpassar sina lokaler.

2010/11:Ub471 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att svensk grundskola, gymnasieskola och komvux bör få ett statligt huvudmannaskap.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda formerna för hur övergången till ett statligt huvudmannaskap ska ske.

2010/11:Ub482 av Mikael Damberg m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kvalitetssäkring, uppfyllelse av kunskapsmål och kunskapsuppföljning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka personaltätheten och minska klasstorlekarna.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om individuella utvecklingsplaner och individualiserad undervisning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en långsiktig skolpolitik.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förändrad resursfördelning efter behov mellan skolor och elever.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lika villkor för kommunala och fristående skolor.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om jämställdhet i skolan.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om studie- och yrkesvägledning.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om arbete mot mobbning och kränkande behandling.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om elevers hälsa.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om självstyrande skolor.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om elevinflytande.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införande av en lag motsvarande lex Sarah för skolan.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avknoppning av skolor.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om satsningar för förstärkt elevhälsa.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunernas inflytande vid etablering av fristående skolor.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om de skattemedel som är avsedda för skolverksamhet.

2010/11:Ub487 av Hans Olsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om läroböcker i skolan.

2010/11:Ub488 av Ulf Holm och Gunvor G Ericson (båda MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mer fysisk aktivitet i skolan.

2010/11:N421 av Ulf Holm m.fl. (MP):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den samlade kunskapen om den sociala ekonomins betydelse bör förankras inom utbildningsväsendets olika delar.

2010/11:A402 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa jämställdhetsintegrering i utbildningsmetodik och pedagogiken.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att studie- och yrkesvägledarens roll måste uppraderas och ges större utrymme för att stödja ungdomars utbildningsval i syfte att bryta den könssegregerade arbetsmarknaden.